

OPENBARE VERGADERING VAN 25 september 2019

Voorzitter: de heer P.E.J. den Oudsten

Aanwezig: dhr. J. Been (GroenLinks), mw. F.T. Folkerts (GroenLinks), dhr. M. van der Glas (GroenLinks), dhr. J. van Hoorn (GroenLinks), dhr. W.B. Leemhuis (GroenLinks), mw. C.T. Nieuwenhout (GroenLinks), dhr. N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), mw. A.M.M. Schoutens (GroenLinks), dhr. J. Sietsma (GroenLinks), mw. M. Wijnja (GroenLinks), dhr. J. Visser (GroenLinks), mw. K. Boogaard (PvdA), dhr. T.J. Bushoff (PvdA), dhr. M. van der Laan (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), mw. E.M. van der Weele (PvdA), dhr. D. Brandenburg (SP), dhr. J.P. Dijk (SP), dhr. B. de Greef (SP), dhr. W.H. Koks (SP), mw. L.L.B. Wobma (SP), dhr. B.N. Benjamins (D66), mw. K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), dhr. J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), mw. W. Paulusma (D66), dhr. T. Rustebiel (D66), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J. Boter (VVD), mw. I. Jacobs-Setz (VVD), mw. G. de Vries (VVD), dhr. G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), mw. T. Moorlag (ChristenUnie), dhr. P. Rebergen (ChristenUnie), dhr. W.I. Pechler (PvdD), mw. K. de Wrede (PvdD), dhr. T. van Zoelen (PvdD), dhr. M. Bolle (CDA), dhr. H.P. Ubbens (CDA), mw. Y.P. Menger (100% Groningen), mw. M.E. Woldhuis (100% Groningen), dhr. A. Sijbolts (Stad en Ommeland), dhr. M.J.H. Duit (Student en Stad), dhr. A.J.M. van Kesteren (PVV)

Afwezig m.k.: mw. M.J. Sloot (Stadspartij voor Stad en Ommeland), A.G.M. Dashorst (griffier)

Griffier: de heer P.A. Kommerij

Secretaris: mevr. D. Starmans

Wethouders: dhr. P.E. Broeksma (GroenLinks), mw. G. Chakor (GroenLinks), dhr. M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), dhr. P.S. de Rook (D66), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. R. van der Schaaf (PvdA), mw. I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie)

1. Opening, mededelingen, vaststelling agenda en verslagen

De VOORZITTER: De vergadering is geopend. Er is bericht van verhindering van mevrouw Sloot en ook onze griffier is er niet, vanavond.

1.a: Vaststelling agenda

De VOORZITTER: Ik ga even met u door de agenda. Ik denk dat het goed is om even te melden dat vanmiddag bij het presidium is aangegeven dat agendapunt 7c, de Herhuisvesting Brinkschool en Peter Petersenschool, naar de discussiestukken gaat en dat wordt dan 8c. Als u dat wilt bekrachtigen, dan gaan we dat zo doen.

Dan is er nog door de heer Van Kesteren van de PVV een motie vreemd ingediend. Die wordt helemaal aan het eind van het afwerken van de agenda behandeld. Kunnen we dat zo doen? Dan stellen we de agenda vast.

1.b: Vaststelling verslagen 26 juni 2019 en 10 juli 2019

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de verslagen van 26 juni en 10 juli. Wil iemand daarover nog het woord? Niemand?

2. Benoemingen

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de benoemingen.

2.a: Benoeming tijdelijk raadslid mevrouw Y.P. Menger van 100% Groningen (vervanging dhr. E.P. Bakker)

De VOORZITTER: Ik stap zo meteen even van mijn stoel en ga naar het spreekgestoelte om mevrouw Menger opnieuw te benoemen voor zestien weken als lid van de raad. Het is natuurlijk een heel serieuze aangelegenheid, de benoeming als lid van de raad, maar voor mevrouw Menger is het tegelijkertijd ook een beetje routine aan het worden, dus ik stel u voor om, als u haar wilt feliciteren, dat in de pauze van de raadsvergadering te doen. Kan dat zo?

Als u er even bij komt staan, mevrouw Menger? Dan vraag ik u allen te gaan staan. Mevrouw Moorlag, mag ik doorgaan met wat ik aan het doen ben?

Mevrouw MOORLAG (commissie voor de geloofsbrieven): Ja, voorzitter, we hebben de geloofsbrieven van mevrouw Menger onderzocht en in orde bevonden en mevrouw Menger kan toegelaten worden als lid van de raad.

De VOORZITTER: Nou, dat is een hele opluchting. Dank u wel. Mevrouw Menger wil graag een verklaring afleggen en ik lees de verklaring voor en dan wijst zich de weg wel.

Ik verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

En dan verzoek ik u mij na te zeggen: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw MENGGER (100% Groningen): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Gefeliciteerd.

(Applaus).

De VOORZITTER: Gaat u weer zitten.

2.b: Benoeming leden Coöperatieve Wijkraad Oosterparkwijk

De VOORZITTER: Dan is aan de orde de benoeming van de leden van de coöperatieve wijkraad Oosterparkwijk. Ik stel u voor dat bij acclamatie te doen. Kan dat zo? Dank u.

3. Rondvraag en interpellaties

3.a: Interpellatie SP, Stadspartij en Partij voor de Dieren onderzoek toekomstscenario's Groningen door Shell

De VOORZITTER: Dan gaan wij naar de rondvraag en interpellaties, agendapunt 3, en er is een verzoek om interpellatie van de heren Dijk, Van Zoelen en Sijbolts over het Onderzoek toekomstscenario's Groningen, door Shell ingediend, en ik stel u voor dat wij dat nu gaan behandelen. De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, na het debat over het interview met de burgemeester, waarbij hij in het maandblad van Shell zei dat Shell een hoofdrol in de toekomst voor Groningen moest gaan spelen, huilde mijn Groningse hart een beetje. Hoe kunnen politici en bestuurders na zoveel veroorzaakte ellende hun heil en zegen zoeken bij de hoofdveroorzaker van die ellende? En nee, je hoeft het in het politieke debat niet altijd met elkaar eens te zijn en ja, als socialist ben ik mij bewust dat wij een wezenlijk andere ideologie en wereldbeschouwing hebben dan anderen hier. Dat onze analyses van problemen, oorzaken en gevolgen niet altijd dezelfde zijn als die van andere partijen. Maar man oh man oh man. Onder welke steen heeft dit college geleefd? Bij het dichtdraaien van de gaskraan, bij de versterkingsopgave en bij het herstellen van de schade aan Groningse huizen en gebouwen, overal speelt de NAM alias Shell en Exxon een vertragende en frustrerende rol, omdat hun financiële belangen voorgaan op die van Groningen en vele Groningers. Voorzitter, de burgemeester gaf in dat debat over zijn interview aan dat hij het niet eens was met de SP-fractie over de manier hoe wij ons tot Shell moeten verhouden. Maar hij zei wel dat Shell geen hoofdrol in

de toekomst van Groningen moest gaan spelen, dat hij die woorden ongelukkig had gekozen. En we zijn negen maanden verder. Terwijl Groningse overheden en organisaties samen hard werken aan plannen voor een Nationaal Programma Groningen, willen het college van Gedeputeerde Staten en het college van B en W tegelijkertijd achter gesloten deuren en betaald door en onder leiding van Shell, onderzoek laten doen naar toekomstscenario's voor Groningen en het noorden. En dit zogenaamde groenste college ooit wil samen met Shell achter gesloten deuren op initiatief van Shell onderzoek laten doen naar toekomstscenario's voor Groningen, zonder hierover de raad vooraf te informeren. Laat maar heel even bezinken hoe dat overkomt.

Ik ben heel benieuwd wat partijen als GroenLinks en de Partij van de Arbeid van dit idee vinden. Vindt u het geen slecht signaal dat uw college wel samen met de Shell wil, terwijl organisaties als de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad hier niet aan mee willen werken? Voorzitter, ik begrijp de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad wel. Want met Shell samenwerken aan een onderzoek naar de toekomst van Groningen is als een pyromaan om advies vragen om het huis te blussen dat hij net in de fik heeft gezet. Of als Trojanen die aan Grieken vragen wat de beste plek voor dat enorme paard is. Of alsof we aan Bommen Berend hadden gevraagd wat er op de plek moest komen van de gebouwen die hij net verwoest had.

Maar, voorzitter, wat er daadwerkelijk aan de hand is, is veel zorgwekkender. Het gaat hier om politieke partijen en bestuurders die na jaren van plunderen en leegroven van ons Groningen door Shell, nog steeds te naïef, doof en blind zijn om iets van machtsverhoudingen te hebben begrepen of hiervan te willen leren. En de SP hoopt dat u Shell geen rol in de toekomst van Groningen meer wilt geven. Dat u ervoor kiest dat Shell alleen nog maar mag betalen, maar niets meer mag bepalen. Dat na jarenlange strijd om Shell uit Groningen en uit ons systeem te krijgen, u er niet voor kiest om hen via besloten bijeenkomsten over onderzoeken alsnog weer een rol in Groningen te geven. En om die reden dienen wij samen met de Partij voor de Dieren en Stadspartij een motie in. Dank u wel.

Motie 1: De toekomst van Groningen is van Groningen (SP, Stadspartij voor Stad en Ommeland, PvdD)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019, besprekende 'Interpellatie SP, Stadspartij en Partij voor de Dieren onderzoek toekomstscenario's Groningen door Shell',

constaterende dat:

- onderzoek doen naar toekomstscenario's van Groningen (en de rest van het noorden) erg goed kan zijn;
- er in Groningen (en de rest van het noorden) vele organisaties en instellingen zijn die hier kennis van hebben en/of een zinvolle bijdrage aan kunnen leveren (bijv. RUG, Hanzehogeschool, mbo's, gemeenten, Provincies, GBB, Gasberaad);
- de gemeenteraad van Groningen niet op de hoogte is gesteld over een onderzoek geïnitieerd, gefinancierd en geleid door Shell, waar de gemeente Groningen aan mee zal werken;
- het getuigt van zeer weinig inlevingsvermogen om Shell als opdrachtgever en financier te laten optreden;

overwegende dat:

- een onafhankelijk onderzoek naar de toekomst van Groningen (en het noorden) geïnitieerd, gefinancierd en geleid dient te worden door hen die het publieke en niet het private belang dienen;
- de bekostiging van dergelijke onderzoek daarom betaald moet worden uit publieke middelen;
- een onderzoek met en gefinancierd door Shell geen onafhankelijke belangenafweging zal maken;
- de gemeente Groningen samen met andere organisaties en instellingen tot een onafhankelijk initiatief voor een dergelijk onderzoek had moeten komen;

verzoekt het college:

- om niet samen met Shell te werken aan een onderzoek naar de toekomst van Groningen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Zoelen. Oh sorry, u loopt al, mijnheer Sijbolts. Dat vind ik ook goed.

De heer VAN ZOELLEN (PvdD): Dank, voorzitter. Tot onze grote verbazing vernamen wij vorige week in het Dagblad van het Noorden dat Shell het bureau Reos in samenwerking met de provincie Groningen, de gemeente Groningen, alsmede de RUG heeft verzocht te werken aan toekomstscenario's voor Noord-Nederland. En Shell betaalt dit onderzoek. Dit roept bij ons vragen en heel grote verbazing op.

Laten we onze toekomst wederom bepalen door bedrijven en mensen die deze de afgelopen vijftig jaar hebben bepaald? Willen wij doorgaan zoals het ging, met verdienmodellen? Geen oog voor mens, dier en milieu? Wij zien geen rol weggelegd voor een bedrijf dat zoveel ellende en leed heeft veroorzaakt hier in de regio. Hier liggen de prioriteiten duidelijk verkeerd. In het Nationaal Programma Groningen zijn schadeherstel en versterking als voorwaarde gesteld om te kunnen werken aan onze toekomst. Shell heeft daarin een grote verantwoordelijkheid te nemen en laat deze vooralsnog liggen. Vele gedupeerden wachten op hun geld, versterking van hun huis en de wederopbouw van hun dorpen. Wij vinden het verbazingwekkend dat Shell kennelijk als beloning voor tenenkrommend gedrag in een leidinggevende rol wordt geplaatst om mee te denken over de toekomst, met een besloten groep mensen, waarvan bij voorbaat duidelijk is dat winstmaximalisatie van het bedrijf met betrekking tot de energietransitie centraal zal staan. Shell is geen democratisch verkozen partij. Het heeft uitsluitend zijn eigen belang voor ogen en zeker niet het maatschappelijk belang en de natuur. Voor het bedrijf in dezen een belangrijke rol accepteren is dan ook niets minder dan acceptatie van een uitholling van onze democratie. Als Shell al iets wil doen voor de toekomst en het algemeen belang in deze regio, dan is dat zo snel mogelijk overgaan tot het doen van herstelbetalingen, om zich daarna zo snel mogelijk terug te trekken uit deze regio, waar het zoveel schade en ellende heeft gebracht.

Denken over de toekomst doen wij niet met oliemaatschappijen. Dat doen we samen met burgers, via de politiek, in samenspraak met maatschappelijke organisaties. Dat doen we met publieke middelen, zodat wij elke schijn van belangenverstrengeling vermijden. We betrekken de inwoners van Groningen. We betrekken organisaties die mens- en diergericht zijn, zoals welzijnsorganisaties en allerlei milieu- en natuurclubs. We zitten midden in een proces om dit via het NPG te regelen. Kortom, wij willen transparantie.

Voordat het college een zo cruciale samenwerking met een bedrijf als Shell wenst aan te gaan, kan het niet aan de gemeenteraad voorbijgaan. Daarom hebben wij de volgende vragen: Waarom is de raad niet geïnformeerd over de bestuurlijke medewerking aan dit onderzoek? Waarom moesten wij dit via de krant vernemen? Vindt het college het wenselijk dat Shell ten behoeve van een verdienmodel strategisch voorsorteert, op dit moment de leiding probeert te nemen op plannen, doelstellingen en de totstandkoming van het toekomstbeeld, zoals ook vastgesteld is in het NPG? En kan het college aangeven wat de waarde is, als de inbreng van het Reos-onderzoek samenkomt met andere visies uit het NPG en voor wie dit iets toevoegt? Sluit het college zich aan bij de uitspraak hierover van de GroenLinksgedeputeerde Homan? Is het college hierover net zo verheugd, met betrekking tot dit onderzoek? En tot slot: is het college zich er überhaupt van bewust dat deze samenwerking kan leiden tot een behoorlijke maatschappelijke onrust?

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Het is voor de Stadspartij onbestaanbaar dat de gemeente meewerkt aan het Shell-onderzoek naar de toekomst van Groningen. Juist de rol van Shell als financier en eerste alliantiegenoot is op zijn zachtst gezegd dubieus. Shell neemt als moederbedrijf van de NAM immers geen verantwoordelijkheid op het gaswinningsdossier. Een onderzoek naar de toekomst van Noord-Nederland door een partij die de toekomst van deze provincie te grabbel heeft gegooid en gesteund wordt door de provincie Groningen, de RUG en de gemeente Groningen, is in onze ogen onbestaanbaar. Mijn fractie wil daarom ook van het college een duidelijke verklaring waarom het de raad niet heeft geïnformeerd over deze samenwerking. En de Stadspartij wil duidelijk hebben van het college waarom Shell, dat een loopje neemt met de veiligheid van onze inwoners en de provincie, zo'n dominante leidende en bepalende rol heeft, waar de Provincie en gemeente actief in participeren. Wat onze fractie betreft kan en mag dit zeker niet zonder toestemming van deze raad.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de indieners. Kijk, ik kan mij voorstellen dat Shell niet mag meepraten. Dat is absurd. Maar we horen ook bij de eerste spreker dat Shell wel mag betalen. Betekent dit ook dat Shell wel dit onderzoek mag financieren?

De VOORZITTER: Er komt straks geen gelegenheid om nog een keer uitgebreid met de indieners van gedachten te wisselen, maar ik beschouw dit even als een vraag in de termijn van de indieners, dus als er een antwoord op kan komen, dan moet dat nu even tussendoor.

De heer DIJK (SP): Heel helder: nee. Shell, Exxon en NAM moeten flink lappen als het gaat om schadeherstel in deze provincie. Als zij miljarden willen overmaken waarbij democratisch gelegitimeerde overheden kunnen bepalen wat er met die centen gebeurt en welke onderzoeken er moeten gebeuren: prima. Maar niet: zij betalen en zij bepalen. Ook niet over onderzoeksopzetten, ook niet over HRM's, ook niet over de toekomst of een onderzoek naar de toekomst van Groningen.

De VOORZITTER: Misschien heel even over de procedure rond zo'n interpellatiedebat: andere fracties hebben de gelegenheid om er iets over te zeggen. Daarna het college en daarna gaan we naar het volgende onderwerp op de agenda. Wie mag ik het woord geven? De heer Bushoff.

De heer BUSHOFF (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het moge duidelijk zijn dat een moreel kompas niet altijd aanwezig is bij Shell en het van tijd tot tijd het spoor volledig bijster lijkt te zijn. Kijk naar de berichtgeving vandaag in de krant: Nederland in de kou zetten als je je zin niet krijgt. Als dat waar is, is dat natuurlijk onacceptabel. Ook de 90 miljoen euro die Shell nu graag wil voor het versneld stoppen met de gaswinning is natuurlijk onbegrijpelijk en totaal onacceptabel.

De heer DIJK (SP): Voorzitter?

De VOORZITTER: U mag in ieder geval uw zin afmaken, maar nu u toch al bent gestopt ...

De heer BUSHOFF (PvdA): Totaal onacceptabel. Punt.

De VOORZITTER: Heel goed. De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, over dat morele kompas. U sleept nu een gelijkwaardige deelnemer bij een onderzoek, u laat zich erin rommelen en ik vraag mij af of u een voorbeeld kunt noemen waarbij dat morele kompas van Shell wel aanstond, de afgelopen nou, wat zullen we zeggen, tien, twintig, dertig of veertig jaar.

De heer BUSHOFF (PvdA): Nou ja, zodra ze over de brug komen met geld, vind ik dat goed en heel vaak gebeurt dat niet en dan vind ik dat het morele kompas ontbreekt. Ik ga verder met mijn woordvoering. Na de ellende die hier is aangericht, zou Shell niet zijn hand moeten ophouden, maar juist een helpende hand moeten uitsteken. Ik vind ook dat wij als volksvertegenwoordigers en als bestuurders Shell daarop moeten aanspreken. Wij moeten hen eraan houden dat ze niet na zoveel gehaald te hebben, nog kunnen zeggen: wij laten het nu aan jullie over en zoek het maar uit. Zij moeten nu juist ook iets terugdoen voor Groningen. Ik vind dat wij als bestuurders hen niet van die morele verplichting kunnen ontslaan om nu, na zoveel gehaald te hebben, ook iets terug te doen voor deze regio. Daar moeten wij hen dus aan houden en in dergelijke bewoordingen heeft de burgemeester zich volgens mij ook al eerder uitgelaten. Hij zal Shell daar ook aan houden.

Als dat betekent dat het daarvoor nodig is om met Shell om de tafel te gaan, is dat wat mij betreft dus geen probleem. Zolang dat maar heel duidelijk is en het motto is dat wij onze eigen toekomst bepalen en dat Shell mee moet betalen en zeker niet bepalen. Kortom, wij bepalen en zij betalen. En ik denk wel dat dit van belang is, voorzitter. Want hoe kun je als Shell, als je een moreel kompas hebt, na de ellende die hier is aangericht in Groningen, zeggen: we laten het nu even helemaal voor wat het is en we gaan niet meebetalen aan de wederopbouw van Groningen? Dat is volgens mij moreel verwerpelijk. Wij moeten hen er juist aan houden dat ze die morele richting nakomen, dat zij, nadat ze zoveel hebben gehaald, ook iets terugdoen voor deze regio.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, bij een winstmaximaliserend bedrijf is 'iets terugdoen' bijvoorbeeld aanbieden om de waterstof te gaan leveren voor bussen hier in Groningen. Om dan nog een keer van de ellende van Groningen winst te gaan maken op die waterstof. Dat gebeurt nu ook. En voorzitter, weet u wat nou zo heel goed zou zijn? Als de Partij van de Arbeid ook iets terug zou doen en Shell gewoon de provincie uit zou donderen en niet erbij betrekken om weer de toekomst van Groningen mede te laten bepalen, op exact dezelfde manier als het de afgelopen jaren is gegaan. Want u zegt ...

De VOORZITTER: Wilt u afronden?

De heer DIJK (SP): Het is een gelijkwaardige deelnemer. Hoe kunt u dan zeggen dat Shell een moreel kompas moet gaan aanhouden en dat u ze daar wel even toe zult dwingen?

De heer BUSHOFF (PvdA): Dat zeg ik omdat ik dat vind. En u bent het schijnbaar niet met mij eens dat Shell, nadat het zoveel heeft gehaald, ook iets terug zou moeten doen voor deze provincie. Daar verschillen wij dan fundamenteel van mening over. Ik ben er echt van overtuigd dat juist nu, juist nadat je zoveel gehaald hebt, het niet passend is als je nu als Shell je hand opsteekt. Je zou juist een helpende hand moeten uitsteken voor de Groningers, nadat je zoveel ellende hebt aangericht. Ik zeg het nogmaals: ze moeten niet onze toekomst gaan bepalen, maar ze moeten er zeker aan meebetalen. En wij moeten onze toekomst altijd zelf blijven bepalen.

Maar voorzitter, ik snap heel goed dat dit een heel gevoelig onderwerp is. Ik snap ook dat dit heel veel vragen kan oproepen bij mensen, maar insinuaties en onbegrip en verwijtende teksten die ik zonet hoorde richting de gemeente en richting dit college, vind ik absoluut niet op zijn plaats. Juist niet omdat wij een burgemeester hebben die zich enorm heeft ingespannen voor Groningen in het hele aardgasdossier. Het is de laatste gewone raadsvergadering van onze burgemeester en daarbij is het volgens mij juist op zijn plaats om geen verwijtende, onzinnige woorden te spreken, maar waardering en dank uit te spreken voor de burgemeester, die zoveel voor Groningen heeft betekend in zijn algemeenheid en zeker ook in het aardgasdossier. Kortom, Shell mag niet onze toekomst bepalen. Wij bepalen en zij betalen. En laat ik deze laatste mogelijkheid aangrijpen om u als burgemeester hartelijk te bedanken voor uw inzet in het algemeen en zeker in het aardgasdossier voor Groningen en voor alle Groningers. Dus dank u wel, burgemeester.

De VOORZITTER: De heer Van Zoelen.

De heer VAN ZOELLEN (PvdD): Dank, voorzitter. Een vraag die hier centraal staat is – en daar gaat de PvdA volledig aan voorbij – of wij niet als raad geïnformeerd hadden moeten worden, als het college ervoor kiest om een samenwerking aan te gaan met Shell in een onderzoek dat door Shell betaald wordt, waarbij in principe geldt: wie betaalt, bepaalt. Vindt u het dan niet wenselijk dat wij dan in ieder geval als raad daarover een debat hebben?

De heer BUSHOFF (PvdA): Twee dingen daarover, voorzitter. In de eerste plaats denk ik dat er heel veel gesprekken worden gevoerd door een college, door een grote gemeentelijke organisatie als Groningen met heel veel partners. Dus dat wij niet van alles op de hoogte worden gehouden, vind ik niet heel gek. Maar ik vind wel dat, als het een heel precair onderwerp is, het goed is dat je dan als college de raad erin meeneemt. En bij mijn weten zijn wij als raad gewoon geïnformeerd over de deelname van dit college van de gemeente Groningen aan deze gesprekken. Volgens mij zijn wij daar in juni gewoon over geïnformeerd. Nou, dat waren mijn twee punten als antwoord op uw vraag.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Voorzitter, ik vind dat de heer Bushoff er nogal een Griekse tragedie van maakt. Overigens deel ik de complimenten richting de burgemeester wel, maar ik vind dat u dat argument hier nu niet moet gebruiken. Overigens hoop ik wel dat deze burgemeester niet, zoals een gewoonte is geweest bij de Partij van de Arbeid, vervolgens dan vertrekt naar de Shell als bestuurder. Maar wat u net zegt: het is natuurlijk wel zo dat een aantal belangrijke maatschappelijke partners, die door onze inwoners, maar ook door heel veel politieke partijen, provinciebesturen, gemeentebesturen, als serieuze partners worden gezien, nu niet worden betrokken. De gesprekken vinden nu plaats achter geheime deurtjes. Dus de overtuiging die u hebt dat deze samenwerking met Shell op deze manier zo goed is, die deel ik niet met u. Hoe kijkt u er nou tegenaan dat deze maatschappelijke partners niet betrokken worden en dat de gesprekken achter gesloten deuren plaatsvinden?

De heer BUSHOFF (PvdA): Ja, voorzitter, een paar punten uit de opmerkingen van de heer Sijbolts. In de eerste plaats vind ik dat wij hier een debat over dit vraagstuk mogen voeren, maar ik vind het niet op zijn plaats om heel verwijtende woorden richting dit college uit te spreken, met name niet omdat ik vind dat onze burgemeester zich heel erg heeft ingezet voor Groningen en voor de Groningers. En daar spreek ik mijn dank voor uit. Dat neemt niet weg dat u natuurlijk altijd dat debat kunt voeren over dit precaire onderwerp, maar laat u alstublieft die kritische, vage bewoordingen en rare insinuaties achterwege, want die zijn volgens mij niet terecht. Dat was het punt dat ik maakte. En ten aanzien van uw vraag wat ik vind

van een dergelijke bijeenkomst zoals die nu georganiseerd wordt; ik denk dat je dat handiger had kunnen aanpakken. Want inderdaad, de bijeenkomst zoals die nu wordt georganiseerd, roept blijkbaar heel veel vragen op. Dus ja, het had misschien beter in de openbaarheid gedaan kunnen worden. Had het anders aangepakt. Maar het feit dat er wordt gesproken met Shell over onze toekomst, vind ik heel erg te verdedigen, want ik vind dus echt dat zij moeten meebetalen aan onze toekomst en dat wij altijd zelf moeten bepalen hoe onze toekomst eruit gaat zien. En dat is volgens mij het motto dat wij met zijn allen hier moeten hanteren.

De VOORZITTER: Laatste interruptie, de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, toch even een verduidelijkende vraag hoor. En daarbuiten vind ik dat we het afscheid van de burgemeester hier best even buiten kunnen houden. Maar goed. Ik ben wel benieuwd naar die vreemde of rare insinuaties, die u vreemd of raar vindt. Ik weet niet welke u precies bedoelt. Volgens mij zijn het gewoon kritische vragen en terechte noten.

De heer BUSHOFF (PvdA): Ik kan begrijpen dat u zegt: deze bijeenkomsten, daar ben ik niet van gediend. Ik kan me ook voorstellen dat u zegt: daar wil ik het debat over voeren. En mijn opmerking daarbij is: voer daar dan het debat over een laat daar dan vervolgens de inzet van onze burgemeester buiten. Dat is wat ik ervan zeg.

De VOORZITTER: Volgens mij kunnen wij deze bijdragen van u als afgerond beschouwen. Ik vind, ondanks het feit dat ik alle complimenten van wie dan ook graag in ontvangst nemen, het wel plezierig dat u in mijn laatste vergadering nog een beetje fel debatteert met elkaar. Zo hoort het ook in deze raad. Mevrouw Nieuwenhout.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): (...)

De VOORZITTER: Ja, graag. Ik zag dat u net uw vinger opstak.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. GroenLinks is niet bijzonder gecharmeerd van ambtelijke medewerking aan zo'n onderzoek, omdat de neutraliteit daarvan voor ons ter discussie staat. Het staat Shell natuurlijk vrij om zelf een onderzoek te doen, maar voor de medewerking van de gemeente aan zo'n onderzoek, waarvoor publieke middelen worden ingezet, gelden wat ons betreft strenge eisen. Wat ons betreft mag het college alleen meedoen aan zo'n onderzoek onder de volgende voorwaarden. Transparantie; duidelijk maken wat de rol is van de gemeentelijke medewerkers in dit onderzoek en achteraf de resultaten van het onderzoek publiekelijk beschikbaar maken. En: het hele verhaal. Wij hebben begrepen dat de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad niet meedoen aan dit onderzoek. Verder vragen wij ons af welke Groningers wel gehoord worden in dit onderzoek. Dus als het onderzoek af is, willen wij daarom het college vragen een bijeenkomst te organiseren waar bewoners van Groningen en maatschappelijke organisaties, zoals de GBB en het GG in de gelegenheid zijn om te reageren op toekomstscenario's zoals die geschetst worden in het onderzoek. Verder vragen wij het college in de toekomst voor elk onderzoek naar de toekomst van Groningen een actieve rol te reserveren voor de inwoners. Kan de wethouder dit toezeggen?

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, had de GroenLinksfractie het niet veel fijner, prettiger, leuker gevonden als er onderzoek zou worden geïnitieerd door lokale overheden, onderwijsinstellingen en die Groningse organisaties? Nadat wij jarenlang ons best hebben gedaan om Shell uit dit systeem te krijgen? Ik ken uw partij ook als een partij die daar groot voorstander van is; nu trekt u ze met de haren er weer bij.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Nou, volgens mij is dat niet het hele beeld. Volgens mij is er ondertussen ook een heel groot onderzoek naar de toekomst van Groningen in het kader van het NPG en is dat bij uitstek een onderzoek waarbij mensen juist heel erg betrokken worden. Dit zie ik als een vrij klein onderzoekje, dat verder losstaat van de hele toekomst van Groningen en het NPG. Het enige wat wij willen is dat in het vervolg overal de bewoners goed bij worden betrokken.

De heer DIJK (SP): Maar voorzitter, als dat zo'n klein onderzoekje is dat er ook niet zo heel veel toe doet, en als we toch al bezig zijn met een ander onderzoek, inderdaad zijn wij voor het NPG allerlei dingen aan het uitzoeken, dan moet een partij als GroenLinks dit toch ook gewoon niet willen? Als Shell aankomt met een verzoek of een initiatief tot een onderzoek en ervoor betaalt, dan kan GroenLinks toch ook gewoon tegen dat kleine, luttele onderzoek zoals u dat noemt, nee zeggen? Dat is toch niet heel ingewikkeld? Dan zitten we ook niet meer aan Shell vast voor de komende jaren.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Nou ja, het staat natuurlijk elke partij vrij om een onderzoek te doen naar elke regio van de wereld. En in dit kader geef ik alleen aan wat de eisen van de fractie van GroenLinks zijn op het gebied van transparantie en het hele verhaal. Dus als een publieke instelling zoals een gemeente eraan wil meewerken, dan moet aan die eisen van ons worden voldaan. Wie verder wat wil onderzoeken, staat iedereen helemaal vrij.

De VOORZITTER: Ik dank u. Wie verder? Mevrouw Van Doesen.

Mevrouw VAN DOESEN (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 begrijpt dat er toch kritisch wordt gekeken naar de positie van Shell als het gaat om een onderzoek. Wij hebben uit de krant begrepen dat het ook een onderzoek is waarbij partijen gelijkwaardig zijn. Dus wie betaalt, die betaalt, zal hier niet zo zijn. Maar wij vragen het college wel om hier duidelijkheid over te geven en ook de vragen te beantwoorden die de indienende partijen hebben gesteld.

Maar ook in het eerdere debat heeft D66 al aangegeven, en toen ging het nog alleen over de rol en de positie van de burgemeester, dat wij het heel verstandig vinden om Shell aan te spreken op zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid en daar ook ruimte voor te geven. Er zijn nieuwe tijden, andere tijden en je moet niet altijd in vijanddenken blijven steken. De Shell heeft natuurlijk wel kennis en kunde, maar misschien ook belang. En die duidelijkheid willen we wel graag krijgen in de beantwoording van de vragen van de wethouder. Ik dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ja, mevrouw Akkerman.

Mevrouw AKKERMAN (VVD): Dank u wel, voorzitter. Wat de VVD betreft, dat is ook al eerder genoemd, kunnen wij ook in het licht van wat juist eerder door ons college is gezegd, dat Shell iets aan ons terug moet geven, dit onderzoek eigenlijk wel plaatsen. We snappen wel dat partijen hier vragen over stellen. We zijn in die zin ook wel benieuwd naar de antwoorden en de afwegingen van het college. Het is namelijk altijd goed om alert te zijn en te blijven. Maar het is natuurlijk ook belangrijk om te beseffen dat eventuele besluiten die genomen gaan worden over de toekomst van Groningen niet in een onderzoek gaan plaatsvinden, maar alsnog als het goed is voorbij deze raden en Staten komen. Dus in die zin is het goed om alert te zijn. Maar wij zijn nog wel degenen die de toekomst bepalen.

De heer DIJK (SP): Voorzitter?

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, de VVD-fractie moet toch als geen ander weten hoe het grootkapitaal werkt? Daarom snap ik deze analyse ook wel. Maar kunt u mij uitleggen of het initiatief en de financiering van het onderzoek door Shell uit liefdadigheid is of uit eigenbelang?

Mevrouw AKKERMAN (VVD): De SP ziet altijd tegenstellingen die wij niet zien. Op het moment dat iemand winst wil maken, wil dat niet zeggen dat daar niemand anders ook beter van kan worden. Dus in die zin heeft de heer Dijk dat in zijn eigen betoog volgens mij goed aangegeven, dat wij fundamenteel anders tegen de wereld aankijken. Dat blijkt ook hier. En wat ook nog geldt: wij denken ook dat Shell juist een partij is met kennis en kunde op dit gebied. Dus in die zin kunnen wij daar wel wat aan hebben.

De VOORZITTER: De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, voorzitter, dank u wel. Die transparantie, daar willen wij nog wel even de nadruk op leggen. Want in het licht van alles wat er gebeurd is, moeten we wat ons betreft zo transparant mogelijk zijn, vooral als we samenwerken met partijen waarover nou niet heel veel inwoners van onze

gemeente enthousiast zijn. Kan het college daarom aangeven in hoeverre alle mogelijkheden aangegrepen worden om zo helder en transparant mogelijk hierin te opereren?

De VOORZITTER: De heer Brandsema.

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Ja, dank u wel, voorzitter. Als het woord Shell in Noord-Nederland uitgesproken wordt, dan worden mensen alert en sommigen zelfs argwanend. En dat is te begrijpen. Nog steeds zitten er mensen vast in een kluwen van problemen. Er worden stapjes gezet, maar we zijn er nog lang niet in dit hoofdpijndossier. En eerder dit jaar hebben we in deze raad met elkaar gesproken over het interview van de burgemeester over Shell en toen heb ik gezegd dat het interview van de burgemeester met Shell wat de ChristenUnie betreft de juiste balans uitstraalde tussen enerzijds klip en klaar aanspreken van Shell op zijn verantwoordelijkheid op het gasdossier en anderzijds een rol van Shell in de economische ontwikkeling en energietransitie in onze regio. Dit staat uiteraard nog steeds.

Waar we vanmiddag met elkaar over spreken, is de rol die Shell speelt in de economische ontwikkeling in deze regio. Gezien de kennis die en het kapitaal dat Shell in huis heeft, kunnen wij het ons wat de ChristenUnie betreft niet veroorloven om daar geen gebruik van te maken. Hierbij moeten we als overheid uiteraard wel scherp zijn op wat er gebeurt en in dat licht is het te verdedigen dat de gemeente en de Provincie Groningen zitting nemen in het begeleidingscomité. De Provincies Drenthe en Friesland hebben vooralsnog besloten om bestuurlijk nog niet aan te haken. Wel is er ambtelijke ondersteuning. Waarom maken zij voor nu een andere keuze dan Groningen? Graag een reactie van het college.

De VOORZITTER: De heer Van Zoelen.

De heer VAN ZOELEN (PvdD): Ja, dank, voorzitter. Ik heb een vraag aan de ChristenUnie over: "Shell heeft kapitaal en daar moeten we gebruik van maken." Dan ben ik eigenlijk benieuwd naar de prioriteiten. Als je gebruik wilt maken van het kapitaal, ligt dan niet de eerste prioriteit op schadeherstel en compensatie aan de gedupeerden van de mijnbouwschade? En als dat geregeld is, dat dan vervolgens eventueel ... Maar wat ons betreft eigenlijk niet. Maar dat daar de prioriteit ligt, dat van het kapitaal, eerst aan de voorwaarden wordt voldaan van schadeafhandeling?

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Ja, voorzitter, daar kom ik helemaal aan het eind van mijn woordvoering op. Dus dan heeft de Partij voor de Dieren als het goed is antwoord op die vraag.

Voorzitter, laat ook helder zijn dat we als politiek niet naïef moeten zijn als het gaat om de belangen van grote organisaties als Shell. Deze organisaties zullen in principe willen voorkomen dat ze iets doen waar ze zelf slechter van worden. Dit is een op Angelsaksische leest geschoeide organisatie, die er primair is om haar aandeelhouders tevreden te houden. Het is daarom terecht dat politiek en bestuur Shell wijzen op zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. En het feit dat Shell zelf niet slechter wordt van het onderzoek dat het laat uitvoeren, betekent niet dat onze regio daar per definitie wél slechter van wordt. Het kan ons helpen in het verder ontwikkelen van een toekomstperspectief, waar we allemaal beter van worden. De ChristenUnie hoort graag van het college hoe het hier grip op gaat houden.

Daarnaast is er het Nationaal Programma Groningen en mijn fractie hoort graag van het college hoe het NPG zich verhoudt tot het onderzoek dat Shell nu gaat uitvoeren. Dit alles mag echter niet leiden tot minder aandacht voor de rol voor Shell in het gasdossier. Mijn fractie hoort tot slot graag van het college hoe het hierop toeziet. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, dank u wel, voorzitter. Eigenlijk is hier heel weinig debat. Daar bedoel ik vooral mee dat volgens mij iedereen vindt dat Shell zich zo weinig mogelijk ermee moet bemoeien. Het is niet de eerste keer dat dit hier wordt gezegd en het is zeker ook niet de laatste keer. Volgens mij heb ik het al duizend keer gehoord, de afgelopen tijd in de media. En volgens mij is iedereen het daar ook wel over eens. En dit debat, als je ook kijkt naar de artikelen waar de indieners aan refereren, gaat allemaal over de Provincie en over de gedeputeerde. Ik zet het even anders in, mijn vraag is: de Provincie heeft het ook al erg uitgebreid over dit onderwerp gehad en daar een debat over gehad, dus wij vinden eigenlijk dat dit een soort herhaling is van zetten. Neemt niet weg dat ik de vragen heel goed en terecht vind, hoor. Maar ik wilde het toch even zeggen.

En wat ik nog wil zeggen, is: de gemiddelde Groninger ligt niet zozeer wakker van of Shell wel of niet bij een onderzoekscommissie zit. De gemiddelde Groninger ligt wakker van stikstofmaatregelen en of de

verdubbeling van de N33 wel of niet doorgaat of dat zijn asbestdak wordt vervangen. Heel andere dingen dan of Shell wel of niet bij een onderzoekscommissie zit. Dus weet u, ik vind dit laatste debat een beetje overbodig.

De VOORZITTER: Volgens mij hebben wij wel een beetje door wat uw standpunt is. De heer Van Zoelen.

De heer VAN ZOELLEN (PvdD): Ja, even terugkomend op die artikelen. Er staat letterlijk in de krant, tenminste volgens mij was dat het Dagblad van het Noorden van 21 september, als ik het goed heb, dat artikel over de bodembeweging. Daar staat in dat Groningen net als de Provincie bestuurlijke medewerking gaat verlenen. Vindt mevrouw Woldhuis niet dat je daar dan ten minste als raad over geïnformeerd moet worden?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): In het debat wordt gerefereerd aan de gedeputeerde, mevrouw Homan en die is er gisteren al uitgebreid over in debat gegaan. Er is al uitgebreid over gesproken. Ik vind uw vraag wel heel terecht, maar om er nou een uitgebreid interpellatiedebat over te doen, dat een herhaling is van zetten, met allemaal argumenten die wij ook met elkaar al hebben gehoord. Ik hoor heel weinig een debat. We zijn het namelijk allemaal met elkaar eens dat Shell zo weinig mogelijk bemoeienis moet hebben met waar de toekomst van Groningen naartoe gaat. Dat is heel iets anders dan aansluiten bij een commissie over een onderzoek. Dat is wat ik wil zeggen.

De VOORZITTER: Mevrouw Akkerman. Sorry, mevrouw Akkerman even. Ik kom zo weer bij u terug, mijnheer Van Zoelen.

Mevrouw AKKERMAN (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb onder andere gezegd, en dat ook anderen horen zeggen, dat Shell misschien ook wel dingen te brengen heeft op het gebied van kennis en knowhow. En ik vraag mij af hoe 100% Groningen daarvan maakt dat wij met zijn allen zouden vinden dat Shell zich nergens meer mee moet bemoeien.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, kijk, nergens, dat is natuurlijk weer een beetje genuanceerd. U snapt heus wel dat ik bedoel dat Shell zich vooral niet moet bemoeien met hoe de schade af te handelen en hoeveel ze wel of niet moeten betalen. Dat is natuurlijk wat ik bedoelde. Dat begrijpt u ook wel.

De VOORZITTER: De heer Van Zoelen en daarna de heer Sijbolts.

De heer VAN ZOELLEN (PvdD): Ja, ik wil graag even concreet van de fractie van 100% Groningen weten: moet het college bestuurlijke medewerking verlenen aan dit onderzoek dat door Shell betaald wordt? Wat is het standpunt van de fractie van 100% Groningen daarin?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): U krijgt het standpunt van mij naar aanleiding van uw vragen, die door het college straks worden beantwoord. Vindt u dat goed?

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Ja, dank u, voorzitter. Ik begrijp iets niet van de fractie van 100% Groningen. U zegt: dit is in Provinciale Staten besproken, voor het grootste deel overigens vooralsnog via de media, maar wij controleren Gedeputeerde Staten niet. De Provincie is een partner in dit samenwerkingsverband, maar ook ons college. En volgens mij gaat het de indieners van dit interpellatiedebat juist om de rol van ons college en wat wij moeten controleren, bloot te leggen en daar kritische vragen over te stellen. U doet nu eigenlijk zo van: die zorgen van de inwoners, die zijn er volgens u niet eens meer, dus wij hoeven daar niet over te praten. Ik vind dat nogal krom. Kunt u dat begrijpen?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, maar ik vind wel dat het een beetje opgeblazen wordt. Dat vind ik wel, dat mag u gerust weten.

De VOORZITTER: Oké, dank u wel. Wie nog meer? Ja, de heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dank, voorzitter. Ik kan het heel kort houden. Wat ons betreft hebben wij op voorhand niet heel veel bezwaar tegen betrokkenheid van de gemeente bij een onderzoek dat Shell wil

uitvoeren. Dan sluit ik wel aan bij een aantal fracties die al zeggen dat die uitkomsten dan wel transparant gedeeld moeten worden met iedereen. En wellicht dat het college nog een keer kan uitleggen waarom het bestuurlijk medewerking verleent aan dit onderzoek.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de SP heeft gelijk als zij stelt dat een Shell, NAM, niet mee moet betalen en bepalend moet zijn in een onderzoek. Ook vind ik dat de SP gelijk heeft als ze zegt dat Shell niet voldoet aan het betalen aan gedupeerden, want die blijven met lege handen staan. De gedupeerden van die gaswinning. Maar het marxistisch-ideologische verhaal, dat geld verdienen per definitie fout is, dat gaat de PVV te ver. In Nederland gedraagt de overheid zich ook als het grootkapitaal, dat mensen benadeelt. Wacht de klimaatmaatregelen maar af, zou ik willen zeggen tegen de SP. Shell en NAM moeten van de overheid ook meebetalen aan de onzinnige verduurzaming, terwijl het geld beter naar gedupeerden van de gaswinning zou kunnen gaan. Dat is het punt dat de PVV steeds maakt en dat maakt ook 100% Groningen heel terecht. En voor de rest ben ik het eens met het betoog van de Partij van de Arbeid, D66 en VVD, die daar heel zinnige dingen over hebben gezegd. Daarom steunen wij die motie niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de wethouder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met erkennen dat – wat ook door een aantal van u natuurlijk gezegd is – wij als college heel goed begrijpen wat de gevoeligheid is van de kwestie waar we het hier over hebben, een scenariostudie waarbij Shell – en ik kom zo verder op die rol van Shell – in principe slechts financier is. Door de rol die, in het hele dossier en ook de geschiedenis, de NAM c.q. Shell heeft gespeeld en speelt in dit gebied, begrijpen wij de gevoeligheid en dat is ook de reden waarom het op zich goed is dat wij hier een gesprek met elkaar voeren. Maar het gaat er dan wel om de zaken op de manier te schetsen zoals ze zijn, om het genoemde onderzoek, de scenariostudies zoals ze er zijn en ook op de juiste manier weer te geven waar het dan om gaat. En dan is naar de mening van het college hier geen sprake van een onderzoek van Shell naar de toekomst van Groningen. Nee, waar het hier om gaat is dat een groep van 45 mensen – ik kom er zo verder op terug wat de rol van de gemeente Groningen daarin is geweest – dus eigenlijk het onderzoeksteam is, het scenarioteam, dat met elkaar verhalen uitwerkt, mogelijke toekomstscenario's. Niet alleen voor Groningen overigens, maar voor Noord-Nederland, met als doel uiteindelijk verhalen te maken, ideaal te maken waar wij allemaal als regio Noord-Nederland, maar ook hier in Groningen, ons voordeel mee kunnen doen, die wij eventueel kunnen gebruiken voor onze eigen verhalen en onze eigen visies en besluiten die we nemen. Het is een onderzoek dat dus door die 45 mensen over wie we het hebben, wordt gedaan. De term onderzoek suggereert ook een soort enquête of iets dergelijks, maar nee, het zijn verhalen die worden ontwikkeld. Het wordt georganiseerd door Reos, een onafhankelijke onderneming en het wordt inderdaad gefinancierd door Shell. Daarmee is het niet zo dat Shell dit onderzoek inhoudelijk aanstuurt, of dat Shell de uitkomsten domineert. Sterker nog, dat is natuurlijk voor ons als college ook een harde randvoorwaarde geweest op het moment dat wij van gedachten gingen wisselen en een rol gingen overwegen in dit proces.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dat is toch interessant. Naarmate dit debat langer duurt, wordt het onderzoek van Shell steeds kleiner. Het is nu een groepje van 45 mensen die in een ruimte worden gezet en met elkaar in gesprek gaan over de toekomst van Groningen. Laat dat dan niet door Shell betalen. Laat Shell daar gewoon buiten. Regel 45 Groningers, zet ze in een zaal en laat ze goede ideeën bedenken. Waarom bent u niet met dit initiatief gekomen? Dat was toch veel beter geweest? Dan had u tegen Shell nee kunnen zeggen en had u het zelf kunnen doen.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja kijk, wat ik ook probeer aan te geven, voorzitter, is dat dit ook voor Noord-Nederland daadwerkelijk geldt. We zijn er in die zin ook erkentelijk voor, overigens voor de term 'kleiner gemaakt' niet, want het is de eerste keer dat het college iets zegt over dit onderzoek in dit debat, dus ik heb niks kleiner gemaakt. Ik geef even aan wat de feitelijke situatie is. Shell financiert dat proces en maakt daar ook gebruik van. Het financiert Reos, een internationaal bureau, dat ontzettend veel ervaring heeft met dit soort scenariostudies. En dat is ook de grote meerwaarde die dit proces mogelijk zou kunnen

hebben voor Noord-Nederland. Maar dat zal inderdaad allemaal nog moeten blijken. Er moet een uitkomst uitkomen.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dat was geen antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was: ik zeg dat gedurende het debat dat onderzoekje steeds kleiner wordt. Waarom hebt u het dan niet zelf geregeld? Waarom hebt u niet zelf 45 Groningers uit de organisaties, hier in deze zaal bijvoorbeeld, toevallig 45 stoelen, bij elkaar neergezet en hetzelfde geïnitieerd? Waarom laat u het over aan Shell en de financiering daarvan ook?

De VOORZITTER: Het punt is helder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: U suggereert nu alsof de gemeente Groningen en samenwerkende overheden iets bedacht hadden en zeggen: laten wij Shell eens vragen om dat te betalen. Zo is het niet. U weet heel goed dat de gemeente Groningen en ook allerlei andere overheidsorganisaties, ook in de samenwerking via het NPG op allerlei manieren werken aan de toekomst van ons gebied, daar op allerlei manieren instanties en bewoners bij betrekken. U vraagt een beetje: waarom doet u dat zelf niet? Nou, dat is natuurlijk wat wij voortdurend zelf doen. Dit is een aanvulling daarop met een methode die internationaal erkend is, die inderdaad door Shell gefinancierd wordt en waarvan wij ook hebben gezegd dat wij daar meerwaarde in zien voor Noord-Nederland. Onze rol daarin is die van convening partner, zoals dat in mooi Engels heet, wat betekent dat wij samen met de andere genoemde partijen niet meer en niet minder gedaan hebben dan dat wij onze netwerken en onze inspanning hebben gebruikt om mensen en instanties in onze regio te enthousiasmeren om mee te doen aan dit proces.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, bedankt, voorzitter. Het kan zijn dat ik het even heb gemist, maar binnen welk kader is dat nu opgezet en wie zijn nou de initiatiefnemers van dit onderzoek?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Er zijn 4 partijen die hierbij zijn betrokken. Die hebben wij ook allemaal genoemd. De inhoud van het onderzoek wordt door die 45 mensen bepaald en dat zijn degenen die het verhaal maken. Reos is de partij die het organiseert. Shell is de partij die het financiert en de convening partners, dat zijn de partijen de gemeente Groningen, de Provincie Groningen, de RUG en de Shell, die de mensen bij elkaar hebben gezocht om dit onderzoek te doen. Volgens mij zijn dat precies de rollen die er zijn.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Nog niet helemaal, voorzitter, want is dit nu het onderzoek dat in het kader van het NPG is opgesteld?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Nee.

De heer UBBENS (CDA): Wie is dan met het initiatief voor dit onderzoek gekomen? Hoe zit dat dan precies in elkaar? Want ik raak nu de draad een beetje kwijt.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ik maakte het stapje naar het NPG omdat de heer Dijk vroeg: waarom doet u het niet zelf? En ik geef ook aan dat wij onder andere via het NPG dit soort zaken allemaal wel zelf doen. Dit is een onderzoek dat overigens veel verder gaat dan Groningen; het NPG gaat over een deel van Groningen. Dit gaat over de toekomst van Noord-Nederland en het is inderdaad Shell die het heeft aangeboden: wij zouden dit graag willen financieren op deze manier, met een methode en alle zaken die daarbij komen. En daarvan hebben deze partijen gezegd: dat lijkt ons interessant, daar zit meerwaarde in voor de regio en vervolgens hebben wij ons als Groningen er ook aan verbonden, samen met de Provincie Groningen en de RUG, om partijen, mensen, te vragen om input te leveren in dat team van 45.

Dus zo is het gegaan. Het is niet vanuit het Nationaal Programma Groningen ontstaan.

Nog even over de aard van dat onderzoek. Dus het is ook uiteindelijk deze groep mensen die bepaalt wat er uitkomt en niet Shell. En onze rol is dus ook met name om vanuit die positie die we hebben ingenomen ervoor te zorgen dat dit onder andere niet plaatsvindt, maar ook dat die breedte in Noord-Nederland wordt gevonden. En daarom hebben wij als college ook onze verantwoordelijkheid in dezen genomen. Zo hebben we dat gezien. Wij als gemeente Groningen, als toch de grootste stad van Noord-Nederland, vinden ook dat

wij die verantwoordelijkheid moeten nemen. En ook de verantwoordelijkheid van met de vinger wijzen naar Shell om aan te geven, en dat is in uw debat al naar voren gekomen – dat is absoluut waar en dan citeer ik de heer Dijk – dat Shell niet mag bepalen wat hier gebeurt, maar natuurlijk wel stevig moet meebetalen aan wat hier gebeurt. En dit soort scenario's kunnen daarbij helpen op wat voor manier dit het beste kan gebeuren. Betekent dit dan dat deze scenario's in de plaats komen van allerlei andere toekomstvisies die de overheden in Noord-Nederland maken? Nee, natuurlijk niet. Natuurlijk niet. Het is eerder andersom. Deze scenario's zijn hulpmiddelen, het zijn verhalen, dingen waar wij met zijn allen ons voordeel mee kunnen doen. En dan kom ik ook op de vraag ...

De VOORZITTER: Misschien eerst even de heer Van Zoelen.

De heer VAN ZOELLEN (PvdD): Ja, dus als ik het goed begrijp heeft het college het netwerk gefaciliteerd om mensen en expertise bijeen te brengen om aan dat overleg van 45 te kunnen deelnemen. En waar ik dan benieuwd naar ben: zitten daar ook natuur- en milieuorganisaties bij? Hoe is dan zulk soort expertise vertegenwoordigd en hebben wij daar transparantie over?

Wethouder VAN DER SCHAAF: De rol die wij hebben gespeeld, is dat wij zo breed mogelijk organisaties hebben benaderd, dus ook het type organisaties waar u het over hebt, in dat netwerk om daaraan mee te doen. Uw vraag is meer, en dat was eigenlijk het punt waar ik het net over wilde hebben, over de transparantie van het hele proces. Daar is ook een aantal vragen over gesteld en het is goed denk ik om daar even uitgebreid bij stil te staan. Dan kom ik ook op het punt van de heer Van Zoelen.

Wij willen als college, en daar willen we ons ook voor inspannen, dit hele proces van A tot Z zo transparant mogelijk maken. Het betekent in ieder geval dat het eindproduct dat er komt, natuurlijk publiekelijk gedeeld wordt. Sterker nog, de vraag van mevrouw Nieuwenhout: bent u bereid om een bijeenkomst te organiseren om dat te bespreken? Ja, ik denk misschien wel meerdere. En niet alleen als gemeente Groningen, maar ook in samenwerking. Wij hopen dat daar verhalen en ideeën uitkomen waar we, nogmaals, ons voordeel mee kunnen doen en dan is het bij uitstek belangrijk dat die uitkomst en die verhalen publiekelijk worden gedeeld, publiekelijk worden getoetst, zwaar worden bekritiseerd of worden omarmd, afhankelijk van wat wij er met zijn allen van vinden. En dan bent u daar met zijn allen, wij ook, bij en dan kunnen die ook een plek krijgen in onze uiteindelijke besluitvorming.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, vindt het college het niet uiterst pijnlijk dat door toedoen van uw keuze om mee te doen aan een onderzoek op initiatief van en gefinancierd door Shell, de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad hebben gezegd: wij doen daar liever niet aan mee? Vindt u dat niet heel pijnlijk, dat u eigenlijk ingaat op een aanbod van Shell, waardoor u in dit onderzoek over de toekomst van Groningen ook nog eens een keer de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad buitenspel zet? Eigenlijk zegt u: we doen het liever met de Shell dan met de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Voorzitter, hier moet ik toch krachtig afstand van nemen, want u suggereert nu een tegenstelling die er helemaal niet is. Wij als gemeente Groningen praten helemaal niet alleen met Shell en ten koste van anderen. Wij zijn bereid om met alle partijen, ook die u noemt, en dat doen we ook voortdurend, te praten over de toekomst van Groningen. Waar het om gaat is dat wij van dit onderzoek als een van de vele bouwstenen waar wij over nadenken voor de toekomst van Noord-Nederland, hebben gezegd: dit lijkt ons een interessant onderzoek en dit lijkt ons een waardevol onderzoek en, laten we wel wezen, al die uitkomsten zullen ook bekend worden. Alleen de methode van het onderzoek, de wijze waarop Reos dit altijd uitvoert, houdt nu eenmaal in dat die 45 mensen die daarin zitten, op voorhand niet wordt gevraagd om hun naam bekend te maken op het moment dat het collectieve product er nog niet is. Dus het gaat mij veel te ver om nu te zeggen: die zit erin en dat zit erin, voor zover wij dit op dit moment allemaal, of ik persoonlijk, weten. Het gaat er veel meer om dat wij zoveel mogelijk transparantie zullen betrachten in de uitkomsten en dan zal ook bekend worden, desgewenst, of mensen zelf hun naam daaraan willen verbinden of niet. Maar het gaat er uiteindelijk om dat het verhaal dat er ligt, publiekelijk besproken wordt en we zullen dat op allerlei manieren faciliteren. We zullen ook in het hele proces daaromheen als convening partner ons best blijven doen om daar zo breed mogelijk ook partijen die zich nu daarvan afkeren, te willen betrekken. Dus die wens tot transparantie en die brede betrokkenheid is precies de reden waarom wij hieraan meedoen.

Tot slot, voorzitter, nog een paar zaken. Om te beginnen over het al dan niet informeren hierover van u, over de bestuurlijke betrokkenheid van het college en uw raad. Ik heb het net nog even gecheckt, maar op 27 juni hebben wij u een mail gestuurd, volgens mij vanuit de mailbox van de burgemeester, waarbij wij u kenbaar hebben gemaakt hoe wij hiermee om wilden gaan. Dus naar ons idee is op dat moment in ieder geval uw raad geïnformeerd. Of dat voldoende is, laat ik verder aan u over, maar in ieder geval bestrijden wij dat u uit de krant hebt moeten vernemen dat wij deze rol spelen.

Dan de publieke beschikbaarheid, dat heb ik al genoemd. Ja, dan nog tot slot, maar daar is het net al even over gegaan: wat is nou de verhouding met het Nationaal Programma Groningen? Het Nationaal Programma Groningen kan denk ik grote voordelen hebben bij de uitkomsten van deze toekomstscenario's. Maar laten we vooropstellen: zeker niet uitsluiten. Er zijn nog allerlei andere manieren waarop het Nationaal Programma Groningen gevoed kan worden. En ik wil eindigen met toch ook weer terug te komen bij de hoofdzaak van dit debat, wat de overtuiging is van het college, ook al meerdere keren door de burgemeester uitgesproken: wij vinden werkelijk dat Shell een verantwoordelijkheid heeft, gezien de geschiedenis die het in deze regio heeft, om inderdaad te investeren in Groningen. Niet om te bepalen, maar wel om te betalen. En die verantwoordelijkheid, daar willen wij Shell aan houden en daar zetten wij ons als Groningen samen met andere overheden voor in.

De VOORZITTER: Wie nog? Gaat uw gang.

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Ja, dank u wel, voorzitter. Nog een vraag. De wethouder gaf aan dat dit een scenario-onderzoek is voor heel Noord-Nederland, de drie noordelijke provincies. Bestuurlijk zijn Friesland en Drenthe nog niet aangehaakt, ambtelijk wel. Weet de wethouder wellicht waarom Friesland en Drenthe andere keuzes maken dan de gemeente Groningen en de Provincie Groningen?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, ik vind het lastig om nu iets te gaan zeggen over de motivatie van andere besturen. Wat ik aangegeven heb, was wat voor ons in ieder geval de reden was om wél mee te doen, dat wij vinden dat wij als grootste gemeente, als economisch trekpaard, zou je kunnen zeggen, van de regio en van Noord-Nederland, die verantwoordelijkheid moeten nemen. En blijkbaar hebben Drenthe en Friesland de keuze niet gemaakt om in die convening-partnerrol te gaan zitten. Ik kan daar niet een, twee, drie een helder antwoord op geven, maar als u wilt kunnen wij dat nog even voor u op papier zetten, of zullen we dat bij hen zelf moeten navragen.

De VOORZITTER: De beraadslagingen over dit onderwerp zijn gesloten. Wij gaan over tot het in stemming brengen van de motie. Is er behoefte aan stemverklaringen? Geen behoefte aan stemverklaringen? Dan gaan we eens kijken of het apparaat werkt. Dan kunt u nu uw stem uitbrengen. Gaat het nog lukken, mijnheer Bolle? Het ligt niet aan u, begrijp ik. Hij staat erop. Ik tel voor: 9. Tegen: 34. De motie is verworpen.

3.b: Rondvraag

De VOORZITTER: Dan gaan wij over naar de rondvraag. De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Dank u wel, voorzitter. Het gaat over het Pepergasthuis. De SP steunt namelijk van harte het idee om een oppervoogd in te voeren om zo de verkoop van het Pepergasthuis aan mogelijk commerciële beleggers of ontwikkelaars tegen te houden. Maar daar hebben we wel twee vragen over en de ontwikkelingen volgen zich heel snel op, dus als ik een vraag stel die achterhaald is, dan zou dat heel goed kunnen. Lefier geeft aan dat zij vindt dat de gemeente haar boekje te buiten gaat, dat er aan stemmingmakerij wordt gedaan en betwijfelt of het middel van oppervoogdijschap überhaupt wel kan of toegestaan is. Mijn vraag is dan: kloppen de beweringen van Lefier, dat er een eerdere betrokkenheid was van de beoogde voogd en kan het college hierop reageren?

En ik heb begrepen dat het besluit over het oppervoogdijschap in 1989 door deze gemeenteraad afgeschaft is. Wat ons betreft voeren we het weer direct in. Liever gisteren of vandaag dan morgen. En ik zou graag willen weten hoe het college daar tegenaan kijkt.

De VOORZITTER: Gaat uw gang.

Mevrouw SCHOUTENS (GroenLinks): Bedankt, voorzitter. Mijn fractie heeft nog een aanvullende vraag. We zien graag dat het Pepergasthuis beschikbaar blijft voor de sociale sector. We zijn dan ook blij met de

inspanningen van het college om te proberen het gasthuis te behouden voor de sociale huur en het hofje openbaar te houden. De gemeente en Lefier lijken echter van mening te verschillen. Dat is ook duidelijk geworden in de media. We vinden het belangrijk dat een goede relatie tussen de gemeente en de woningcorporatie gewaarborgd wordt, vooral omdat de gemeente en de woningcorporatie op elkaar aangewezen zijn in het realiseren van belangrijke doelstellingen, waaronder wijkvernieuwing en Groningen CO₂-neutraal. Heeft het college ideeën over hoe een goede relatie gewaarborgd kan worden?

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit mij bij dezen aan bij de vragen van de SP en GroenLinks en heb nog een tweetal aanvullende vragen. Een: of het college zou kunnen ingaan op de beweringen van Lefier over het raadsbesluit van 1990. En twee: in het verlengde van wat de heer Dijk net vroeg, of het college het wellicht mogelijk acht om per college- dan wel raadsbesluit de oppervogdij van de gemeente wederom in te voeren, c.q. te bekrachtigen of her in te voeren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Bolle?

De heer BOLLE (CDA): Ja, voorzitter, ik leef in de veronderstelling dat we het Pepergasthuis volgende week ook gaan bespreken. Maar als we dat niet doen, wil ik graag nu van het college weten waarom het de raad een voorstel heeft gedaan op basis van een verordening die niet geldig is.

De VOORZITTER: Nee, maar we gaan het hygiënisch doen. Vanavond worden er een paar vragen gesteld, die worden beantwoord en de bespreking is volgende week. Mevrouw Jacobs nog?

Mevrouw JACOBS-SETZ (VVD): Ja, voorzitter, ik merk dat er een partij vragen heeft gesteld. Ik zou mij ook kunnen voorstellen dat die vraag wordt beantwoord. Als we allemaal de kans krijgen om vragen te stellen, gaan wij hier een debat voeren en dat lijkt mij niet de bedoeling.

De VOORZITTER: Nee, maar u krijgt geen gelegenheid voor een debat, want u krijgt geen termijn. Er worden vragen gesteld en het is gebruik en ook reglementair in orde dat er vragen worden gesteld en dat andere fracties nog aanvullende vragen kunnen stellen. In dit geval gaat het om drie fracties die hebben gezegd dat zij hierover vragen willen stellen. Dat laat ik normaal gesproken toe en dan is er een antwoord en that's it.

Mevrouw JACOBS-SETZ (VVD): Oké, maar er worden nu ook politieke suggesties gedaan en het lijkt mij dat we het daar niet over gaan hebben nu.

De VOORZITTER: Ja, maar dat ben ik helemaal met u eens. Er worden vragen gesteld, die worden beantwoord en dat is het. Mevrouw De Wrede nog?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij hebben een rondvraag over een ander onderwerp, samen met een aantal andere partijen. Moet ik die nu ook stellen?

De VOORZITTER: Nee, we gaan eerst dit organiseren en daarna krijgt u de gelegenheid.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Prima.

De VOORZITTER: Ik had hem al genoteerd hoor, dus dat komt helemaal goed. Geen andere vragen? De wethouder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, dank u, voorzitter. Ik denk dat het goed is om wel even iets te vertellen over hetgeen er nu gevraagd is en ook over de berichtgeving die u vandaag hebt gehad, via een mail van mijn kant. Onze inzet is en blijft om, mede op verzoek van uw raad, alles uit de kast halen om de verkoop van het Pepergasthuis op deze manier in ieder geval te voorkomen. Maar het moge duidelijk zijn dat met het goede spoorwerk, meer kan ik er niet van zeggen, van de journalist Chris Bakker die ook op de tribune zit, duidelijk is geworden dat wij in dat voorstel iets cruciaals hebben gemist. Er had natuurlijk in het voorstel moeten staan ... Dat had ook consequenties voor de aard van het voorstel moeten hebben. Het betekent simpelweg, en dan reageer ik ook even op de heer Bolle die die vraag stelde, dat het voorstel zoals

het er nu ligt, zoals we het bij u hebben ingediend, niet kan. En dat wij volgende week in ieder geval als college daarnaar zullen kijken. In ieder geval staat vast dat het in deze vorm niet kan. Maar wat dat voor betekenis heeft voor de verdere besluitvorming, daar komen we dan op terug.

Ik kan nog wel even specifiek ingaan op de vragen die zijn gesteld. Laat ik vooropstellen dat wij dit natuurlijk ook uitermate betreuren. Laten we dat even vooropstellen, even los van de inhoudelijke impact die het wellicht heeft, dat kunnen we nog niet helemaal overzien. Maar het is natuurlijk geen gewoonte van ons om u een voorstel te doen op basis van een verordening die niet meer geldt. Maar hoe dat precies allemaal in elkaar steekt en wat de consequenties zijn, daar komen we later op terug.

De heer Dijk, voorzitter, heeft gevraagd naar de beweringen over de beoogde oppervoogd. Nou, ik kan u zeggen dat die beweringen zoals die in de media zijn gedaan, onjuist zijn. Ik vind het wel van belang voor de positie van de heer Brouwer, de beoogde oppervoogd, om dat even te melden. Betrokkenheid van de heer Brouwer noch van zijn bureau Trip Advocaten, waar hij overigens al sinds 2013 formeel niet meer werkt, is er niet bij het dossier Pepergasthuis, tenminste niet aan de kant van Lefier, geweest, dus die belangenverstrengeling, daar is geen sprake van. Dat is punt 1. Punt 2, en die vraag stelde de heer Van der Laan ook en daar heb ik eigenlijk net al iets over gezegd: klopt de bewering dat de raad al in de jaren negentig een besluit heeft genomen? Niet in de jaren negentig, maar wel in de jaren tachtig, is vandaag gebleken. En dat heeft dus gewoon consequenties voor het voorstel dat wij nu hebben gedaan en daar hoort u dus volgende week meer over. En dan zullen we ook kijken welke andere mogelijkheden er wellicht nog zijn en wat daar de juridische kansen voor zijn. Dus ik zou echt aan u willen vragen om dat even af te wachten, volgende week.

Dan nog de vraag van mevrouw Schouten over de verhouding met Lefier. Ik denk dat het ook goed is om daar even wat over te zeggen. Natuurlijk is het zo dat, op het moment dat je in de media stevig tegenover elkaar staat, dit de relatie tussen de Lefier, die een belangrijke partner is in de volkshuisvesting in Groningen en de gemeente geen goed doet. Aan de andere kant blijf ik benadrukken, en dat is volgens mij ook hetgeen vanuit mijn kant en ook vanuit Lefier steeds gezegd is: ons conflict, ons meningsverschil, hoe je het maar wilt noemen, beperkt zich op dit moment echt tot het Pepergasthuis. Op alle andere fronten blijven wij gewoon samenwerken. Dat geldt voor Lefier, dat geldt voor de gemeente Groningen. Ik kan u ook vertellen dat we bij alle stappen die wij steeds hebben gezet van onze kant, maar dat geldt ook andersom van Lefier, elkaar bestuurlijk steeds netjes op de hoogte stellen, dat wij elkaar niet verrassen in de media. Dus in die zin is het onderlinge fatsoen gewoon aanwezig, dus ik hecht er ook aan om te zeggen: het meningsverschil gaat hierover.

Tot slot zeg ik u nog dat de hele discussie rond de oppervoogdij nu in een bijzondere fase is terechtgekomen. Wij komen daar volgende week verder op terug. Dat neemt niet weg dat de procedure rond de Woningwet natuurlijk nog steeds gewoon voortduurt en die wordt ook niet beïnvloed door dit fenomeen. Binnenkort zal er een hoorzitting zijn en later ook een uitspraak van de autoriteit Wonen over de rechtmatigheid van de verkoop van het Pepergasthuis.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. Dan stel ik u voor dat wij naar de volgende rondvraag gaan. Mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats wil ik even benadrukken dat deze rondvraag meerdere indieners kent, namelijk behalve de Partij voor de Dieren ook GroenLinks, D66 en de ChristenUnie. In willekeurige volgorde. Het gerechtshof in Amsterdam heeft gisteren geoordeeld dat Amsterdam in zijn recht stond met de Ja/Ja-sticker. Dat betekent dat bedrijven alleen folders in de brievenbus mogen gooien met een Ja/Ja-sticker erop en dat de gemeente daar ook op mag handhaven. In Amsterdam verwacht men hiermee een hoeveelheid van 1,8 miljoen euro kg papier te kunnen besparen. Rotterdam, Utrecht en Haarlem hebben al aangegeven om het voorbeeld van Amsterdam te gaan volgen. En wat lezen wij vandaag tot onze schrik in de krant? "Voor zover bekend zijn er in Noord-Nederland geen gemeenten die zo'n sticker willen invoeren." Nou kennen wij de gemeente Groningen als een gemeente die zich graag tot de grotere gemeentes van Nederland rekent, dus onze vraag aan het college is: dat bericht in de krant klopt toch niet? Wanneer kunnen wij de Ja/Ja-sticker verwelkomen in onze gemeente?

Wethouder CHAKOR: Dank u, voorzitter. Zoals u weet denken wij inderdaad in de gemeente Groningen graag groot. Een verrassende uitspraak, dat wil ik wel in eerste instantie zeggen. Deze uitspraak past volgens mij ook heel erg in waar wij naartoe willen: een afvalvrije gemeente Groningen. Dus het past daar hartstikke mooi in. Dus wat mij betreft sluiten we ons natuurlijk hartstikke graag aan bij de andere grote gemeenten en we hopen natuurlijk dat de kleine gemeenten ook gaan volgen. Maar we moeten wel het een en ander gaan uitzoeken, dus daar moeten we ook de tijd voor nemen. Je kunt denken vanuit de communicatie; hoe

ga je dat dan aanpakken, tot de termijn: wanneer zou je dit dan inderdaad moeten gaan invoeren? De andere steden voeren het al vanaf januari 2020 in; de vraag is of dat voor ons haalbaar is. Waarschijnlijk zal dat te maken hebben met de harmonisatie van het afvalbeleid. Dus we moeten echt een aantal zaken uitzoeken. Mogelijk een aanpassing van de afvalstoffenverordening, die daar een rol in speelt. Dus geef eens even de tijd om dat allemaal in kaart te brengen. Wat zijn de voors, wat zijn de tegens? We zullen dat uiteraard voor u op papier zetten en dan komen we erop terug. Maar ik ben ontzettend optimistisch en heel positief.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wij gaan de agenda vervolgen.

4. Initiatiefvoorstellen (n.v.t.)

5. Ingekomen stukken

5.a: Ingekomen collegebrieven

Bekrachtiging geheimhouding ex art 25, lid 3 Gemeentewet van collegebrief en bijlagen van 28 augustus 2019 met nummer 230236-2019

Nr. raad	Onderwerp	Ontvangen d.d.	afhandeling	cie. datum	E-suite
1	Toezegging mogelijkheden kamerverhuur studenten door bijstandsgerechtigden	10-7-2019	via cie. W&I	9-10-2019	150047-2019
2	Actualisatie Regels Water	10-7-2019	via cie. R&W	11-9-2019	150199-2019
3	Prognose internationale studenten 2019	10-7-2019	via cie. R&W	11-9-2019	150583-2019
4	Veiligheidsmonitor 2019-1	10-7-2019	via cie. F&V	11-9-2019	150644-2019
5	Stand van zaken transitie scheepvaartmuseum naar historisch museum	10-7-2019	via cie. O&W	9-10-2019	150763-2019
6	Toezeggingen college raadscommissie O&W 10 april over het lhbt-beleid	10-7-2019	via cie. O&W	18-9-2019	150644-2019
7	Tussenstand meerjarenprogramma sport en bewegen 2016-2020	11-7-2019	via cie. O&W	18-9-2019	151598-2019
8	Wachtlijsten Veilig Thuis	11-7-2019	via cie. O&W	18-9-2019	151616-2019
9	Terugblik skybox-gebruik seizoen 2018-2019	11-7-2019	via cie. F&V	11-9-2019	153006-2019
10	OV bureau goedgekeurde dienstregeling 2020, begroting 2020 en trendmonitor 2020	12-7-2019	via cie. B&V	11-9-2019	152842-2019
11	Terugblik sluiting tippelzone	12-7-2019	via cie. F&V	11-9-2019	153024-2019
12	Zienswijze vaststellingsbesluit Groningen gasveld 2019-2020	12-7-2019	via cie. F&V	11-9-2019	153067-2019
13	Ontwikkelingen raad van kinderen	28-8-2019	via cie. F&V	2-10-2019	230132-2019
14	Tussenrapportage herindeling	28-8-2019	via cie. F&V	2-10-2019	230138-2019
15	GEHEIMHOUDING EX ART 25 GEMEENTEWET	28-8-2019	via cie. R&W	2-10-2019	230236-2019
16	Evaluatie alternatief vervoer binnenstad en haltes Zuiderdiep	28-8-2019	via cie. B&V	2-10-2019	230255-2019
17	Uitvoeringsplan pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	4-9-2019	via cie. O&W	9-10-2019	245272-2019
18	Biomassa	4-9-2019	via cie. B&V	2-10-2019	245313-2019
19	Bestuursovereenkomst (BOK) koppelmansen klimaatadaptieve inrichting Paddepoel	4-9-2019	via cie. B&V	2-10-2019	245380-2019
20	Verwerking uitkomst septembercirculaire i.r.t. de gemeentebegroting	4-9-2019	via cie. F&V	2-10-2019	245447-2019
21	Stand van zaken Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs	11-9-2019	via cie. O&W	9-10-2019	258344-2019
22	Stand van zaken bouw scholen	11-9-2019	via cie. O&W	9-10-2019	258404-2019
23	Noordelijk Belastingkantoor zienswijze ontwerp begroting	11-9-2019	via cie. F&V	2-10-2019	260003-2019
24	Maatregelen fietsenstalling Nieuwe Markt	11-9-2019	via cie. B&V	2-10-2019	260280-2019
25	Stand van zaken aanpak problematische jeugdgroepen Groningen	18-9-2019	via cie. O&W	9-10-2019	272816-2019
26	Invulling percentageregeling Kunst op straat	18-9-2019	via cie. O&W	9-10-2019	272888-2019
27	Actualisering The Next City	18-9-2019	via cie. R&W	20-11-2019	272915-2019
28	Samenwerking binnen landelijk Programma Democratie in Actie & Pilot Digitale Democratie	18-9-2019	via cie. F&V	20-11-2019	273128-2019
29	Stand van zaken Beschermd Wonen en opvang 2019	18-9-2019	via cie. O&W	9-10-2019	273202-2019
30	Terugblik start wijkontwikkeling Selwerd op uitnodiging	18-9-2019	via cie. R&W	20-11-2019	273328-2019
31	Start ontwikkeling nieuw beleid voor sociaal-culturele accommodaties (uitnodiging voor discussie)				19-9-2019
32	Voortgang herijking visie Stadspark				20-9-2019
33	Update Programma van Eisen (PvE) Forum Groningen				20-9-2019

De VOORZITTER: Agendapunt 5, de ingekomen stukken, waaronder een bekrachtiging van geheimhouding. Ik stel u voor om daarover conform te besluiten.

5.b: Ingekomen overige stukken

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
1.	Burger	Brief aan het college van B&W en raad m.b.t. Stralingsgevaar 5G netwerk	9-7-2019	Ter afhandeling college
2.	Gemeente Heemstede	Aangenomen motie 'Als we verder de trap af moeten komen we onder water'	9-7-2019	Tkn.
3.	Wethouder Chakor	Uitgaven voor begraven	9-7-2019	Tkn.
4.	Wethouder van der Schaaf	Toezegging terugkomen op getallen over het verduurzamen van alle woningen	9-7-2019	Tkn.
5.	Burger	Klacht tegen burgemeester en het foodtruckfestival in Noorderplantsoen	11-7-2019	Tkn.
6.	Burger	Noord Nederland bestaat niet in de Nationale goederenvervoeragenda	11-7-2019	Tkn.
7.	Burger	Brainport voorbeeld voor TopDutchregio	11-7-2019	Tkn.
8.	Gemeente Oostzaan	Aangenomen motie inzake Toename discriminatie	11-7-2019	Tkn.
9.	Burger	Noordelijk belastingkantoor en parkeerregime	11-7-2019	Tkn.
10.	Burger	Herinnering aan de raad Groningen m.b.t. Sporthal de Wijert	11-7-2019	Tkn.
11.	Wethouder Chakor	Het uitvoeringsplan LVV t.b.v. commissieleden O&W	12-7-2019	Tkn.
12.	INLIA	Dank rapportage en dia's presentatie	15-7-2019	Tkn.
13.	Gemeente Culemborg	Brief over noodzaak aanpassing rekenmethode accres Algemene bijdrage	18-7-2019	Tkn.
14.	Burger	Bestrijd de eikenprocessierups met zijn natuurlijke vijanden – Biodiversiteit in de gemeente Groningen	18-7-2019	Tkn.
15.	Burger	Brief inzake onderzoeken KIM	19-7-2019	Tkn.
16.	Burger	Goederenvervoeragenda	19-7-2019	Tkn.
17.	Burger	Schadelijke effecten van 5G straling	19-7-2019	Ter afhandeling college
18.	Burger	Foto's van werken betreft damwanden waar is de beveiliging Ring Zuid	23-7-2019	Tkn.
19.	Burger	Mogelijke optie voor bouw nieuw cultuurcentrum	23-7-2019	Tkn.
20.	Burger	Mail aan raad en college van B&W m.b.t. Lucht vervuiling	24-7-2019	Tkn.
21.	Burger	Combinatie Herepoort start met intrillen damwanden Ring Zuid	24-7-2019	Tkn.
22.	Burger	Spoorontwikkelingen Duitsland	26-7-2019	Tkn.
23.	Burger	CAO VNG voor werknemers met een arbeidsbeperking die vallen onder Participatiewet	30-7-2019	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
24.	Lid van de Fietsersbond en pendelaar tussen Euvelgunne en Ebbingekwartier	Onoverzichtelijke situaties bij kruising Bornholmstraat en uitrit van Bauhaus voor fietsers	30-7-2019	Ter afhandeling college
25.	Burger	Onderzoek Duits VNO-NCW Noord verschil Noord en Zuid Duitsland (Duitslandagenda SNN)	1-8-2019	Tkn.
26.	Burger	Coalitieakkoord Flevoland aandachtspunten voor Noord Nederland MIRT	1-8-2019	Tkn.
27.	Burger	Ingrijpen hard nodig in publieke infrastructuur	1-8-2019	Tkn.
28.	Burger	Verkeerspolitiek Duitse Bundestag met betrekking tot de spoorsector 27 juni 2019 (Wunderline-Lelylijn context Amsterdam-Berlijn)	5-8-2019	Tkn.
29.	Burger	Noord Nederland niet op de Internationale spoorkaart bij Den Haag	5-8-2019	Tkn.
30.	Burger	Lelylijn en de Highspeed 2 in de UK leerstof voor de Lelylijn	5-8-2019	Tkn.
31.	Burger	Fehmarnbelttunnel ook van Noord-Nederlands belang, Amsterdam-Groningen-Berlijn 4 uur per trein	5-8-2019	Tkn.
32.	Clëntenraad	Jaarverslagen Werk en Inkomen 2017-2018	5-8-2019	Tkn.
33.	Burger	Het digitale asbest van nu – Stichting Stralings Arm Nederland	5-8-2019	Ter afhandeling college
34.	Burger	Brief aan raad en college van B&W m.b.t. Noodzaak van een hitteplan voor de stad (doen ons maar een KOUDE net, geen warmtenet)	5-8-2019	Tkn.
35.	Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	A fschrift Toegankelijkheid van digitale informatie en dienstverlening	5-8-2019	Tkn.
36.	Stichting de Tijborg te Onnen	Aangenomen amendement ‘Omtzigt’ in de Tweede Kamer	5-8-2019	Tkn.
37.	Burgers	Uitbreiding van het mobiele netwerk en opschalen van de snelheid	5-8-2019	Ter afhandeling college
38.	Burger	Rondschrift bericht ontnemen mobiliteit	6-8-2019	Tkn.
39.	Onderwijsraad en Raad voor Cultuur	Advies Lees	6-8-2019	Tkn.
40.	Libau	Jaarverslag 2018	6-8-2019	Tkn.
41.	Burger	Informatieverzoek over uitrol 5G netwerk van Stichting Stralings Arm Nederland	7-8-2019	Ter afhandeling college
42.	Gemeente Renkum	Aangenomen motie begrotingsevenwicht	7-8-2019	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
43.	Bewoners Haren	Brief aan raad en college van B&W m.b.t. Huidige plannen Raadhuisplein in Haren	5-7-2019	Via cie. R&W 11-9, punt B1
44.	VNG	Verenigingsstrategie Gemeenten 2024	4-7-2019	Tkn.
45.	Landschapsbeheer Groningen	Jaarbericht 2018	9-8-2019	Tkn.
46.	Burger	Onderzoek Bent Flyvbjerg over grote projecten voor u Aanpak Ring Zuid	14-8-2019	Tkn.
47.	Centraal Stembureau	Benoeming mevrouw Menger als vervangend lid van de raad	19-8-2019	Tkn.
48.	Adviesraad Sociaal Domein Haren	Afschrift van brief aan college B&W m.b.t. verloop proces harmonisatie regelgeving Sociaal Domein	19-8-2019	Tkn.
49.	Stichting Landelijk Gebied Haren	Oprichting Stichting Landelijk Gebied Haren, uitnodiging en nieuwsbrief	19-8-2019	Tkn.
50.	Burger	Afschrift van brief aan college B&W m.b.t. Handhavingsverzoek	21-8-2019	Tkn.
51.	Burger	Recente Kamerstukken Contouren Toekomstbeeld OV 2040 context Lelylijn en Nedersaksenlijn	21-8-2019	Tkn.
52.	Nationaal Park Drentsche Aa	Aanbiedingsbrief met Jaarverslag 2018	23-8-2019	Tkn.
53.	Burger	Kostenoverschrijding en risico's van aannemers bij grote projecten zoals de Ring Zuid	23-8-2019	Tkn.
54.	Cliëntenraad gemeente Groningen	Brief t.b.v. commissie W&I inzake armoede beleid met gevraagde adviezen 'Ontwikkelplan Toekomst met Perspectief' en 'Wijziging nadere regels Armoedebelaid'	26-8-2019	Via cie. W&I
55.	Burger	Vraag via Facebook aan raad over openingstijden politiebureau Rademarkt	26-8-2019	Tkn.
56.	Burger	This is indecent	27-8-2019	Tkn.
57.	Bewoners Soendastraat	Afschrift van brief aan WIJ Korrewegwijk m.b.t. Zorgmelding omtrent buurtveiligheid	27-8-2019	Ter afhandeling college
58.	Burger	Naheffing parkeerboete	28-8-2019	Tkn.
59.	Bewoners	Noodkreet Jan Lutmastraat	29-8-2019	Tkn.
60.	Burger	Kamerstukken Studentenhuisvesting	29-8-2019	Tkn.
61.	Burger	Nationale Omgevingsvisie (NOVI) impact op uw regionale beleid en stedelijk beleid (MIRT)	29-8-2019	Tkn.
62.	Burger	Duurzame verstedelijking context Groningen	29-8-2019	Tkn.
63.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Verhouding ambtsgebied en beginsel scheiding kerk en staat	30-8-2019	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
64.	Burger	Stuk verdiepte ringweg A7/N7 Groningen (Julianaplein – Oostzijde Europaweg)	30-8-2019	Tkn.
65.	Burger	Singel tuinen, geveltuinjes en parkeerplaatsen	3-9-2019	Tkn.
66.	Bewonersvereniging Hoomse Park	Bericht aan college van B&W en raad over Artikel in AD 'Huh? Groningen had woensdag bijna de meest smerigste lucht van alle steden ter wereld'	3-9-2019	Tkn.
67.	Burger uit Barneveld	Open brief 'Beginselen van deugdelijk overheidsbestuur'	3-9-2019	Tkn.
68.	Burger	Lijnvoering buslijn 8 in Haydnlaan te Groningen	3-9-2019	Tkn.
69.	Wijkoverleg Vinkhuizen (WOV)	Ter kennisgeving van bezwaarschrift tegen verkeersbesluit voorrangswijziging rotonde Hoendiep en Johan van Zwedenlaan	3-9-2019	Tkn.
70.	Corrodium bv	Veiligheid zwembaden	3-9-2019	Tkn.
71.	Burger	Omgevingsagenda Noord-Nederland, MIRT, Lelylijn en vluchten op de korte afstanden	4-9-2019	Tkn.
72.	Burger uit Barneveld	Bezorgde burger over volksgezondheid (vervolg op nr. 67)	4-9-2019	Tkn.
73.	Burger uit Barneveld	Bezorgde burger over volksgezondheid (vervolgt op nr. 67 en 72)	5-9-2019	Tkn.
74.	Burger	Snelle treinen, internationale doorgaande treinen en nachttreinen kans voor Noordoost Nederland	5-9-2019	Tkn.
75.	De Huurdokters	Short Stay in Groningen	5-9-2019	Tkn.
76.	Burger	Dance & Hardstyle in the Park	5-9-2019	Tkn.
77.	Burger	Geheim rapport Ring Zuid A7/N7 verdiepte weg, die wordt achtergehouden door de gedeputeerde	5-9-2019	Tkn.
78.	Financieel & Juridisch adviseur Frankhuis & Twistvliet	Aanbieden rapport individuele inkomstentoeslag	5-9-2019	Tkn.
79.	Burgers	Zorgen over onze gezondheid m.b.t. 5G straling	6-9-2019	Tkn.
80.	Burger	Uw burgers hebben u nodig, nu de rijksoverheid hun gezondheid, veiligheid, vrijheid en voorspoed schaadt	9-9-2019	Tkn.
81.	Burger	Afschrift van brief aan college B&W (m.n. wethouder Chakor m.b.t. Bestuursovereenkomst 2017 en enquête afvalbeleid	9-9-2019	Tkn.
82.	Burger Huizen	Uitrol 5G netwerk en daarmee samenhangende wetsvoorstel om gemeenten te verplichten daar aan mee te werken	9-9-2019	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
83.	Burger Prinsenbeek	Bezwaar maken in Den Haag tegen 5G-netwerk	9-9-2019	Tkn.
84.	Burger Amsterdam	Onverantwoord en ondemocratisch verplicht uitrollen van 5G vraag om een tegengeluid	9-9-2019	Tkn.
85.	Burger	Zienswijze concept bestemmingsplan Raadhuisplein	10-9-2019	Via cie. R&W 11-9, punt B1
86.	Stichting Speeltoek Groningen	A fschrift van brief aan college B&W m.b.t. Speeltoek Groningen zoekt ruimte	10-9-2019	Tkn.
87.	Taaldocenten VU en GF	Opheffing van de functie van Volksuniversiteit Groningen	10-9-2019	Tkn.
88.	Fietsersbond Groningen	Uitvoeringsprogramma fiets, t.b.v. raadscommissie B&V 18 september	11-9-2019	Via cie. B&V 18-9, punt B1
89.	Burger 's Hertogenbosch	Juridische mededeling van aansprakelijkheid (5G technologie)	11-9-2019	Tkn.
90.	Groningen Verdient Beter	Visie op reactie van college B&W op vragen PvdD, SP, D'66 over de stand van zaken rond de aanleg Ringweg Zuid	11-9-2019	Tkn.
91.	Dommerholt Advocaten namens cliënt	Raadhuisplein Haren t.b.v. cie. R&W, punt B1	11-9-2019	Via cie. R&W 11-9, punt B1
92.	VGG	Kandidaatstelling VNG bestuur, commissies en colleges	12-9-2019	Tkn.
93.	Burger	Brief met vragen n.a.v. voorgenomen uitrol 5G netwerk	12-9-2019	Ter afhandeling college
94.	Burger	Brief naar gemeentes 'Stop de uitrol van het 5G netwerk'	12-9-2019	Tkn.
95.	Namens eigenaar panden aan de Brinkhorst	Inspraakreactie over Raadhuisplein	13-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8b.</i>
96.	Namens buurtbewoners	Inspraakreactie over Raadhuisplein	13-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8b.</i>
97.	Namens omwonenden	Inspraakreactie over Raadhuisplein	13-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8b.</i>
98.	Ondernemend Haren	Inspraakbijdrage m.b.t. Raadhuisplein	13-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8b.</i>
99.	Fractie SP	Tijd voor klimaatrechtvaardigheid (t.b.v. raadsvoorstel aardgasvrije wijken)	13-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8a.</i>
100.	Burger	A fschrift van brief aan college B&W m.b.t. Situatie uitvoering WMO	13-9-2019	Tkn.
101.	Burger	Inspreektekst m.b.t. Raadhuisplein (en aanvulling)	16-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8b.</i>

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
102.	Wethouders Gijsbertsen en Jongman	Memo verhuizing entree WIJ Schilderwijk-centrum (m.n. cie. O&W)	16-9-2019	Tkn.
103.	Burger	Toeristisch imago Groningen en hoe worden we internationaal bereikbaar per trein?	16-9-2019	Tkn.
104.	Burger	Afschrift van mailwisseling met fractie over Lijn 8 door de Haydnlaan	17-9-2019	Tkn.
105.	Wethouder Gijsbertsen	Mededeling voor raadscommissie O&W	17-9-2019	Tkn.
106.	Bewoners	Zienswijze op Uitvoeringsprogramma Fiets t.b.v. cie. B&V 18-9	18-9-2019	Via cie. B&V 18-9, punt B1
107.	Milieudefensie	Lokale zaken in het geding door CETA-verdrag	18-9-2019	Tkn.
108.	Wethouder van der Schaaf	Revitalisering Stadhuis	18-9-2019	Tkn.
109.	80 huishoudens in de Harener Holt	Inpassing Brinkschool aan de Rummerinkhof 8	19-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 7c.</i>
110.	Un Women en Orange the World	Status uitnodiging Orange the World campagne	19-9-2019	Tkn.
111.	Raadslid Zwolle	Brief inzake pensioenzorgen	19-9-2019	Tkn.
112.	Burger	MIRT (Paddepoelsterbrug) op afstand bedienbare bruggen Vaarweg Lemmer-Delfzijl rapport OVV	20-9-2019	Tkn.
113.	Lefier	Persbericht 'Gemeente Groningen gaat boekje te buiten inzake Pepergasthuis'	20-9-2019	Tkn.
114.	Burger	GAE en Eindhoven Airport	20-9-2019	Tkn.
115.	Burger	GAE Luchtvaartnota 2050 en Lelystad Airport	20-9-2019	Tkn.
116.	Burger	BO-MIRT station Assen-Zuid TT Circuit	20-9-2019	Tkn.
117.	Burger	MIRT havenspoorlijn Delfzijl-Eemshaven en aansluiting op de Nedersaksenlijn	20-9-2019	Tkn.
118.	Burger	MIRT concessie HSL-Zuid casus voor project Lelylijn	20-9-2019	Tkn.
119.	Gedeputeerde Staten Provincie Groningen	Jaarverslag en jaarrekening 2018 Groningen, Haren en Ten Boer	23-9-2019	Tkn.
120.	Vereniging voor Raadsleden	Zomerbrief 2019	23-9-2019	Tkn.
121.	Burger	Afschrift van brief aan het college B&W m.b.t. Gas winning en belasting	23-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8a.</i>
122.	Burger	Bestemmingsplan Raadhuisplein en inspreektekst 11 september	24-9-2019	<i>Te betrekken bij raad 25-9, punt 8b.</i>
123.	De Kale Kapper	Opnieuw invoeren achteraf betalen Parkeergarage Haren	24-9-2019	Tkn.
124.	De Onderwijsraad	Werkprogramma 2020	24-9-2019	Tkn.
125.	Stichting Openbaar onderwijs Baasis	Bestuursverslag 2018 en controleverklaring accountant	24-9-2019	Tkn.
126.	OPOS	Bestuursverslag 2018	24-9-2019	Tkn.
127.	Stichting drugsbeleid	Cannabis-experiment	24-9-2019	Tkn.

De VOORZITTER: Datzelfde geldt ook voor de ingekomen overige stukken.

6. Conformstukken

De VOORZITTER: En dan gaan we naar de conformstukken. Is er behoefte aan stemverklaringen? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat gaat over 6f, als de nummering ondertussen niet veranderd is, het raadsvoorstel over het Dudokgebied. Wij worden graag geacht tegengestemd te hebben, want de financiering van de bestaande projecten belast de krappe gemeentelijke begroting al fors. Die tekorten laten wat betreft de SP-fractie al helemaal geen nieuwe plannen in de binnenstad toe. Nog meer bakstenen, terwijl oplossingen voor sociale kwesties in de gemeente al fors onder druk staan. Dat is niet onze koers.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Een stemverklaring over hetzelfde punt van de SP. Ook mijn fractie wordt geacht tegen het raadsvoorstel te hebben gestemd, met dezelfde motivatie als de heer Koks net verwoordde. En daaraan toegevoegd vinden wij dit geen gemeentelijke taak met gemeenschapsgeld.

De VOORZITTER: Nog andere stemverklaringen? Dan gaat het over de volgende stukken:

- 6.a:** Gemeentelijke programma 75 jaar Vrijheid (raadsvoorstel 20 juni 2019)
- 6.b:** Voorbereidingsbesluit Woonschepenhaven (raadsvoorstel 29 augustus 2019)
- 6.c:** Verordening leerlingenvervoer gemeente Groningen 2019 (raadsvoorstel 11 juli 2019)
- 6.d:** Parkeermaatregelen Selwerd Zuid vaststellen definitief parkeerplan (raadsvoorstel 10 juli 2019)
- 6.e:** Parkeermaatregelen Oosterpark Bloemenbuurt Noord en de Velden (raadsvoorstel 10 juli 2019)
- 6.f:** Voorbereidingskrediet Dudok aan het diep (raadsvoorstel 12 juli 2019)
- 6.g:** Beleidskader Zonneparken fase 1 (raadsvoorstel 11 juli 2019)
- 6.h:** Regionaal beleidsplan veiligheid 2020-2023 (wensen en bedenkingen) (raadsvoorstel 28 augustus 2019)
- 6.i:** Ontheffing woonplaatsvereiste burgemeester (raadsvoorstel 12 september 2019)
- 6.j:** Vaststelling rechtspositieverordening raads- en commissieleden 2019 (raadsvoorstel 12 september 2019)

De VOORZITTER: Ik stel u voor om in één keer conform te besluiten. Dank u wel.

7. 1-minuutinterventies

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de 1-minuutinterventies.

7.a: Startdocument Regionale Energiestrategie (RES) Groningen (raadsvoorstel 11 juli 2019)

De VOORZITTER: Aan de orde is het Startdocument Regionale Energiestrategie. Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Rebergen en daarna de heer Van Kesteren. Gaat uw gang.

De heer REBERGEN (CU): Dank u wel, voorzitter. Vooropgesteld dat wij niet aan ambitie willen inboeken, hebben wij twee vragen en opmerkingen over de RES. Het is nog onduidelijk hoe de landelijke verdeelsleutel ten aanzien van de energieopgave tot stand gaat komen. Vanuit onze regio komt er een Gronings bod. Zou de wethouder kunnen aangeven welke gevolgen een ambitieus aanbod kan hebben voor deze verdeelsleutel? En de tweede: zou de wethouder kunnen aangeven of en op welke manier kan worden voorkomen dat onze ambities zouden kunnen leiden tot achterover hangen van andere regio's? Wij zouden namelijk graag zien dat onze ambities leiden tot een grotere realisering van de klimaatopgave. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ik heb een motie voorzitter, daarom loop ik even naar het spreekgestoelte. Voorzitter, de regionale energiestrategie is een beetje een ambtelijk en juridisch proces. Tussen de regels door lees je pas wat de werkelijke consequenties zijn voor de bevolking. En die zijn niet

best. Met name mensen met lage inkomens en middeninkomens, die nu al grote moeite hebben om rond te komen, zijn uiteindelijk de dupe. Dus voorzitter, die moties. Consultants, commissies, ideologen, activisten in de politiek: voor hen is het Utopia, maar voor gewone mensen is het een financiële ramp. Dat zal blijken. Dus met deze motie probeer ik het college over te halen om die ambities enigszins bij te stellen naar realistische proporties. Dat is het doel.

De VOORZITTER: De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zou graag aan de heer Van Kesteren willen vragen waar hij precies leest dat dit ten koste gaat van mensen met lage inkomens.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nou ja, als je de andere kant van het verhaal ziet en de maatregelen die genomen worden, die niet voor rekening van de overheid zijn, maar allemaal neergelegd worden bij de burgerbevolking en wat de consequenties dan werkelijk zijn, dan zul je merken dat die nu nog niet aan de orde zijn. Maar dat gaat gebeuren. En ik zeg ook vaak tegen partijen die hier heel erg mee vooroplopen: het is het einde of de gladiolen. De gladiolen als je je beperkt tot maatregelen die voor burgers iets opleveren, maar het is het einde, en dat zal leiden tot splinterpartijtjes, als mensen door beginnen te krijgen wie hun dit geflikt heeft.

De VOORZITTER: Ja, dat kan.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Alstublieft.

De VOORZITTER: Dank u wel.

Motie 2: Regionale Energiestrategie (PVV)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019,

constaterende dat:

- het landelijk klimaatakkoord het komend jaar wordt uitgewerkt in Regionale Energie Strategieën (RES);
- in het startdocument de aandacht volledig is gericht op energie uit wind en zon;
- in 2050 heel Nederland van het gas af moet zijn;
- aan de burger geen keuze wordt gelaten in dit document;

overwegende dat:

- het toekomstige energieprogramma haalbaar, betaalbaar en betrouwbaar moet zijn;
- het toekomstige energieprogramma net zo betrouwbaar moet zijn als het huidige aanbod van energie;

roept het college op om:

- de ambities en uitgaven voor de plaatsing van windturbines en zonnecollectoren bij te stellen;
- zich te verdiepen in echt schone en betaalbare alternatieven zoals geconverteerd gas uit Zuidbroek en thorium;
- te overwegen om de burger een keuze geven welke energiewensen er zijn, bijvoorbeeld door het houden van een referendum hierover;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik verder het woord geven over dit onderwerp? Niemand? De wethouder nog? Sorry, ga ik te snel? Want u steekt uw vinger op. Mompel, mompel, maar daar doe ik niets mee. Oké, de wethouder.

Wethouder BROEKSMA: Dank u wel, voorzitter. De ChristenUnie stelt over het Regionale Energiestrategie-document een tweetal vragen, over de verdeelsleutel en landelijk. Wat betekent de verdeelsleutel en het bod dat Groningen uiteindelijk gaat doen? De restregio valt samen met de provincie Groningen. Op het moment dat wij een bod doen en het totaal van landelijke biedingen onvoldoende blijkt te zijn, is het mogelijk dat het kabinet ingrijpt en met een aanwijzing komt. Achteroverleunen voor andere regio's zal daarbij niet aan de orde zijn. We gaan ervan uit dat elke regio probeert wat zij kan en juist Groningen als energieprovincie kan dit moment ook zien om te zeggen: wij zijn een energieprovincie, energie is hier ons grote thema en we willen daar een goed en fair bod op doen, waarmee wij uit de voeten

kunnen. Dat is het onderdeel van de RES. Wij komen bij u in juni met een concept-RES, waarin staat wat ons bod zal zijn. Uiteindelijk negen maanden later wordt de definitieve regionale energiestrategie vastgesteld. Dus achteroverleunen van andere regio's zal niet aan de orde zijn. Het is niet zo dat Groningen de problemen zal gaan moeten oplossen.

Voorzitter, als het gaat over de motie van de Partij Van de Vrijheid, waarin het college wordt opgeroepen om met de drie bullets aan de gang te gaan, is het mooi dat de Partij Voor de Vrijheid zich ook verdiept in een fossielvrije toekomst, een energievoorziening zonder fossiele brandstoffen. Dat is mooi. De zaken die u noemt; u overweegt om de burgers een keus te geven welke energiewensen er zijn, daar gaan we het over hebben in die wijk-energieaanpak, later vandaag op de agenda. Over onze ambities met de wind en zon: over zon hebt u zojuist het beleidskader vastgesteld, daar gaan we verder over spreken op het moment dat het beleidskader in concrete plannen wordt vertaald. Over wind komen wij binnenkort met u te spreken over wat onze ambities daar zijn en hoe wij daar verder mee willen. Er volgen dus nog een heleboel keuzes waar de politiek en de inwoners bij worden betrokken.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Voorzitter, dat zijn geen keuzes. Maar goed, dat even daargelaten. Dat wijst zich vanzelf wel. Ik ken de heer Broeksma als een correcte man. De Partij Van de Vrijheid, dat is niet helemaal correct, het is de Partij Vóór de Vrijheid. Dank u wel.

Wethouder BROEKSMA: Excuus daarvoor. Nou, klaar. Dat was het eigenlijk. Excuus dus voor deze verspreking.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Geaccepteerd, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij in stemming brengen de zojuist door de Partij Vóór de Vrijheid ingediende motie. Is er behoefte aan stemverklaringen? De heer Boter.

De heer BOTER (VVD): Ja, dan zal ik nu even niet mompelen. Ik dacht dat wij net al zover waren, maar uiteindelijk kunnen wij ons goed vinden in de motie zoals de PVV die hier voorlegt. Ze getuigt van realisme en legt de vinger op de zere plek. We moeten samenwerken, we moeten het ook zelf doen en we moeten tot een oplossing komen uiteindelijk. Alleen zijn er wel twee dingen waar wij ons wel, los van de steun, bij afvragen of we dat beter niet kunnen doen. Een referendum lijkt ons niet een goed idee. Het wordt er als voorbeeld bij genoemd, dus daar zullen wij bijvoorbeeld wel tegen zijn, als we zover zijn. En de inzet zal wel blijven om wel, ook al ga je kijken naar zoals genoemd wordt, misschien minder windmolen- of zonneparken, in te zetten op duurzame energie.

De VOORZITTER: De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, dank u wel, voorzitter. Het bijstellen van de ambities en uitgaven voor de plaatsing van windturbines en zonnecollectoren, lijkt ons niet wenselijk. Daarnaast is geconverteerd gas in onze optiek niet per se duurzaam. Tot slot geloven wij niet in het nut van een referendum voor de RES, aangezien wij de uitslag van de afgelopen verkiezingen interpreteren als een duidelijke vraag van onze inwoners naar verduurzaming. Wij zullen dus tegenstemmen.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, dank, voorzitter. Wij zijn altijd groot voorstander van referenda en als de PVV ons nou van tevoren even had geconsulteerd, dan hadden wij onzinnige dingen als torium uit die motie kunnen halen en dan hadden we wel voor kunnen stemmen. Maar met deze variant kunnen wij absoluut niet instemmen.

De VOORZITTER: We gaan stemmen. (...) Mijnheer Van der Glas, ik ga ervan uit dat u geen afwijkend standpunt inneemt?

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Dat hebt u volkomen goed gezien. Mijn stemkastje reageert niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan hebben wij tegen 37, voor 7. Dan is de motie verworpen.

Dan breng ik in stemming het voorstel zelf. Is er behoefte aan een stemverklaring voor het voorstel zelf? Niet? Dan gaan we stemmen. Gaat uw gang. 43 voor, 1 tegen. Het voorstel is aanvaard.

7.b: Groningen Spoorzone, aanbesteding Stationscontract (collegebrief, 27 mei 2019) en Aanvullende financiering project Groningen Spoorzone, aanbesteding Stationscontract (Collegebrief, 13 juni 2019)

De VOORZITTER: Aan de orde is agendapunt 7b, de Groninger Spoorzone. Wie mag ik daarover het woord geven? Ja, de heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Wederom een motie voorzitter, namens de Partij Voor de Vrijheid en VVD. De partijen met gezond verstand.

Voorzitter, de PVV maakt zich grote zorgen over de tegenvallers bij het Stationscontract. Geld halen uit de RSP-middelen, daar komen de aanleg van dit station en de ontsluiting van het zuidwesten van Groningen van onder druk te staan. En dat vindt de PVV onwenselijk. De PVV-fractie heeft in de provincie samen met D66, ja, en de Partij voor het Noorden en andere fracties een motie gemaakt om op zoek te gaan naar alternatieve financiering voor station Hoogkerk. Het zou mooi zijn als B en W zou kunnen toezeggen dat hij actief gaat lobbyen bij Rijk, zowel Rijk als Provincie, om hier toch een oplossing voor te vinden. Dan heb ik ook een motie, en ik ben heel blij dat die gesteund wordt, die mee ingediend wordt door de VVD. Zal ik die dan door jullie laten indienen? Want meestal, dat is in de Provincie zo, is de laatste die ...

De VOORZITTER: Mocht u daar nog over willen denken, dan geef ik eerst de heer Leemhuis het woord voor een interruptie.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Maar ik heb een minuut, voorzitter, dus dat denken kan dan ook.

De VOORZITTER: Ja, ja, dat is zo, maar de heer Leemhuis krijgt gelegenheid voor een interruptie.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik ben wat verbaasd over de moties en op de woordvoering van de PVV, want ik herinner mij de commissie waarin wij dit uitgebreid besproken hebben en volgens mij heeft iedere fractie in de commissie uitgesproken het van belang te vinden dat het station Hoogkerk richting Suikerunie er zou moeten komen en ook het college heeft met nadruk gezegd dat het dat graag wil. Ik zie niet in waarom we dit dan alsnog bespreken.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nou, voorzitter, dat is heel duidelijk. Dan is deze motie een extra stok achter de deur en ik verwacht dan ook warme steun van GroenLinks. Ik ben benieuwd.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter? Dan mag ik dus ook andersom constateren dat het volledig overbodig is?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nou, als we daarover beginnen, voorzitter, overbodigheid van moties en betogen, dan kunnen we wel aan de gang blijven. Maar ja, ik vind dit absoluut niet overbodig. Het is zo belangrijk.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat u de motie gewoon indient.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja nou, neem me niet kwalijk voorzitter, maar ja. Dat nodigt wel uit, natuurlijk, een interruptie.

De VOORZITTER: Dank u.

Motie 3: Groningen Spoorzone, aanbesteding Stationscontract (PVV, VVD)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019,

constaterende dat;

- het investeringskrediet met 25,5 miljoen euro opgehoogd zal moeten worden ten behoeve van de aanbesteding van het Stationscontract;

- de Provincie het voornemen heeft deze verhoging deels te dekken uit het RSP-project Maatregelen reistijdverkortingspoor Groningen-Bremen en de financiering van een treinstation aan de westzijde van de gemeente Groningen;

overwegende dat:

- er behoefte is aan een treinstation bij Hoogkerk, zeker met het oog op de nog te ontwikkelen woonwijk op het voormalige Suikerunieterrein;
- het dekken van de verhoging van het investeringskrediet uit het RSP-project Maatregelen reistijdverkortingspoor Groningen-Bremen niet mag leiden tot verminderde ambities, als het gaat om de reistijdverkortingspoor Wunderline en het nog te ontwikkelen station aan de westzijde van de gemeente Groningen;

spreekt uit dat:

- het ontwikkelen van een treinstation aan de westzijde van de gemeente Groningen fier overeind blijft staan;

verzoekt het college:

- om te bepleiten bij de Provincie om, bij vrijval van financiële middelen binnen de RSP-gelden, een treinstation aan de westzijde van de gemeente Groningen voorrang te verlenen voordat deze gelden aan andere projecten worden besteed;
- met Provincie en Rijk in gesprek te gaan om op zoek te gaan naar alternatieve financiële middelen voor een te ontwikkelen treinstation ten westen van de gemeente Groningen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik hierover nog het woord geven? Mevrouw Akkerman.

Mevrouw AKKERMAN (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil me grotendeels aansluiten bij de woordvoering van de PVV, vandaar dat wij ook op de motie staan. Maar misschien nog even ter aanvulling: de motie is wat ons betreft ook een wat concreter oproepen dan wij in de commissie hebben besproken, ook al was het daar inderdaad wel duidelijk dat iedereen het belang van een station aan de westkant inziet. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Voorzitter, ik kan mij aansluiten bij het verhaal van de VVD van daarstraks en ik zal de motie van de heer Van Kesteren van de Partij Voor de Vrijheid ook steunen, want die stok achter de deur, ik zit hier al negen en een half jaar, die hebben sommige colleges wel nodig.

De VOORZITTER: Anderen nog hierover? Niet? Dan is het woord aan de wethouder. Pardon, ik vergeet de heer Lo-A-Njoe. Nee? Het woord is aan de wethouder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, voorzitter, dank u wel. Wij hebben uitgebreid gesproken in de commissie over de verhouding tussen dit besluit en het belang van het station Hoogkerk/Suikerfabriek, dus in die zin zou ik zeggen, is een stok achter de deur eigenlijk niet nodig. Het zou misschien waar kunnen zijn als dit college hier zich niet voor zou willen inspannen, maar volgens mij hebben wij klip en klaar duidelijk gemaakt hoe belangrijk wij dit station vinden voor Hoogkerk, voor Vinkhuizen, maar zeker ook voor de ontwikkeling van de suikerfabriek. Dus wij hebben die stok achter de deur wat ons betreft niet nodig. Dus ik zou daarom willen adviseren deze motie niet aan te nemen, want ze is echt overbodig.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij overgaan tot het in stemming brengen van de motie. Is er nog behoefte aan een stemverklaring? De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, voorzitter. Wij zijn zelf die stok achter de deur en wij vinden deze motie ook daarom overbodig. We hebben het veel gehoord in de commissie, we hebben een goede toezegging gekregen en wij zullen die stok achter de deur ook blijven zijn.

De VOORZITTER: De heer Pechler.

De heer PECHLER (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook wij vinden deze motie overbodig en we zullen tegenstemmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Benjamins.

De heer BENJAMINS (D66): Ja, het is een zeldzaamheid, maar ik sluit mij aan bij de heer Dijk.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Niejenhuis?

De heer VAN NIEJENHUIS (PvdA): Ja, het glas is toch al stuk, dus ook wij sluiten ons aan bij de SP.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet? Dan gaan we stemmen.
10 voor, 34 tegen. De motie is verworpen.

7.c: *(is 8c geworden)*

7.d: Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2022 (raadsvoorstel 11 juli 2019) + Aanvraag voorbereidingskrediet fietsenstalling Grote Markt (raadsvoorstel 10 juli 2019)

De VOORZITTER: Aan de orde is agendapunt 7d, het uitvoeringsprogramma Fiets. Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Regelmatig fiets ik vanuit de binnenstad via de Helperzoom naar mijn volkstuintje op de grens met de voormalige gemeente Haren. Ik fiets van de toekomstige Esperantotunnel via een rustige, breder asfaltweg, omgeven door borders vol bloemen bij de DUO en het station Euroborg en dan langs de groene wand bij het Groenesteinpark. Een prima fietsroute, die straks aangehaakt wordt aan de Helperzoomtunnel. Het college wil 1,2 miljoen euro uitgeven om er een fietsstraat van te maken. Zonde van het geld, vindt onze fractie. In feite is Helperzoom-Noord al een fietsstraat. Ook, voorzitter, nog meer fietswegwijzers voor bijna 300.000 euro, vindt de SP-fractie zonde van het geld. Vele bordjes wijzen er reeds de fietser de weg. De TomTom of gewoon vragen zijn er ook nog.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. De fractie van GroenLinks is groot voorstander van het hebben van moestuintjes, maar misschien is het effect dat de heer Koks soms wat later daar fietst, de reden dat hij niet doorheeft dat het op spijtstijden heel druk is op de Helperzoom. Is de heer Koks het daarmee eens?

De heer KOKS (SP): Nou, voorzitter, ik weet niet wat de heer Leemhuis voor een beeld heeft van het dagschema van een pensionado, maar ik kan u vertellen ...

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ik wilde het niet zeggen.

De heer KOKS (SP): Ik kan u vertellen dat, met name op zonnige zomerdagen, ik vroeg uit de veren ben en die kant op rijd. Ik ga verder. Het grote aantal zwerffietsen vormt een bron van milieuverontreiniging en overlast in woonbuurten. De aanpak van dit oudroest stelt het college afhankelijk van ruimte in de nu al zeer krappe gemeentebegroting voor 2020. Voorzitter, het schrappen van de Helperzoom en bewegwijzering maakt geld vrij voor het verwijderen van zwerffietsen. Daar doen wij veel buurtbewoners en het milieu een groot plezier mee. Wij dienen twee amendementen in. Overigens, voorzitter, heb ik van mijn medetuiniers een groot compliment gekregen over de kwaliteit van mijn tomaten. Dat heeft mijn SP-hart dit jaar erg goed gedaan. En tot slot, voorzitter, voor u een tip: een volkstuin is een zegen voor de ouder wordende mens. In de buitenlucht, lichaamsbeweging en ook nog stammend vanuit een goede socialistische achtergrond. Ook nog leuk voor de kleinkinderen. Er zijn nog kavels vrij op onze tuin. Dank u wel.

Amendement 1: Wees wijzer! (SP, Stadspartij voor Stad en Ommeland)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019 besprekende het raadsvoorstel Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2022,

constaterende dat:

- in besluitpunt II het college voorstelt om het project Fietswegbewijzing van een krediet van 275.000 euro te voorzien;
- met deze middelen het college doorfietsroutes herkenbaarder wil maken en de fietsbewijzing aan wil passen aan de veranderingen van de laatste jaren;

overwegende dat:

- er voor de begroting van 2020 een tekort verwacht wordt van 35 miljoen euro en het daarom extra dringend is nut en noodzaak van uitgaven in 2019 scherp in oegenschouw te nemen;
- de fietsers beschikken over bewegwijzing van de ANWB (de rode bordjes), de LF-borden, de knooppuntenummering, de TomTom en behulpzame inwoners;
- het college een aanpak voor zwerffietsen heeft toegezegd waarvan onduidelijk is of de kosten daarvan in de begroting van 2020 te dekken zijn;
- de maatschappelijke noodzaak van een dergelijke aanpak breed leeft onder de inwoners van de gemeente;
- door de recycling van zwerffietsen het leefmilieu (waaronder de singels) ontlast wordt van grote hoeveelheden oud roest met bijbehorend plastic en rubber;

besluit:

- in plaats van:
II. Voor het project 'Fietsbewijzing en herkenbaarheid doorfietsroutes' een krediet beschikbaar te stellen van 275.000 euro en dit te dekken uit extra beleidsmiddelen: 'Intensiveringsmiddelen voor Verplaatsen, onderdeel fietsmaatregelen', jaarschijf 2019;

het volgende te besluiten:

- II. Eind 2019 een aanpak vast te stellen die leidt tot de verwijdering van wees- en zwerffietsen in de gemeente Groningen en daarvoor eenmalig een bedrag van maximaal 275.000 euro beschikbaar te stellen. Dit te dekken uit extra beleidsmiddelen 'Intensiveringsmiddelen voor Verplaatsen, onderdeel fietsmaatregelen', jaarschijf 2019;

en gaat over tot de orde van de dag.

Amendement 2: Kosten Helperzoom in toom (SP)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019 besprekende het raadsvoorstel Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2022,

constaterende dat:

- in besluitpunt V het college voorstelt het project 'Fietspad Helperzoom' uit te breiden met het noordelijke deel en daarvoor een aanvullend krediet vraagt van 1,3 miljoen euro waardoor het totaal krediet op 3,8 miljoen euro komt;
- met deze middelen wil het college het betreffende deel van de Helperzoom inrichten als fietsstraat;

overwegende dat:

- er voor de begroting van 2020 een tekort verwacht wordt van 35 miljoen euro en het daarom extra dringend is nut en noodzaak van uitgaven ook in 2019 scherp in oegenschouw te nemen;
- het noordelijke deel van de Helperzoom er uitstekend bij ligt zowel qua inrichting als qua kwaliteit van het asfalt, de berm en de trottoirs;
- de aansluiting met de rotonde bij de Helperzoomtunnel en de aansluiting bij de Esperantotunnel nog moeten worden gerealiseerd binnen de budgetten van die betreffende tunnels;
- het gewenste uitgangspunt 'Fietsers in de voorrang' kan worden gerealiseerd met eenvoudige bebording en belijning uit het reguliere budget voor kleine verkeersmaatregelen of onderhoud;
- in de eenvoudig aangepaste staat is het betreffende deel van de Helperzoom een prima onderdeel van het samenhangende fietsnetwerk met veel ruimte voor de fiets;
- het college een aanpak voor zwerffietsen heeft toegezegd waarvan onduidelijk is of de kosten daarvoor in de begroting van 2020 te dekken zijn;
- de maatschappelijke noodzaak van een dergelijke aanpak breed leeft onder de inwoners van de gemeente;
- door de recycling van zwerffietsen het leefmilieu (waaronder de singels) ontlast wordt van grote hoeveelheden oud roest met bijbehorend plastic en rubber;

besluit:

- V. De scope van het project 'Fietspad Helperzoom' uit te breiden met het noordelijke gedeelte (tussen de Zuidelijke Ringweg en de Helperbrink);

- hiervoor een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van 1,2 miljoen euro tot een totaalkrediet van 3,8 miljoen euro;
- dit te dekken uit extra beleidsmiddelen ‘intensiveringsmiddelen voor Verplaatsen, onderdeel fietsmaatregelen’, jaarschijf 2021 (43.000 euro structureel) en extra beleidsmiddelen: ‘Leefkwaliteit’, jaarschijf 2019 (11.000 euro structureel);

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wat zal ik dit straks toch allemaal missen. Wie mag ik verder het woord geven? Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Dank u wel, voorzitter. Tijdens de commissie had ik het ook al even gezegd, maar ik had de toezegging nog niet gekregen, althans die is niet opgenomen in de besluiten. Dus ik ga nogmaals vragen: mag ik een toezegging hierop? Want voor de 100% Groningen-fractie is het van essentieel belang, voordat wij dit krediet beschikbaar kunnen stellen voor de fietsenkelder in de V&D, dat er ook een campagne gestart wordt, een soort verleidingscampagne à la Zernikeroute, à la welke vorm dan ook, om de mensen daadwerkelijk naar de fietsenstallingen toe te krijgen. Wat wij merken is dat er heel veel mensen zijn die überhaupt niet eens weten waar de fietsenstallingen zitten. Ik noem er even eentje in bijvoorbeeld de Peperstraat, ik was er toevallig vorige week zaterdag nog. Om 3 uur ‘s nachts. Dan zie je gewoon dat er heel veel fietsen buiten de fietsenstalling staan, terwijl de fietsenstalling zelf leeg is. Zonde eigenlijk. Daar staat bewaking, het is droog en je weet zeker dat je fiets weer terugkomt. Toen vroeg ik ook: hoe kan het nou dat hier zo weinig fietsen staan? En toen zei die man: ja, wij sluiten om 05.00 uur, maar de kroegen hier in Groningen gaan wat langer open. Nou, er zijn wat efficiencyslagen daarin te vinden en je moet je fiets helemaal zelf op het rek tillen, dus het is nog niet zo’n uitschuifstelsel. Kortom, neem dat allemaal even mee, want ik denk dat, als wij mensen echt willen verleiden om naar een fietsenstalling te gaan, dit soort efficiencyslagen echt meegenomen moeten worden. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, voorzitter, ik heb nog een vraag aan het college. De inspreker van het Fietsberaad Groningen ging tijdens de commissievergadering in op de wachttijden bij de stoplichten voor fietsers ten opzichte van die voor automobilisten. Hier ging het college niet volledig op in. Wij vragen ons af of er mogelijkheden liggen om, in lijn met de fietsstad van Nederland willen zijn, fietsers zoveel mogelijk te bevoordelen bij stoplichten en of het college hierop in een komende collegebrief over de voortgang uitvoeringsprogramma fiets kan terugkomen. Kunt u dat toezeggen?

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, bedankt. Ik wacht nog even af. In de commissie heb ik aangegeven dat wij ook wel onze twijfels hadden over de nuttigheid van het herinrichten van de Helperzoom. Ambtelijke navraag heeft ons er toch wel van overtuigd dat het nuttig is om de Helperzoom opnieuw in te richten, om daar een fietsstraat van te maken, omdat er dan uiteindelijk een verkeersveiliger fietsroute ontstaat vanuit Haren richting de binnenstad van Groningen. Daarom denken we toch dat het nuttiger is om dat geld daar gewoon voor in te schrijven. Desondanks steunen wij wel natuurlijk de aanpak van zwerffietsen, maar dat zal dus inderdaad uit een andere begrotingspost moeten komen.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Om te beginnen uiteraard steun vanuit GroenLinks voor het uitvoeringsprogramma Fiets. Er staan goede maatregelen in en we zijn blij dat we daarmee verder kunnen. Mijn fractie heeft nog een lans gebroken voor het in het oog houden van De basis op orde en tal van maatregelen genoemd waarvan mijn fractie graag ziet dat het college daarnaar kijkt. Wat betreft de woordvoering van de heer Koks: ik ben het met hem eens en kan het, als secretaris van de moestuinvereniging, ook zeer aanbevelen om te tuinieren. En ik ben het ook met de heer Koks eens dat het goed is als het college kijkt naar de zwerffietsen in bijvoorbeeld Laanhuizen. Daar heeft mijn fractie ook al een keer aandacht voor gevraagd. Maar de dekking die de heer Koks vindt in zijn twee amendementen, die kan mijn fractie niet steunen. Dus steun voor de oproep om ernaar te kijken, maar geen steun voor de twee amendementen.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Zal de fractie van GroenLinks bij de begrotingsvaststelling voor 2020 een lans breken voor het beschikbaar stellen van middelen voor het verwijderen van zwerffietsen?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ik heb deze oproep gedaan. Ik weet ook dat het college binnenkort al komt met meer informatie over de aanpak van zwerffietsen. Voor dit moment is dat nog niet aan de orde om daar in de begroting iets aan te doen, maar ik hoop wel dat het college met ideeën en maatregelen komt in de toekomst.

De VOORZITTER: Mevrouw Jacobs.

Mevrouw JACOBS-SETZ (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie had, net als de fractie van het CDA, twijfels over de herinrichting van het stuk van de Helperzoom, waar ook het CDA het over had. En navraag leert inderdaad dat het toch een zinvolle exercitie is. Dus wij zijn daarvan overtuigd.

De VOORZITTER: De heer Van Niejenhuis.

De heer VAN NIEJENHUIS (PvdA): Dank u, voorzitter. Ja, ook vanuit de PvdA brede steun voor dit uitvoeringsprogramma Fiets. In de commissie hebben we nog een paar kritische opmerkingen gemaakt, onder andere over de Paddepoelsterbrug. Die zijn niet helemaal naar tevredenheid beantwoord, moet ik zeggen, maar daar komen we in een ander verband nog wel op terug. Ook zullen wij in een ander verband terugkomen op de weesfietsen. We hebben op de langetermijnagenda gezien dat dit onderwerp in november behandeld zal worden. Op dit moment zullen wij niet voor de motie van de SP stemmen, omdat we het ook niet eens zijn met de dekking die daarvoor gevraagd wordt.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Zoals wij in de commissie al aangaven, zijn we erg blij dat dit college de ambitieuze fietsagenda van het vorige college voortzet. Ook hebben we aangegeven, een beetje als vervolg op het pleidooi van de Fietsersbond, om ook te kijken naar het onderhoud van de bestaande infrastructuur. En we hebben onze zorgen uitgesproken over het terugdraaien van voorrang bij punten zoals het Hoendiep en de Kotkastraat, maar wij hebben inmiddels begrepen dat de gemeente samen met de Fietsersbond aan het kijken is naar de situatie bij de Kotkastraat, dus wie weet komt daar een betere oplossing uit voort.

Tot slot zijn we blij met de toezegging om ook bij het nieuwe wijken te beginnen met het aanleggen van fietsinfrastructuur. We zien hoe ingewikkeld het is om het achteraf te doen en hiermee zet je de fiets echt op 1.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren nog?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, voorzitter, het fietsbeleid van gemeente en Provincie spreekt mij wel aan en daar heb ik ook alle vertrouwen in. Dus ik vind die motie en het amendement een beetje overbodig.

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de wethouder.

Wethouder BROEKSMA: Dank u wel, voorzitter. Door de raadsleden zijn eigenlijk drie in het oog springende punten aangegeven. Zwerffietsen of wrakfietsen, weesfietsen, die hoek; de aanpak van de Helperzoom en de fietsbewegwijzering. D66 heeft daar nog aan toegevoegd de ontwikkelingen rond de Kotkastraat. Daar willen we inderdaad nader onderzoek doen naar wat een definitief goede oplossing is voor de problematiek die daar heerst, naar aanleiding van een behoorlijk aantal ongevallen die daar plaatsvinden.

Als het gaat over de moties van de SP, waarin de drie onderwerpen zwerffietsen, Helperzoom en fietsbewegwijzering aan elkaar gekoppeld worden in verband met de financiering van het ene punt: goed dat u dekking zoekt voor het probleem van de zwerffietsen. Zoals aangegeven is door een raadslid, komen wij daar bij de langetermijnagenda over te spreken. In november 2019 staat het thema fietsparkeren op de

agenda, waar we het onder andere over de zwerffietsen, weesfietsen, wrakfietsen zeg maar, gaan hebben, over hoe we dat aan willen pakken. Dus daar komen we separaat over te spreken.

Als het gaat over de Helperzoom, zijn het niet alleen de tuiniers die gebruikmaken van de Helperzoom, maar zijn het meer dan tienduizend fietsers per dag die daar gebruikmaken van dat stuk. Het is aangepast vanaf de Helperzoomtunnel met een vrijliggend fietspad. Veel scholieren naar Haren, Haren-Noord, Europapark ook, maken daar gebruik van. En na de ingebruikname van de Helperzoomtunnel verwachten wij dat in verhouding veel meer fietsers gebruik zullen maken van het stuk ten noorden daarvan. We willen dat inrichten als een 30 km-zone, dus niet alleen een bord plaatsen, maar het ook feitelijk inrichten als 30 km-zone. U ziet een glimlach bij mij. Groen op de overblijvende ruimte is daarbij mogelijk, dus dat is het plan van de Helperzoom. De verhouding fietsers-automobilisten zal daar wijzigen ten gunste van de fietsers. Ook dat is precies wat wij willen. Die inrichting hebben wij daar voor ogen.

Als het gaat over fietsbewegwijzering willen wij ook, zoals u allemaal, stimuleren dat er meer fietsers gebruik gaan maken van het fietsen. En als het gaat over langeafstandsbewegwijzering, bijvoorbeeld naar Assen – want de speed pedelec maakt ook Assen binnen fietsafstand –, maar ook voor andere routes die gewijzigd zijn, is het bewegwijzeren van die fietsinfrastructuur een goede zaak. Ook om dat te stimuleren. Daarom ontraden wij beide amendementen.

Het laatste punt: 100% Groningen vraagt naar het verleiden om gebruik te maken van de overdekte fietsenstallingen die wij op stapel hebben staan. Nou ja, het wordt geen watten fietsenkelder, maar in ieder geval proberen wij te verleiden om gebruik te maken van de fietsenkelder. We hebben een Nieuwe Markt, Forum ook wel geheten, misschien wordt die fietsenkelder nog wel bekender dan het Forum zelf. We gaan een parkeerverbod afkondigen in de Peperstraat en de Poelenstraat om mensen te verleiden gebruik te maken van de faciliteiten van de fietsenkelder: overdekt, genummerd, dus ook je Swapfiets vind je makkelijk terug en bewaakt, dus ook voor je elektrische fiets is dat een goede plek. Op zo'n manier willen wij op een goede manier gebruik laten maken van de fietsvoorzieningen die er zijn. En dit college is net als u van plan het fietsen te blijven stimuleren, omdat het dit als een gezonde en milieuvriendelijke manier van vervoer ziet.

Student en Stad vraagt nog naar het bevoordelen bij de verkeerslichten van fietsers. Dat doen we. U kent ons programma, waarin wij zeggen: lopen en fietsen waar het kan, openbaar vervoer waar het kan en de auto op de laatste plek. Dat doen we bijvoorbeeld onder andere met regensensoren, waarbij als het regent, fietsers eerder voorrang krijgen dan als het droog weer is. Bij een aantal stoplichten hebben we dat. Het maximaal bevoordelen van fietsers bij elk verkeerslicht, is altijd een afweging tussen verkeersveiligheid en drukte. Dat geldt voor auto's die wij dan ook een goede manier op de goede plek willen laten wachten voordat zij verder kunnen, de stad uit of naar hun bestemming toe, maar dat is een fijn samenspel tussen wat mogelijk is en opstoppingen voorkomen. Ik wijs ook op de rol van het openbaar vervoer. Op het moment dat fietsers veel vaker voorrang krijgen dan nu, betekent dat ook dat het openbaar vervoer langer zal moeten wachten en in dat samenspel proberen wij verkeersregelinstallaties zo goed mogelijk af te stellen, waarbij, dat zeg ik u nogmaals, het uitgangspunt van ons college is: fietsers, voetgangers, openbaar vervoer waar het kan, auto's waar het moet. En dat willen we in ere houden bij het afstellen van de verkeersregelinstallaties. Dat was mijn beantwoording, voorzitter.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Dank u wel, voorzitter. De wethouder ging al even op mijn punt in. 'Verbod' hoorde ik vooral. Verleiden door dingen te verbieden. Wat mij betreft maken we een campagne 'fiets hem erin' of bedenk iets leuks, maar wat ik net ook al aangaf in het voorbeeld van de Peperstraat: de voorziening zelf, de fietsenstalling, is nu ook helemaal niet aantrekkelijk om de fiets in te stallen. Gaan we daar ook naar kijken? Gaan we kijken of de fietsenstallingen zelf ook nog wel voldoen, of het ook erg verleidelijk is om je fiets daarin te stallen?

Wethouder BROEKSMA: Ja, dat doen we. De fietsenkelder onder de Nieuwe Markt, de Forumgarage, is ook een prachtige fietsenkelder waarbij het echt een toegevoegde waarde is om daar je fiets te stallen ten opzichte van buiten op straat. Droog, genummerd, bewaakt en noem maar op. Dat geldt niet voor de oude fietskelders in de Peperstraat. Die gaan we sluiten. Maar ook andere oude fietskelders proberen we zo goed mogelijk in die campagne mee te nemen, om je fiets daar te stallen waar we hem hebben willen. Nogmaals, op de langetermijnagenda in november 2019 staat fietsparkeren überhaupt als thema en dan komen wij bij u terug op al dit soort onderwerpen. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Dank u wel, voorzitter. Het doel van beide amendementen is: wij weten dat het college komt met een aanpak van zwerffietsen, we weten ook dat we een lastige begroting hebben volgend jaar. Wij willen met deze amendementen voorkomen dat het plan waar het college mee komt, sneuvelt in de krappe begroting. Vandaar dat wij deze twee dekkingsmiddelen aangeven, want wij willen die zwerffietsen gewoon van straat.

Wethouder BROEKSMA: Even een korte reactie: wij delen met u de zorgen en irritatie over zwerffietsen. Dat is ook in de commissie gebleken en wij komen met een goed voorstel over hoe we dat aan moeten pakken.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan stel ik voor om geen tweede termijn te gebruiken en de beraadslagingen te sluiten en over te gaan tot stemming. Ik stel voor om over de beide amendementen in een keer de stemverklaringen in te zamelen, als dat nodig is. Mevrouw Moorlag.

Mevrouw MOORLAG (ChristenUnie): Ja, voorzitter, wij steunen inderdaad de intentie van de SP om het weef fietsenprobleem aan te pakken. We kunnen echter de voorgestelde dekking niet steunen.

De VOORZITTER: Geen andere stemverklaringen? Dan ga ik over tot het in stemming brengen van het amendement 'Wees wijzer'. 8 voor, 36 tegen. Het amendement is verworpen.

Dan gaan wij in stemming brengen het amendement 'kosten Helperzoom in toom'. 9 voor, 35 tegen. Het amendement is verworpen.

Dan breng ik in stemming het voorstel zelf. Is er behoefte aan een stemverklaring op het voorstel zelf? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Voorzitter, wij zullen voorstemmen, want de strekking van het uitvoeringsprogramma vinden wij helemaal goed. Op de twee amendementen na, maar we horen toch een toezegging van het college dat het goedkomt met de aanpak van de zwerffietsen, dus vandaar dat wij zullen voorstemmen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Anderen nog? Niet? Dan gaan we stemmen. 44 voor, 0 tegen. Het voorstel is aanvaard.

Ik stel u voor dat wij eerst gaan eten. Kunnen wij dan rond 19.30 uur terug zijn? En wilt u zich dan in dat uurtje nog voorbereiden op korte en bondige bijdragen voor de tweede helft van deze vergadering?

(Schorsing 18.23 uur - 19.30 uur)

De VOORZITTER: De vergadering is heropend. Ik ga u even mee terugnemen naar het onderwerp dat wij voor de pauze aan de orde hadden. Dat is het uitvoeringsprogramma Fiets. Daar liggen twee raadsbesluiten onder en ik heb er slechts één in stemming gebracht. Het tweede is het aanvragen van het voorbereidingskrediet. Dat is een apart raadsvoorstel. Ik stel u voor om dat besluit eerst te nemen, zonder nadere discussie.

En ik heb in de pauze nog iets geleerd en ik wil u graag deelgenoot maken van wat ik zojuist heb opgestoken. Dat dit mij nu in mijn laatste vergadering moet overkomen. Als u die stemkastjes gebruikt, dan wijst u altijd zwaar drukkend op dat scherm. Maar dáár staat de zender. Nou, dan straks maar eens even kijken of dat sneller gaat.

Ik breng in stemming, we gaan het gelijk uitproberen, de aanvraag voorbereidingskrediet fietsenstalling Grote Markt. Ik tel 43 stemmen, dus we zijn allemaal voor. Het voorstel is aangenomen, dus. Ik dank u.

8. Discussiestukken

8.a: Strategie en aanpak voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen (raadsvoorstel 12 juli 2019)

De VOORZITTER: We gaan over tot het behandelen van 8a, de strategie en aanpak voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen. Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ik heb nooit zoveel moties, ik weet niet hoe mensen dit doen. Voorzitter, voor vrijwel alle grote politieke discussies geldt: ze staan nooit op zichzelf. En dat geldt ook voor dat wij hier vandaag bespreken. Want de ingrijpende maatregelen in onze woningen, in de energie van onze

toekomst waar wij vandaag over spreken, raken niet alleen als klimaat. Ze hangen samen met fundamentele vragen en keuzes over de inrichting van onze maatschappij, de rol van het collectief ten opzichte van het individu, de rol van de overheid ten opzichte van het bedrijfsleven en ja, voorzitter, ook met de rol van arbeid ten opzichte van kapitaal. Want klimaatstrijd is immers ook klassenstrijd. En dat geldt niet alleen voor socialisten, voorzitter. Je hoeft maar te kijken naar het landelijke beleid met de liberalen van de VVD aan de knoppen: huishoudens met de laagste inkomens betalen het hoogste percentage van hun besteedbare inkomen aan klimaatlasten en krijgen de komende jaren de grootste lastenverzwaring. Huishoudens met de hoogste inkomens daarentegen betalen het minst en gaan er ook het minst op achteruit. En diezelfde tweedeling zien we ook tussen kleine en grote bedrijven, waar de grote bedrijven het minst bijdragen aan klimaatmaatregelen, relatief gezien.

Toenemende en verdiepende ongelijkheid is het gevolg van deze maatregelen en dat is niet alleen onwenselijk, het breekt ook elk geloof dat mensen erin hebben dat deze maatregelen noodzakelijk zijn. En dat risico van die toenemende ongelijkheid ligt ook in Groningen op de loer. En dat kan onze al verdeelde stad er echt niet bij hebben. Het risico bestaat immers dat de betere huurwoningen het snelst worden geïsoleerd, waardoor die slecht geïsoleerde en vaak goedkopere woningen achterblijven. Dan betalen juist die bewoners langer een fors stijgende gasprijs, met groeiende ongelijkheid tot gevolg. Ik dien straks een motie in met ChristenUnie, Partij voor de Dieren en 100% Groningen om dat tegen te gaan.

Maar het risico bestaat ook dat woningeigenaren met al een forse hypotheek energiemaatregelen uitstellen, terwijl zij die al kunnen investeren, langere tijd profiteren van die investeringen. Met groeiende ongelijkheid tot gevolg. Nou woont niet iedereen in een corporatie of in een eigen huis. Sowieso woont niemand in een corporatie, maar in een corporatiewoning. En een flink deel van onze stad is in handen van vastgoedmagnaten, beleggers, huisjesmelkers of mensen die gewoon een extra woning voor hun kinderen hebben gekocht. Zij hebben weinig belang bij energiemaatregelen, want hun belang is een flinke huur uit deze woning halen en zij betalen de energierekening toch niet. En het risico bestaat dat deze investeerders wachten tot er lucratieve subsidies komen, voordat ze iets gaan doen, wat de ongelijkheid weer vergroot.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, voorzitter, ik zou toch de SP onder de aandacht willen brengen dat er ook heel veel mensen zijn, ook in uw achterban, die met pijn en moeite zich een eigen huis kunnen permitteren, die straks door de maatregelen die u voorstaat, enorm in de financiële problemen komen en eigenlijk gedwongen worden om een huisje waar zij door zuinigheid en vlijt aan toe zijn gekomen, weer van de hand te doen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

De heer BRANDENBARG (SP): Nee, zeker niet en daarom zal ik straks ook een voorstel doen waarbij dat niet hoeft. Nog even terug naar die ongelijkheid en die investeerders. Wij dienen zo meteen met ChristenUnie, GroenLinks, Partij van de Arbeid en Partij voor de Dieren een motie in om die mensen die nu een huis hebben waar zij zelf niet in wonen, te bewegen tot het nemen van energiemaatregelen.

Maar voorzitter, en dan richt ik mij ook een beetje tot de heer Van Kesteren, u kent de visie van de SP. Dit fundamenteel gemankeerde economische systeem, dat zich onttrekt aan democratische controle, waarin winstmaximalisatie leidend is ten opzichte van al het andere, u weet wel, dat vermaledijde kapitalisme, dat heeft ons hier gebracht. En daar zijn wij realistisch genoeg dat wij het kapitalisme hier in de gemeenteraad van Groningen niet weg gaan amenderen.

De VOORZITTER: Ik ga u even onderbreken. De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, voorzitter, de SP is allesbehalve voor gelijkheid van inkomen en eerlijke kansen, want er zijn heel veel ouders die nauwelijks in staat zijn, maar toch door zuinigheid en vlijt een tweede huisje kopen voor hun kinderen die gaan studeren. U schaart alle mensen die in de gelegenheid zijn geweest om door zuinigheid en vlijt een tweede huisje te kopen voor hun studerende kinderen, onder een stelletje kapitalisten die het niet verdienen om daarvan te profiteren. En dat vind ik wel een heel kwalijke benadering. Dat u alles en iedereen die in de gelegenheid is ...

De VOORZITTER: Volgens mij is het punt duidelijk.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Om iets meer te kopen dan een ander, over een kam scheert. Schande.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, de heer Van Kesteren en ik, voorzitter, komen in heel andere gemeenschappen. Ik ken vrij weinig mensen die de luxe hebben om zoveel te sparen dat ze er een tweede huisje bij kunnen kopen. Zeker met de huizenprijzen van dit moment. En ik neem het die mensen niet kwalijk. Ik zeg ook tegen de heer Van Kesteren: dit systeem, het kapitalisme waar ik het net al over had, is de grote boosdoener voor de SP. Dat weet u inmiddels. Maar wij zijn realistisch genoeg om te zien dat we dat hier niet tegenhouden in Groningen, maar wat wij wel kunnen doen, is ervoor zorgen dat wij in Groningen alles op alles zetten om ervoor te zorgen dat klimaatmaatregelen, waar wij wel over gaan, de ongelijkheid niet vergroten, maar juist verkleinen. Zodat onze inwoners erop vooruitgaan, zodat zij betere huizen krijgen, gezondere huizen krijgen. Maar ook zodat deze maatregelen niet enkel als morele zelfbevredesting voor de happy few dienen, maar echt zoden aan de dijk zetten.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, voorzitter, dit marxistische geleuter hadden ze ook in Venezuela. Wat vindt u daarvan, dat het daar finaal mis is gegaan? Met alle goede bedoelingen ten spijt. Want dit gaat hier dan ook gebeuren hè?

De VOORZITTER: Ja, maar eerlijk gezegd vind ik niet dat u daarop hoeft te antwoorden.

De heer BRANDENBARG (SP): Ik heb ook niet de behoefte om het over Venezuela te hebben. Maar wat ik wel wil zeggen, voorzitter, ik had het er net al even met mijn fractievoorzitter over: wij hebben nog wel een driedelige versie van Das Kapital in de kast te staan. Wij zullen zorgen dat dit bij u komt, zodat u een beter beeld krijgt van wat het marxisme nou eigenlijk behelst.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat u weer terugkeert tot het onderwerp.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, dat zal ik doen. Zodat het echt zoden aan de dijk zet. En wat de SP betreft is daarvoor een hernieuwd vertrouwen in het collectief nodig. Want met individuele maatregelen, financieringen en leningen komen we er niet. Wij zullen de toekomstige energie moeten opwekken op een collectieve en democratisch gecontroleerde manier en wat de SP betreft kan dit middels een gemeentelijk energiebedrijf, zodat we alle panden van de gemeente, corporaties en ook van mensen die hun dak ter beschikking willen stellen op hun koophuis, vol kunnen leggen met zonnepanelen en de winsten daarvan kunnen gebruiken om in de toekomst ervoor te zorgen dat mensen, ook particulieren, hun huis verder energiezuinig kunnen maken. En wij noemen dit inmiddels rode stroom. Schoon, betaalbaar en van ons allemaal. En daarvoor dien ik ook nog een motie in.

De VOORZITTER: De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Dank u wel, voorzitter. Is het in uw motie eigenlijk een collectief energiebedrijf tegenover een commercieel energiebedrijf? Nou, dat is een interessante tegenstelling, maar we zien ook allerlei energiecoöperaties ontstaan en mensen die zelf de regie in handen nemen. En u legt hier toch een vrij top-downverhaal neer in uw motie, dus wat zegt u tegen deze coöperaties? Hoe wilt u die meenemen in uw verhaal?

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, in essentie vind ik ook dat wij met zijn allen een collectieve energievoorziening zouden moeten organiseren, waar wij via een gekozen volksvertegenwoordigerschap controle over hebben. Ik geloof niet zo in corporaties waar mensen die het geld voorhanden hebben wat zonneparkjes kunnen aanleggen om daar de winsten uit te halen. Volgens mij moeten we dat niet willen. Of een gemeentelijk energiebedrijf de enige manier is, of dat er andere vormen van coöperatieve zaken waar democratische controle op is mogelijk zijn, dat wil ik niet zeggen. Wij zien dit als oplossing.

De VOORZITTER: Ik dank u wel.

Motie 5: Pak de grootste potentie (SP, ChristenUnie, 100% Groningen, PvdD)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel Strategie en aanpak stap voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen,

constaterende dat:

- de woningcorporaties gezamenlijk eigenaar zijn van zo'n 30% van de woningen in de gemeente Groningen;
- zo'n 20.000 woningen nog niet op voldoende basisniveau zijn voor energiemaatregelen;
- er jaarlijkse prestatieafspraken gemaakt worden met de woningcorporaties;

overwegende dat:

- huurders van de minst energiezuinige woningen geconfronteerd worden met hoge energierekeningen;
- door de verwachte stijging van de gasprijs energiekosten voor deze huurders nog verder zullen toenemen;
- het ontstaan van energiearmoede daarmee op de loer ligt;
- bij de minst energiezuinige woningen de grootste winst valt te behalen in het omlaagbrengen van het energieverbruik;
- energiemaatregelen kunnen leiden tot een lager verbruik en daarmee lagere woonlasten;

verzoekt het college:

- in de jaarlijkse prestatieafspraken met de corporaties op te nemen dat de minst energiezuinige woningen waarvoor geen concrete sloopplannen bestaan, prioriteit krijgen bij het op basisniveau brengen qua (schil)isolatie, energiezuinige ventilatie en soms zonnepanelen/collectoren of combinatie;
- hierbij een woonlastengarantie voor huurders op te nemen in de afspraken, d.w.z. te garanderen dat de totale woonlasten (huur en energie) van huurders gelijk blijven of dalen als direct gevolg van de maatregelen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 6: Klimaatmaatregelen particuliere verhuur (SP, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel Strategie en aanpak stap voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen,

constaterende dat:

- een substantieel deel van huur- en kamerwoningen in Groningen eigendom is van grote verhuurders, vastgoedinvesteerders en beleggers;
- deze panden uiterlijk in 2035 CO₂-neutraal dienen te zijn;
- een strategie gericht op deze specifieke groep betrokkenen in het raadsvoorstel en onderliggende documenten ontbreekt;

overwegende dat:

- de noodzaak voor investeringen in klimaatmaatregelen voor commerciële verhuurders beperkt is;
- het risico bestaat dat deze verhuurders investeringen uitstellen tot lucratieve subsidieregelingen ontwikkeld worden;
- een onwenselijke overdracht van gemeenschapsgeld naar private investeerders betekent;
- de gemeente via vergunningen eisen kan stellen aan (kamer)verhuur;

verzoekt het college:

- alle mogelijke middelen die de gemeente heeft om verhuurders van nieuwe en al vergunde verhuurpanden energiemaatregelen te laten nemen inzichtelijk te maken en hierop beleid te ontwikkelen;
- om ook richting de nationale overheid te pleiten voor normen voor de verduurzaming van huurhuizen, in dezelfde trant als de regeling in het Bouwbesluit waarmee kantoorpanden in 2023 minimaal energielabel C moeten hebben;
- de raad hierover voor 1 juni 2020 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 7: Op naar een gemeentelijk energiebedrijf (SP)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel Strategie en aanpak stap voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen,

constaterende dat:

- de gemeente Groningen een grote opgave heeft met betrekking tot de opwekking van hernieuwbare energie;

- er nog veel onbenutte ruimte is voor zonnepanelen op de daken van gemeentelijke panden, corporatiewoningen en particuliere woningen;
- er geen (gemeentelijke) politieke en maatschappelijke sturing is op het beleid en de prijzen van energiebedrijven sinds de privatisering van energiebedrijven;
- er de komende decennia van corporaties en woningeigenaren grote investeringen in klimaatmaatregelen worden gevraagd;

overwegende dat:

- individualistische oplossingen onvoldoende resultaat sorteren en bovendien ongelijkheid vergroten;
- collectieve oplossingen noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat klimaatmaatregelen rechtvaardig kunnen zijn;
- een gemeentelijk energiebedrijf een manier is om democratische zeggenschap over toekomstige (hernieuwbare) energie terug te nemen;
- de investeringen van een gemeentelijk energiebedrijf terugverdiend worden en de rendementen kunnen worden gebruikt voor nieuwe klimaatmaatregelen;

verzoekt het college:

- een plan te maken voor het oprichten van een gemeentelijk energiebedrijf, en daarbij de volgende zaken te betrekken;
- dit gemeentelijk energiebedrijf alle geschikte daken van gemeentelijke panden en woningcorporaties van zonnepanelen te laten voorzien;
- het mogelijk te maken dat woningeigenaren hun dak ter beschikking stellen aan het energiebedrijf voor het opwekken van energie, in ruil voor een korting op de stroomprijs;
- de opbrengsten van het energiebedrijf gebruiken om nieuwe hernieuwbare energiebronnen te ontwikkelen en om woningeigenaren financieel te ondersteunen bij het isoleren van hun woning;
- de raad hierover voor 1 juni 2020 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 8: Bevries de huren totdat de woningen warm zijn (SP)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel Strategie en aanpak stap voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen,

constaterende dat:

- de woningcorporaties gezamenlijk eigenaar zijn van zo'n 30% van de woningen in de gemeente Groningen;
- zo'n 20.000 woningen nog niet op voldoende basisniveau zijn voor energiemaatregelen;
- er jaarlijkse prestatieafspraken gemaakt worden met de woningcorporaties;

overwegende dat:

- huurders van de minst energiezuinige woningen geconfronteerd worden met hoge energierekeningen;
- door de verwachte stijging van de gasprijzen energiekosten voor deze huurders nog verder zullen toenemen;
- het ontstaan van energiearmoede daarmee op de loer ligt;
- het bevestigen van de huren de noodzaak voor corporaties om deze woningen te renoveren groter maakt;

verzoekt het college:

- in de prestatieafspraken met de corporaties af te spreken dat de huren van de woningen die nog niet aan het basisniveau voldoen, bevroren worden op het huidige prijsniveau;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Nieuwenhout.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Dank u wel. Mijn fractie is erg blij dat Groningen vooroploopt met dit dossier en de komende tijd duidelijkheid geeft aan de inwoners over wat er in hun wijk gaat gebeuren. Wij hebben hier nog twee dingen aan toe te voegen. Ten eerste, zoals de SP al zei, aandacht voor de verduurzaming van particuliere verhuur, een motie die wij medeondertekenen. Ik heb zelf jarenlang in een huurhuis gewoond met enkel glas. De gasrekening ligt bij de huurder en die staat tegenover de particuliere verhuurder machteloos. Voor ons is het daarom belangrijk dat ook deze groep huizen verduurzaamd wordt.

Ten tweede willen wij toevoegen hoe belangrijk het is om de energietransitie niet alleen voor de inwoners, maar ook met de inwoners te doen. Daarom willen wij een lans breken voor het lokale eigendom van hernieuwbare energieprojecten. Hiermee bedoelen wij dat de bewoners zelf individueel of verenigd in een collectief verband participeren in energieprojecten zoals zonneparken en windmolens. Het landelijk minimum uit het klimaatakkoord is 50%, maar gezien de vele energie-initiatieven die Groningen rijk is, kunnen wij daar veel ambitieuzer in zijn. Waarom lokaal eigendom? Het is voor ons van belang dat ze opbrengsten van hernieuwbare-energieprojecten niet wegvloeien, maar juist weer bij de burgers terecht komen, dat zij er dus zelf profijt van hebben, bijvoorbeeld doordat ze een lagere energierekening krijgen via de Postcoderoosregeling. Dat kan individueel of collectief. Wat betreft collectieve energie-initiatieven roepen we het college op die extra te steunen, bijvoorbeeld door kennisuitwisseling tussen de verschillende energie-initiatieven te faciliteren, zodat niet iedereen opnieuw hetzelfde wiel hoeft uit te vinden. Op die manier kunnen lokale initiatieven worden versterkt en het lokale aandeel in hernieuwbare energie vergroot worden. We dienen daarom de motie ‘De kracht van lokaal’ in, om dat te borgen.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, dank, voorzitter. Ik heb daar nog wel een vraag over aan de fractie van GroenLinks. Zij zegt: wij willen graag dat lokale individuen of collectieven participeren in dit soort aangelegenheden. Wat betekent participeren hierin voor GroenLinks? Betekent dat ook dat zij bijvoorbeeld zouden kunnen stemmen op volksvertegenwoordigers die dit vervolgens voor hen regelen? Of bedoelt u: nee, dan moeten zij zich inkopen en dan hebben zij baat bij die winst?

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Voor mij gaat het over participeren in een heel brede zin. In de eerste zin over het meedenken over waar een project komt en hoe een project wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld, van de Partij voor de Dieren, met verschillende soorten kruiden die daar dan kunnen groeien en de biodiversiteit zouden versterken. Op die manier financieel participeren, dus door bijvoorbeeld een aandeel te kopen in een project of door te stemmen op volksvertegenwoordigers die dan vervolgens over energie praten in de raad. Alles is mogelijk, wat mij betreft.

Motie 9: De kracht van lokaal (GroenLinks, PvdA, D66, 100% Groningen)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september 2019 besprekende het raadsvoorstel Strategie en aanpak stap voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen,

verzoekt het college om:

- zich in te spannen om het aandeel lokale participatie in hernieuwbare energieprojecten, door individuele inwoners of in collectief verband, te verhogen tot ruim boven de landelijke minimumnorm van 50%;
- mogelijkheden voor het ondersteunen van lokale energie-initiatieven van inwoners en collectieve energie-initiatieven verder te onderzoeken;
- hierover te rapporteren aan de raad voor 1 juni 2020;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Van het gas af, dat staat ver af van de inwoners van deze gemeente, van wie de meeste mensen in oudere woningen wonen, die vervolgens ook nog eens op extreem hoge kosten zullen worden gejaagd. Voorzitter, ik zou het college op willen roepen om aan de slag te gaan met energiebesparing en het isoleren van woningen. Dat levert de bewoners geld op, een lagere energierekening. En dat doet de gemeente Groningen ook, door middel van een huis-aan-huis-brief. Maar als dit initiatief, een goed initiatief overigens, een opmaat is om iedereen van het gas af te krijgen, aan de contraproductieve warmtepomp te krijgen of aan het dure warmtenet, dan is dat een stap te ver. Koester de Groninger nuchterheid, zou ik aan het college willen zeggen. En blijf oog hebben voor de realiteit.

Voor het college is dit een enorm belangrijke ambitie. Maar, zoals ik al eerder in mijn betoog in commissies en ook in het eerste betoog van de RES heb uitgesproken: ga toch ook eens, gelet op die bezuinigingen die er aankomen, 35 miljoen euro maar liefst, overwegen om die ambities bij te stellen tot dat eerste deel van die energiebesparing, het isoleren van woningen, zodat mensen ook zien wat de consequenties zijn: een lagere energierekening. Dan maakt u zich onsterfelijk in deze gemeente. Doet u dat niet, houdt u zich aan

de ambities zoals u die heeft uitgesproken en ook in het collegeakkoord zijn opgeschreven, dan voorspel ik dat dit leidt tot armoede en verpaupering in deze gemeente.

De VOORZITTER: Mevrouw Nieuwenhout.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Is de heer Van Kesteren ook met mij van mening dat het verlagen van de energierekening ook prima kan door mee te doen in de Postcoderoosregeling via een lokaal initiatief?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, alle gokken is de mensen niet vreemd en zeker GroenLinks niet, maar de PVV pleit toch voor realisme. We hebben een heel modern gasleidingennet, houd dat intact en gebruik dat gas. Het is niet voor niets dat er in Zuidbroek een conversiefabriek wordt gebouwd. Dat doet de overheid ook niet voor niets hoor, want die zegt al ook: we besteden miljoenen euro's aan die projecten in Groningen, maar het is alleen maar leergeld. Realisme in het kabinet zegt ook dat we vast moeten houden aan het gas, geïmporteerd gas. Dat is heel schone brandstof, die ook goed is voor de toekomst. In heel Europa gaan ze daartoe over. Alleen onder leiding van GroenLinks gaan we flink aan de slag om de inwoners van Groningen in armoede en verpaupering te duwen. De tijd zal het leren, ik heb er ook al met de wethouder over gefilosofeerd en gedebatteerd, maar ja, we zullen dit af moeten wachten. Maar ik vrees dat dit toch gaat gebeuren in deze gemeente. En ik probeer er alles aan te doen om ook GroenLinks te overtuigen van het feit dat zij toch realistisch moet zijn in haar ambities, de gladiolen of het einde van GroenLinks. En het heeft er niets mee te maken dat ik tegen groen ben of tegen duurzaam. Absoluut niet.

De VOORZITTER: Ik ga even naar de heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Is de heer Van Kesteren ervan op de hoogte dat de prijs van warmte die van een warmtenet komt, wettelijk 15% goedkoper is dan de gasprijs? Dus wat wij eigenlijk aan het doen zijn, nu al, is zorgen voor een lagere energierekening bij mensen. Is de heer Van Kesteren daarvan op de hoogte?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, daar ben ik zeker van op de hoogte. Is D66 ook bekend met het feit dat het kabinet en groene bestuurders de gasprijs kunstmatig hoog maken door haar gewoon zo hoog te belasten dat mensen geen andere keus meer hebben?

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Rebergen.

De heer REBERGEN (CU): Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Moment even. Ik krijg nog een motie aangereikt, dus als u het niet erg vindt, dan wikkel ik die eerst even af.

Motie 10: Geen gasloze woningen in Groningen (PVV)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019,

constaterende dat:

- het landelijk klimaatakkoord het komend jaar wordt uitgewerkt in Regionale Energie Strategieën (RES);
- volgens het startdocument naast een energietransitie ook sprake is van een warmtetransitie en in 2030 1,5 miljoen gebouwen van het gas af moeten;
- in 2050 heel Nederland van het gas af moet zijn;
- met de RES de burger geen andere keuze heeft;

overwegende dat:

- een warmtetransitie de burger heel veel geld gaat kosten, vanwege de fysieke omschakeling van gas naar een warmtevervanger;
- deze omschakeling voor de gehele maatschappij onbetaalbaar is en grote economische gevolgen heeft voor ons welvaartsniveau;
- juist Groningers met een laag en middeninkomen financieel het zwaarst getroffen zullen worden door deze warmtetransitie;
- het vernietigen van de gasinfrastructuur kapitaalvernietiging is;

- andere Europese landen juist overstappen op gas als energiebron voor verwarming van huizen;
- er voldoende schoon, betaalbaar, betrouwbaar en geschikt gas in het buitenland beschikbaar is voor de komende decennia;

roept het college op om:

- de ambities en uitgaven voor de warmtetransitie bij te stellen;
- de bestaande gasinfrastructuur intact te laten;
- geen Groningse burgers of bedrijven te dwingen om van het gas te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De heer Rebergen.

De heer REBERGEN (CU): Dan echt. Wat ons betreft is bij het voorliggende stuk gekozen voor een goede aanpak. Betrokkenheid van en draagvlak onder inwoners is belangrijk. We willen graag opmerken dat we de pilots goed willen gebruiken om te leren wat wel en niet werkt en van daaruit dan verder uitbreiden. Ook zouden we graag zien dat, wanneer inwonersinitiatieven vanuit andere buurten komen, wij die ondersteunen als die passen binnen de route zoals in het stuk is geschetst. Een voorbeeld van zo'n initiatief dat we al kennen is Paddepoel Energiek.

Voor de sociale huursector is bij de stukken een masterplan gevoegd, waarin afspraken staan tussen wooncorporaties en gemeente, waarin uitgangspunten en uitkomsten zijn geformuleerd. We zijn er blij mee. Door middel van de prestatieafspraken worden deze dingen nader ingevuld. Daarbij zouden er wat ons betreft afspraken gemaakt moeten worden over de prioritering in het energiezuiniger maken van de woningen. Daarnaast vinden wij dat huurders niet de dupe moeten worden van investeringen, waardoor de totale woonlasten zouden stijgen. Daarom staan wij ook op de motie die de SP hierover heeft ingediend. Daarnaast is de particuliere verhuur wat ons betreft een zorgpunt. Hoe stimuleren wij woningeigenaren die particulier verhuren om energiemaatregelen te nemen? Daarom hebben we samen met een aantal andere partijen hierover een motie ingediend. Als laatste willen we vragen naar de keuzevrijheid van inwoners ten aanzien van energiemaatregelen. We begrijpen dat een inwoner die niet in het warmtenetgebied woont daar geen gebruik van kan maken, maar hoe zit het verder met de flexibiliteit? Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Boogaard.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Ja, dank u wel. Voorzitter, in het commissiedebat heb ik al uitgebreid de zorgen van de PvdA uiteengezet. Zo uitgebreid dat ik de rest van de commissie ook niets meer mocht zeggen. Onder andere zorgen over wat wij van onze inwoners vragen en of de gemeente dit goed genoeg kan faciliteren. Zorgen over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de sociale sector. Maar bovenal het levensgrote risico op energiearmoede. De PvdA staat achter de opgave die we onszelf hebben opgelegd. We geloven dat de toekomst duurzamer moet zijn. Maar voorzitter, het zijn juist die mensen die niet zelf de investeringen kunnen dragen of afhankelijk zijn van een verhuurder, die de stijgende gasprijs in de krappe portemonnee gaan voelen. En op hen moeten onze prioriteiten ook gericht zijn.

De PvdA is voorstander van initiatieven die dit beogen. Daarom staan wij onder de motie die zojuist is ingediend door GroenLinks om onder andere collectieve initiatieven te onderzoeken. Daarom ook staan wij onder de motie over particuliere huurwoningen, die zojuist is ingediend door de SP. Ook de moties over de sociale woningen vinden wij, zoals je dat hier behoort te zeggen, sympathiek. Alles wat wij kunnen doen om energiearmoede te verkleinen en te voorkomen, daar staat de PvdA positief tegenover. Maar we hebben twijfel of deze moties het resultaat bereiken dat we beogen. Want voorzitter, wat doet dit met de relaties? Met onze partners in de sociale sector, die we keihard nodig hebben in de sociale energietransitie? Willen wij die overheid zijn die overleg en co-creatie vervangt door dwang? Wat betekent dit voor de andere ambities? Komt u maar.

De VOORZITTER: De heer Brandenbarg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, een interessante vraag die de PvdA oproept. Willen wij de overheid zijn die partners en co-creatie dwang geeft? Ik zou daar de vraag tegenover willen stellen: willen wij de volksvertegenwoordigers zijn die vooraf al compromissen doen of spreken wij hier gewoon uit wat wij willen met de stad en onze duurzaamheid?

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Nou, dat wil ik wel uitspreken. Ik wil inderdaad in een gemeente wonen waar het bestuur streeft naar co-creatie en samen met partners in het sociale middenveld ervoor zorgt dat

wij de doelen bereiken die wij willen bereiken. Maar wat betekent dit ook voor de andere ambities? De uitbreiding van de sociale woningvoorraad en de verduurzaming van de rest van de sociale woningvoorraad? Gaan we niet vragen om intensief te investeren in woningen die soms nog maar een korte levensduur hebben? Kortom, voorzitter, verwacht het college dat deze moties het gewenste effect hebben? Steunt het college daarnaast de oproep om prioriteit te geven aan die groepen die het hardst geraakt worden door de stijgende gasprijzen, los van de vraag in welke woning zij nu wonen? Hier komt weer een vraag.

De VOORZITTER: Oh, mijnheer Brandenburg, u wordt helemaal bediend, van alle kanten. Gaat uw gang.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, ik ben helemaal van mijn à propos door dat glas. De PvdA zegt: ja, ... Ik kom zo weer terug. Die glazen, die halen mij echt helemaal uit mijn concentratie.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Dank u wel. Ik ga ervan uit dat de SP ...

De VOORZITTER: We weten nu hoe wij u in verwarring moeten brengen.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): En dan het gemeentelijke energiebedrijf, voorzitter. In onze motie met GroenLinks en D66 roepen wij al op om te kijken naar collectieve initiatieven. Wat ons betreft is een gemeentelijk energiebedrijf een van de mogelijkheden. Een mogelijkheid zelfs die onze voorkeur zou hebben. Regie over eigen energie. Rode stroom, zoals de SP het noemt. We zitten nu in het moment om te zorgen dat het onze inwoners zijn die de lusten van de energietransitie terugzien en daar is soms gedurfd en baanbrekend beleid voor nodig. Maar net zoals ik in de commissie de terechte vraag kreeg op mijn verzoek om te kijken naar creatieve financieringsmogelijkheden, zoals een revolverend fonds voor particulieren, heb ik dezelfde vraag bij het voorstel van de SP, waarvan ik verwacht dat zij hier net als ik niet direct een antwoord op heeft. Hoe moet dit gefinancierd worden? En belangrijker nog: kan dit gefinancierd worden?

De VOORZITTER: De heer Brandenburg is er weer bij.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, die is er weer bij, en ik ga even terug naar wat de PvdA zei over sloop. Nou ja, niet sloop, maar woningen met een korte levensduur, die het wellicht niet waard waren om in te investeren. De vraag is eigenlijk tweeledig. Sorteert de PvdA hiermee voor op sloop van woningen waarvoor die plannen er nog niet zijn? En zo ja welke? En de tweede: deelt de PvdA niet met de SP dat het een risico is dat de mensen die in die woningen wonen die wellicht binnen tien, twintig jaar gesloopt gaan worden, daardoor tien, twintig jaar lang een veel hogere energierekening betalen, wat de ongelijkheid alleen maar vergroot?

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Nee, wij sorteren niet voor op sloop van woningen die niet op de planning staan om gesloopt te worden. En ja, wij zien dat risico ook en dat is ook waar mijn hele betoog over ging, volgens mij. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis. En daarna de heer Boter.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Oké, goed. Groningen van het gas af. Althans, daarvoor pleit de hele strategie. De overheid wil dat natuurlijk ook verplichten, vandaar dat het ook allemaal zo snel moet. Maar Groningen kent ook heel veel oude woningen met slechte isolatie en ons bekruipt toch een beetje het gevoel, als je deze plannen leest: het moet maar duurzaam, als ze maar duurzaam bezig zijn, dat dit een beetje de boventoon lijkt te voeren. En we vragen ons af of snelheid nu altijd in deze hele transitie ook echt een goed ding is. Terwijl, als je kijkt naar het rendement, als je echt energie wilt besparen op korte termijn, dan hebben we het over de adem van nu, dan zou je inderdaad, en daarom staan wij ook op de motie van de SP, veel beter en sneller moeten gaan isoleren. Dus vooral de woningen die nu heel veel isolatie nodig hebben.

Het realisme is namelijk ook dat heel veel woningen niet geschikt zijn voor een warmtepomp. En wat het hele probleem is wat betreft deze hele strategie, is dat we nog steeds geen financieel plaatje zien. Als je goed kijkt, kun je je wel voorstellen dat het ontzettend veel geld gaat kosten. Daar hebben we dus best grote vraagtekens bij. Ja, het is dus de vraag: wil je liever nul op de meter, wil je liever energieneutraal zijn? Wil je je ambities heel snel realiseren of wil je heel graag heel snel energie besparen? Nou, wij kiezen dus liever voor het laatste, door te investeren in snel isoleren in plaats van heel dure warmtepompen. Je krijgt daarmee

ook veel meer draagvlak voor andere initiatieven, zoals windmolens, zonneparken, waar wij veel meer heil in zien.

De VOORZITTER: Ik ga de heer Rustebiel de gelegenheid geven voor een interruptie.

De heer RUSTEBIEL (D66): Dank u wel, voorzitter. Het voornemen is om 2023 gelukkig eindelijk te stoppen met de gaswinning. U wilt nu temporiseren met deze plannen. Hoe denkt u dan in 2023, als wij nu rustig aan gaan doen, aan de energievraag te kunnen voldoen?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): U zegt ‘rustig aan doen’, maar ik zeg alleen dat je andere keuzes kunt maken. Waar u en ik allebei heel duidelijk hetzelfde doel in hebben, is dat je energie wilt besparen om minder CO₂-uitstoot te realiseren. Volgens mij hebben we daar een gelijk doel. Maar je kunt je afvragen welke route daarin het slimste is. Warmtepompen zijn nou eenmaal heel erg duur en zijn voor heel veel huizen niet geschikt. Dit plan staat vol met warmtepompen en vol met allemaal ideeën die heel veel geld kosten. Wij zeggen: om op korte termijn toch doelen te realiseren en energie te besparen, kun je veel beter huizen gaan isoleren, zonneparken neer gaan zetten en veel meer gaan investeren in windmolens en dat soort zaken.

De VOORZITTER: Mevrouw Nieuwenhout.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Is de fractie van 100% Groningen het met mij eens dat het huidige beleid van de gemeente, met de wijkaanpak waar per wijk wordt gekeken of een warmtepomp een goed idee is of niet, en met energiecoaches die mensen helpen om laagdrempelig energiemaatregelen te nemen, hier ook volledig op gericht is?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Jazeker, ik zit hier al vijf jaar en ik hoor het allemaal ieder jaar weer aan, dus ik weet inmiddels van alle plannen wel af. Dus geen zorgen dat ik dat allemaal wel weet. Maar we stellen hier nu wel een strategie vast, een aardgasvrije-dorpen-en-wijkenstrategie, en daar hebben wij gewoon best grote vraagtekens bij. Want als je nu ja zegt tegen deze strategie, kan ik u erop wedden dat een wethouder over een jaar zegt: ja, u hebt voor deze strategie gekozen, dan is dit het kostenplaatje. En dan is er geen weg meer terug. Zo zitten wij erin. En daar hebben wij gewoon heel grote vraagtekens bij.

De VOORZITTER: Bent u aan het einde van uw betoog?

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja.

De VOORZITTER: De heer Boter.

De heer BOTER (VVD): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik ga nog even reageren op het rechtstreekse aanspreken door de SP van de VVD, want de groeven op de plaat worden steeds dieper tussen de SP en de VVD. Maar gelukkig zit er vandaag maar een lettertje tussen: een a. Namelijk tussen Das Kapital tegenover privaatkapitaal. En ik wou het toch nog even opnemen in deze discussie voor de private partijen, want in dit economische model leven we nu eenmaal. Dat gaan wij niet als een SP-Asterix en Obelix veranderen in deze gemeente. Volgens mij moeten we dat ook niet willen, want dan gaan we terug naar mogelijk de steentijd. Maar wat we wel moeten willen, is een privaat-publieke samenwerking om te komen tot de juiste aanpak van de situatie en aanpak in de energietransitie. Ook bij de aardgasvrije wijken. Maar daarvoor moet wel bovenaan staan, als reactie op de SP, een eigen keuze, een eigen initiatief, met mogelijk eigen kapitaal en mogelijk en zeker ook publieke stimuleringsmaatregelen en niet alleen maar regels om dingen te verbieden. Want zo kom je er niet. Je zult mensen moeten stimuleren. En dat is het belangrijkste en daarom zijn we in ieder geval tegen het gemeentelijke energiebedrijf.

De VOORZITTER: Mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb even een vraag aan de heer Boter van de VVD. Over zijn betoog dat private initiatieven heel belangrijk zijn in de energietransitie. Er is ik geloof gisteren in de Tweede Kamer – ik zocht even naar het artikel, maar ik kan het zo snel niet vinden – gestemd over het voorrang geven aan energie, opgewekt door kleinere partijen, zoals boeren, kleine bedrijven en

particulieren boven de grote energiebedrijven. Die motie van, ik geloof SP en Partij van de Arbeid samen, heeft het niet gehaald. Helaas, wat ons betreft. En ik ben benieuwd wat de VVD vindt van die motie en of zij toevallig ook weet wat daar gisteren door de VVD is gestemd.

De heer BOTER (VVD): Ik vind het natuurlijk hartstikke interessant dat een niet-gelezen stuk, een niet-overgedragen stuk, hier ingebracht wordt. Natuurlijk haak je wel aan op 'kleine bedrijven' en dat soort dingen, maar inhoudelijk kan ik daar niets zinnigs over zeggen, anders dan: als het een privaat initiatief is dat gedragen zou kunnen worden, zou je daar dan serieus naar moeten kijken.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, dank, voorzitter. Leuk dat de VVD de noodzaak voelt om het kapitalisme te verdedigen. Dan hebben we een beetje een fundamenteel debat hier. Maar waar ik wel benieuwd naar ben; ik hoor de VVD zeggen: we moeten kijken naar stimuleringsmaatregelen en dat helpt en daarom zijn wij niet voor een gemeentelijk energiebedrijf. Maar kan ik daaruit concluderen dat de VVD dus liever met individuele subsidies gaat strooien in plaats van een stevige overheid te hebben die zegt: wij nemen regie op de toekomstige energie?

De heer BOTER (VVD): Onder andere. Want subsidie is een van de stimuleringsmaatregelen. Want er wordt wel uitgegaan van een ongelijkheid, maar het is maar de vraag of iedereen zomaar, of hij nou een redelijk of geen redelijk kapitaal heeft, al die maatregelen die u voorschrijft kan betalen en of dat ook de wenselijke situaties zijn. Dus vandaar dat wij niet tegen die collectivisering zijn van al die maatregelen. Maar stimulering door subsidie, informatievoorziening is heel prima. En eigen initiatief, dat je denkt: ik ga zelf een particulier duurzamer initiatief ontplooiën, is ook hartstikke goed.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. inductie050, Grunneger Power, Paddepoel Energiek, Zon Op Alle Daken, dit zijn slechts een paar corporaties en burgerinitiatieven die Groningen rijk is. Ik heb even gegoogeld, het blijkt dat Groningen relatief gezien in Nederland vooropstaat als het gaat om dit soort initiatieven van inwoners en corporaties. Dat is ook wel een beetje tekenend voor deze tijd. In het verleden hadden we natuurlijk de publieke energievoorzieningen die geprivatiseerd werden en nu zitten we in een fase waarin dit soort initiatieven opkomen en wij vinden het belangrijk dat er alle ruimte voor blijft bestaan. Dit gebeurt natuurlijk niet alleen omdat mensen het fijn vinden om duurzaam te leven, maar er zit ook vaak een soort hang naar onafhankelijkheid in. Toch is het goed dat, los van de hang naar duurzaamheid en onafhankelijkheid, de gemeente stevig inzet op de basis. En de basis is gewoon betaalbare en betrouwbare warmte, die zorgt dat de Groningers in comfort kunnen leven. Want waar je ook voor staat in het klimaatdebat, sceptisch, links, rechts, optimistisch: deze basis, warme en comfortabele huizen, daar zou eigenlijk iedereen voor moeten staan. We zien nu dat de SP een institutionele discussie opstart over een gemeentelijk energiebedrijf, maar voor ons is coöperatieve energie minstens zo belangrijk. En misschien kunnen die ook niet los van elkaar bestaan. En om dat te onderstrepen, onderschrijven wij ook de motie 'De kracht van lokaal' die door GroenLinks is toegelicht zojuist. Laten we er samen voor zorgen dat het lokale aandeel in energieprojecten nog groter wordt.

De VOORZITTER: Voor een interruptie? Kort.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, heel kort. Is D66 niet met de SP een beetje bang dat dit er uiteindelijk toe leidt dat de mensen die wel leuk kunnen participeren in dit soort projecten, het vooral heel goed vinden wat ze doen? En dat de mensen die achterblijven, die niet mee kunnen doen, ook in dit opzicht achterblijven, terwijl zij misschien nog wel zouden willen? En dat dit gewoon sociaal en economisch de ongelijkheid in onze stad verdiept en misschien wel verhardt? Deelt u die zorg met mij?

De heer RUSTEBIEL (D66): Als we zouden blijven doen wat we al deden, en dan zie je inderdaad dat mensen die er geld voor hebben allerlei duurzaamheidsmaak nemen, die ze ook terugzien in hun energierekening, dan zou dit kunnen gebeuren. Maar ik zie hier een college dat juist een heel integrale aanpak presenteert, waar ook energiearmoede een belangrijk onderdeel van is. Dus volgens mij zit dit college voor een groot deel ook op uw spoor.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. We gaan naar de heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, voorzitter, wij gaan onze woordvoering van de commissie niet herhalen. Het blijft in onze ogen een goed en vooruitstrevend plan. Wij begrijpen wel een paar van de genoemde bezwaren en steunen de motie 'Klimaatmaatregelen particuliere verhuur', voornamelijk ook in het licht van de opmerkingen die mevrouw Nieuwenhout al maakte over enkel glas en de macht van de particuliere verhuurder ten opzichte van zijn huurders.

Verder zien wij liever dat de gemeente burgerinitiatieven als, er werd er een aantal genoemd, ik had hier Zon Op Alle Daken staan, steunt in plaats van dat wij zelf energiebedrijven op gaan richten. En wij willen de corporaties zelf laten bekijken hoe zij het meest efficiënt gaan verduurzamen, in plaats van hun een vaste volgorde op te leggen. Voorop staat voor ons dat alle panden zo snel en efficiënt mogelijk verduurzaamd gaan worden. Tot zover mijn voorschot op de stemverklaringen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Wij vinden de plannen in principe mooi. We hebben onze aanhalingstekens bij de rol die er voor biomassa is weggelegd en daar gaan we woensdag alweer over spreken, dus daar hoeven we het verder nu niet over te hebben. Daarnaast, met betrekking tot de moties: zowel de motie 'De kracht van lokaal' als de moties van de SP zullen wij ondersteunen. Ook wij zijn van mening dat private initiatieven bij de energieopwekking erg belangrijk zijn. We gaan ervan uit dat een gemeentelijk energiebedrijf gaat samenwerken met lokale corporaties. Hier wilde ik het bij laten. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, een korte woordvoering, voorzitter. We hebben het meeste in de commissie al besproken. Het enige waar ik nog op wil reageren, is eigenlijk de achterliggende gedachte van de moties van de SP. Waar het natuurlijk vooral om gaat is hoe wij de komende jaren gaan verduurzamen. Een van de grote problemen die de SP aankaart is: we gaan verduurzamen, we kunnen niet alles in één keer verduurzamen, bij de woningcorporaties zullen sommige woningen eerder verduurzaamd worden dan andere. Ondertussen gaan gasprijzen stijgen. Hoe gaan we dit probleem oplossen? Daar zie ik inderdaad in het voorliggende voorstel ook nog geen goede oplossing voor. Ik weet niet zeker of het voorstel van de SP dan het beste is, want we komen inderdaad, zoals de Partij van de Arbeid al zegt, dan ook aan de investeringscapaciteit van de woningbouwcorporaties en die kunnen dan de woningen niet bouwen die we ook nodig hebben. Maar toch, we moeten er als gemeente een antwoord op hebben en tot nu zie ik dat antwoord niet. En ik heb het antwoord ook niet. Maar op zich doet de SP hier tenminste wel een voorstel. Dus ik zou wel van de wethouder willen weten hoe hij daar dan over denkt en hoe hij dan denkt dat wij over een jaar of vijf, zes, zeven acht, huurders uit de brand gaan helpen die met hogere gasprijzen komen te zitten, terwijl hun huizen nog niet verduurzaamd zijn. En misschien ook nog niet worden binnen enkele jaren, dan.

De VOORZITTER: Dank u wel. Geen anderen bijdrage vanuit de raad? Dan is het woord aan de wethouder.

Wethouder BROEKSMA: Dank u wel, voorzitter. Vooraf, een aantal moties die zijn ingediend, bevinden zich meer op het terrein van degene die met corporaties spreekt, collega Van der Schaaf. Die zal ingaan op die moties.

De wijkenergieaanpak staat op de agenda en in de commissie heb ik ook aandacht gevraagd voor de noodzaak om van het gas af te gaan, de noodzaak om naar een CO₂-neutrale energievoorziening te gaan en ik heb daar de vragen rond fictieve kleinkinderen over twintig jaar aangepakt op het moment dat het aan de orde was. Komen wij op tijd van het gas af? Sommigen zeggen: energiebesparing, stop daarmee en begin daarmee en laat het daar ook bij; er was een van de partijen die dat zei. Energiebesparing alleen is niet voldoende. Besef dat goed. Wij schatten dat een procent of 40 genoeg is om, met uiterste inspanning, door het isoleren van woningen et cetera, de energiebehoefte dan tot een procent of 60 terug te brengen. Voor die overige 60% zullen we zelf moeten opwekken of eventueel moeten importeren. Dus noodzaak daarvan is groot. En u hebt het kaartje gezien, het openingsbod noemen wij dat. De kaart van Groningen met de 138 wijken, interactief op de website. Klik op een adres, uw eigen adres bijvoorbeeld, en u ziet wat wij zien als een suggestie om uw woning aan te pakken. Dat kan all electric zijn, dat kan een warmtenet zijn; niet elke woning is geschikt om geïsoleerd te worden, denk aan historische panden in de binnenstad, of een hybride

vorm, waar bijvoorbeeld groen gas nog gebruikt wordt op de bestaande installatie. We kiezen voor een wijkaanpak. En die wijkaanpak betekent dat we ook een soort gezamenlijkheid organiseren. Als je ziet wat je buurman doet, die misschien in een vergelijkbaar of identiek huis woont, als je het er met elkaar over hebt in wijkbijeenkomsten, die wij ondersteunen, dan is de kans groot dat er een soort olievlek ontstaat van een groep van mensen die met een particulier initiatief in die wijk, in die straten, in dit dorp zegt: wij willen vooruit en wij willen van het gas af, wij willen naar een duurzame niet-fossiele energievoorziening. Wij ondersteunen dat en dat doen we dat in, wij noemen dat een gereedschapskist. Die willen wij vullen, die willen wij verder ontwikkelen, met wat partijen, initiatiefgroepen nodig hebben. Een aantal is er genoemd, Zon Op Alle Daken, maar ook andere groepen. Paddepoel Energiek, Duurzaam Glimmen, Oosterpark, noem maar op. Er zijn verschillende initiatieven waarvan wij zeggen: burgers, wij ondersteunen jullie in het woud van regelingen en mogelijkheden. En dat noemen wij onze gereedschapskist. En dat is eigenlijk voor iedereen. Je hoeft dus niet te wachten tot je met je wijk aan de beurt bent om daarmee aan de gang te gaan.

Tegelijkertijd is door een aantal partijen, eigenlijk door iedereen wel, aandacht gevraagd voor energiearmoede. Je ziet het ook geadresseerd in ons raadsvoorstel en in het boekje. Het is een taai probleem. Het is niet eenvoudig om op een goede manier tijdig te voorkomen dat dit aan de hand is. We hebben een project, van het gas af. Dat gaat niet over een twee of drie jaar en dan zijn we klaar. We hebben het over tientallen jaren, 2035. Het kabinet spreekt zelfs over 2050. De gaskraan gaat eerder dicht, dus er moet iets gebeuren, maar we proberen dit zo goed mogelijk te doen. En alle initiatieven ondersteunen we eigenlijk die ons daarbij kunnen helpen, maar we zien onze gemeentelijke handen eigenlijk beknopt en we zien het ook als een landelijk probleem, waarbij wetgeving en ook financiële instrumenten, zoals gebouwgebonden financiering ons zouden kunnen helpen. Tegelijkertijd zijn we ook met de grote woningeigenaren, de corporaties aan de gang. Collega Van der Schaaf zal daar straks iets over zeggen.

Ik ga naar de moties toe die in mijn portefeuille passen. Dat worden motie 7, 9 en 10. Motie 5, 6 en 8, daar zal collega Van der Schaaf zich op richten.

Dit gemeentelijke energiebedrijf. GroenLinks vraagt ook aandacht, andere partijen ook, voor het lokaal eigenaarschap. En de gemeente is natuurlijk bij uitstek de lokale eigenaar. Zoals motie 7, ingediend door de SP, zegt, is dit gemeentelijke energiebedrijf een bedrijf dat zich richt op de volledige energiebehoefte. Dat is niet wat wij voor staan. We willen ook die lokale initiatieven van die buurten, van die buurtverenigingen, burgerinitiatieven de ruimte geven om inwoners daarmee hun eigen energievoorziening te laten opwekken, eigenaar te worden van hun eigen opwekken. Samen met isolatie kan dat een goede manier zijn om zowel comfortabel te wonen als ook een lagere energierekening te krijgen, in het besef dat dit niet voor iedereen eenvoudig is weggelegd.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, voorzitter, dank. Dan vraag ik mij af waar de wethouder in ons voorstel leest dat dit niet naast elkaar kan bestaan, want volgens mij zeggen wij dat helemaal niet. En ik vraag mij gewoon af: vindt het college nou een gemeentelijk energiebedrijf een goed idee en heeft het hier wel eens iets voor bedacht of daar plannen voor gemaakt?

Wethouder BROEKSMA: Wat wij doen is een inventarisatie maken over de mogelijkheden die er zijn om als gemeente te participeren in projecten, als het gaat over lokaal eigendom. Het zou zelfs kunnen dat de gemeente volledig eigenaar wordt. Bijvoorbeeld bij zonnepark Vierverlaten is dat gebeurd, waar de gemeente volledig eigenaar is van het Zonnepark en inmiddels hebben we dat verkocht aan een lokale partij. Dus dat is wat wij onderzoeken. Zou dat kunnen voor zonneparken? Is daar een mededingingswet of is dat staatssteun of zijn er andere regels die dit verhinderen? Wij doen daarvoor een inventarisatie en wij komen daar bij u op terug om te kijken wat de mogelijkheden daarvoor zijn. In die zin is deze motie veel te vroeg en te verstrekkend en ontraden wij deze motie.

De VOORZITTER: Nog een keer de heer Brandenburg hierover.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, ik vroeg eigenlijk wat de gemeente vindt van het idee van een gemeentelijk energiebedrijf. Kijk, de wethouder zegt: het zou kunnen dat. Ja, dat weet ik, dat het zou kunnen dat. Ik vraag wat het college vindt. Vindt het een gemeentelijk energiebedrijf goed idee? En als hij dan toch aan het inventariseren is: een plan maken, daar hoort ook bij dat je eerst inventariseert, dat je de resultaten daarvan voorlegt aan de raad en als het dan niet blijkt te kunnen, dan is er een heel intelligente raad hier die zegt: nou, dat kan niet, dus dat doen we niet. Dus ik zie niet in wat er nou te ver gaat aan een plan maken.

Wethouder BROEKSMA: Wat ik u zeg, ik vind het plan wel te ver gaan, omdat u de opbrengsten van het energiebedrijf wilt ... De woningeigenaren die hun dak ter beschikking stellen voor dit gemeentelijke energiebedrijf ... Het zou ook kunnen dat die eigenaren van die daken, die woningeigenaren, dat willen gebruiken voor hun eigen corporatie. Als het gaat om participatie van de gemeente in lokale initiatieven, is het een ander verhaal. Daarvan zeg ik: dat zijn we aan het onderzoeken en het zou gedeeltelijk eigendom kunnen zijn, tot en met een 100% eigendom. Wij willen inventariseren wat daar de mogelijkheden van zijn. Dus deze motie is te vroeg of te vergaand. Wij ontraden deze motie.

Als het gaat over motie 9 ...

De VOORZITTER: Nog heel even, want we moeten even voorkomen dat we herhalen. De standpunten liggen uiteen. Dus als u nog een slotopmerking hierover wilt maken, kan dit, maar daarna moeten we door.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, dat begrijp ik. Alleen hoor ik nog steeds geen argument waarom dit te ver zou gaan. De wethouder sleept erbij: jullie willen dit, jullie willen dat. Wij zeggen alleen: betrek dat bij een plan dat je maakt en geef me argumenten waarom dit te ver gaat. Maar die hoor ik niet.

Wethouder BROEKSMA: Ik heb aangegeven wat we van plan zijn, wat wij onderzoeken en dat is mijn antwoord. Dat is mijn reactie en daar laat ik het bij.

De VOORZITTER: Gaat u verder.

Wethouder BROEKSMA: Volgens mij heb ik mijn verhaal verteld. Oké, 'De kracht van lokaal', motie 9. Dat past meer bij het verhaal zoals ik net zei; de minimumnorm van 50%. Zet in, best college, om de lokale participatie zo groot mogelijk te maken, ruim boven die 50%. 60%, 70%, 80%, misschien wel 100%. Dat vinden wij sympathiek. De realiteit kan ook betekenen dat die 50% niet eens gehaald wordt. Ook collega's van andere gemeenten zeggen: ja, als wij 20% lokaal eigendom halen, dan zijn we al blij. Ik denk dat de gemeente Groningen misschien een gemeente is waar die norm wel gehaald zou kunnen worden. Lokaal eigendom, ik heb het ook in de commissie gezegd, hoeft niet alleen particulier eigendom te betekenen, maar het zouden ook bijvoorbeeld partijen als het UMCG kunnen zijn, dat zoals u weet, dat heb ik in de commissie ook al aangegeven, betrokken is bij de verdere ontwikkeling van zonnepark Roodehaan. Dus een sympathiek streven.

Het tweede gedachtestreepje van het verzoek van de motie luidt: 'mogelijkheden voor het ondersteunen van lokale energie-initiatieven van de inwoners en omdat verder te onderzoeken'. Ik heb u aangegeven dat dit ook past bij de gereedschapskist die wij aan het ontwikkelen zijn, waarin die lokale initiatieven, er is er een aantal hier over tafel gegaan, worden onderzocht en waarin wij de bijstandsondersteuning kunnen onderzoeken. U noemt eigenlijk een heel simpel voorbeeld: zet ze bij elkaar in een zaal, zodat er collectief geleerd kan worden van elkaar. De een heeft iets uitgezocht over dit, de ander heeft iets uitgezocht over dat en dat kan elkaar verder helpen. Ik denk ook dat het contact onderling, het gesprek onderling, de interesse en de mogelijkheden voor lokale initiatieven zal vergroten.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, bedankt, voorzitter. Ja, ik hoor de wethouder zeggen: die 50% is al heel ambitieus, maar misschien kunnen we het wel omhoog brengen. Een hogere norm, kan dat dan ook betekenen dat wij investeerders van buitenaf gaan weigeren, omdat wij dan zeggen: dan halen wij die norm niet meer?

Wethouder BROEKSMA: Als wij streven naar de minimumnorm van 50%, zou dat kunnen betekenen dat je eerst zorgt dat je die norm haalt. Ja, dat klopt.

De heer UBBENS (CDA): Maar voorzitter, dat lijkt toch heel onverstandig beleid. Wij hebben heel ambitieuze doelen. We moeten heel veel investeren in duurzame energie. En dan gaan wij nu zeggen: we gaan hem fors verhogen, terwijl wij helemaal niet weten wat de mogelijke effecten daarvan zijn. Wat is nu het advies van de wethouder op deze motie dan?

Wethouder BROEKSMA: Die reageert op het eerste wat ik zeg, lokale participatie om te proberen het zo groot mogelijk te krijgen. Wat wij niet willen is de situatie waarin externe investeerders met de lusten

ervandoor gaan, terwijl de bevolking met de lasten achterblijft. Wij willen een faire verdeling tussen lusten en lasten. En degenen die de meeste lasten hebben staan vooraan bij het verdelen van de lusten. Dat is wat wij willen en ik denk dat lokale participatie, lokaal eigendom ook daaraan bijdraagt. Dus het advies over de motie is: ik laat het oordeel aan de raad.

Motie 10, de motie van de Partij Voor de Vrijheid. ‘De ambities en de uitgaven voor de warmtetransitie bij te stellen’. Ik heb net aangegeven dat wij het ons niet kunnen veroorloven daar langer mee te wachten dan nu, omdat de energietransitie in onze ogen een noodzaak vertegenwoordigt, waarbij wij nu moeten handelen. En ‘de bestaande gasinfrastructuren intact te laten’. Zoals u weet vernieuwt Enexis op dit moment kilometers aan leidingen en wij denken dat het goed is om daarbij aan te sluiten en met Enexis in gesprek te gaan. Enexis is zoals u weet eigendom van openbare lichamen, zoals gemeenten en Provincies, om samen met Enexis op te trekken in deze energietransitie. Motie 10 ontraadt het college.

Voorzitter, met uw goedvinden zou misschien wethouder Van der Schaaf iets over de andere moties kunnen zeggen.

De VOORZITTER: Nou, vooruit.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, dank u, voorzitter. Vanuit mijn kant een advies op een drietal moties die met name te maken hebben met de relatie tot het wonen, hoewel dit natuurlijk sowieso veel over de relatie met het wonen gaat. Even in zijn algemeenheid over de rol, een aantal moties gaat daarover, van de prestatieafspraken die wij elk jaar maken met de woningbouwcorporaties. Buitengewoon belangrijke afspraken. Niet alleen op korte termijn, maar ook op lange termijn, over hoe wij met de volkshuisvesting in brede zin in onze gemeente omgaan. Dat kwam net in de discussie ook al even naar voren. Dit betekent ook dat keuzes die je in die prestatieafspraken maakt, allemaal op elkaar invloed hebben. Doe je meer aan duurzaamheid, dan doe je minder aan nieuwbouw. Doe je meer aan nieuwbouw, dan doe je minder aan duurzaamheid. En dan zijn er nog een paar andere knoppen waar je aan kan draaien of aspecten waar corporaties in investeren. En het college hecht eraan om de afwegingen die daarmee te maken hebben, ook de gemeentelijke inzet die we op dit punt doen, in die integraliteit te maken. Daar hebben we ook een vrij uitgebreid proces met elkaar – waar u als raad ook zeer actief aan deelneemt – voor afgesproken over hoe wij ook met huurdersorganisaties en -corporaties die prestatieafspraken maken. En de grote winst van wat er nu ligt, is dat er naar ons idee een uitstekend masterplan verduurzaming van de corporaties ligt, dat ons voor het eerst, veel meer dan de afgelopen jaren in staat stelt, juist op die integrale manier, die verduurzamingslag mee te nemen in de totale prestatieafspraken, die afweging te maken. Dus dat even daarover.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Dit is toch een bijzondere vorm van politiek bedrijven. Het college kan wel een masterplan maken met de corporaties, waar ze wel over energieafspraken, prestatieafspraken en dat soort zaken kunnen praten, maar als de raad rondom datzelfde bespreekpunt met moties komt, dan is het allemaal moeilijk, moeilijk en dan kan het allemaal niet en dan moeten we het in de integraliteit bezien. Daar begrijp ik niks van. Kunt u dat nou eens uitleggen?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Nou, volgens mij heb ik dat net goed uitgelegd. Volgens mij is het van belang in de brede zin van het thema volkshuisvesting, waarvan ik weet dat ook uw partij, mijnheer Brandenburg, dat na aan het hart ligt, dat wij die afweging in integraliteit maken. Dat zeg ik even in zijn algemeenheid. Dat heb ik eerder gezegd en ik heb dan verder niets over de drie moties gezegd. Ik zeg dat ik dat van belang vind.

Dan beginnen we met motie 5. De motie ‘Pak de grootse potentie’ en daar raken we dat punt eigenlijk gelijk aan. Maar ik wil er wel iets meer over zeggen, naast het punt dat ik u even mee wil geven. Het eerste punt is dat in het verzoekpunt staat dat in de jaarlijkse prestatieafspraken met de corporaties moet worden opgenomen dat de minst energiezuinige woningen prioriteit krijgen, behalve dan waar concrete sloopplannen voor bestaan. Ook dit klinkt op voorhand sympathiek, maar als je het op deze tamelijk rigide manier eenzijdig in de prestatieafspraken opneemt, dan voorspel ik u dat we toch een aantal problemen gaan krijgen. Bijvoorbeeld dat het niet altijd zo is dat de minst energiezuinige woningen ook de hoogste woonlasten hebben. Of dat in zijn algemeenheid, ook al zijn er geen concrete sloopplannen, het wel degelijk zo kan zijn dat een levensduur van een woning nog maar tien of twintig jaar is. Dat het daardoor ook niet echt een efficiënte manier van besteding van middelen is, om juist daarop dan de maatregelen te gaan nemen. Het is dit ragfijne spel, waarin wij met elkaar afwegingen hebben te maken, waardoor deze

uitspraak, die eerste punten gewoon net wat te rigide zijn. Hoewel het idee erachter, namelijk dat je met beleid ervoor zorgt dat de verschillen in energielasten die mensen betalen beheersbaar zullen blijven, natuurlijk bij uitstek uitgangspunt is van ons beleid, zowel als het om energie gaat als in de prestatieafspraken. Dus daarover geen discussie, dat is al zo. Maar op het moment dat je het zo rigide vertaalt, ik gebruik dit woord even, gaat het naar ons idee in deze fase echt te ver.

De VOORZITTER: De heer Rebergen.

De heer REBERGEN (CU): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb even een vraag over die levensduur van de woningen. De wethouder geeft aan: de levensduur van de woningen is soms nog maar tien of twintig jaar. Vindt de wethouder dan ook dat, als dat de levensduur van de woningen nog is, er dan geen energiemaatregelen meer hoeven worden genomen?

De tweede vraag gaat over die integraliteit van afspraken die wij maken met de woningcorporaties. Onder andere duurzaamheid is een van de aspecten waarover wij afspraken maken. Er wordt nu in de motie gevraagd: valt er binnen die afspraak dan ook een prioritering te maken van waar je dan begint, als je duurzaamheidsafspraken hebt gemaakt?

De VOORZITTER: Wilt u komen tot uw vraag?

De heer REBERGEN (CU): Dat is de vraag aan de wethouder: is dat dan niet mogelijk binnen de integraliteit om op het gebied van duurzaamheid aan dat aspect invulling te geven door daar prioritering in te zetten van de woningen die als eerste aangepakt moeten worden?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Voorzitter, het antwoord op de tweede vraag is op zich ja. Natuurlijk kunt u, zonder dat we de integraliteit, de afweging met nieuwbouw et cetera aantasten, zeggen wat binnen het aspect duurzaamheid de prioriteit heeft. Natuurlijk kunt u dat. Je kunt los daarvan alles zeggen wat je wilt. Ik geef alleen even aan dat het wellicht verstandig is om dat in integraliteit met een bredere blik te bekijken. Maar ook als ik mij focus op het specifieke thema duurzaamheid en corporaties, geef ik aan dat per definitie prioriteit, want daar gaat het om, geven aan de minst energiezuinige woningen, niet altijd tot het gewenste effect leidt. Ook niet het effect dat wij volgens mij met zijn allen bedoelen. En dat daarom dit uitgangspunt te rigide is. Dat is wat anders dan dat wij van mening zouden zijn dat, op het moment dat de woning een levensduur van twintig jaar heeft, je dan niets meer hoeft te doen. Maar dat is wat anders dan dat juist prioriteit zou moeten liggen bij de minst energiezuinige woningen.

Het tweede punt van deze motie, waarop ik toch ook vanuit het college deze motie wil ontraden, is dat hier opgenomen wordt, eenzijdig vanuit de gemeente, om een woonlastengarantie op te nemen voor huurders. Kijk, ons beleid is al, en ook van de woningcorporaties, dat wij ervan uitgaan dat het streven moet zijn dat de woonlasten voor huurders als het gaat om energie en huur, gemiddeld genomen niet stijgen, maar liefst dalen. En dat die voordelen ook bij de huurders terechtkomen. Dat is echt iets anders dan de woonlastengarantie, omdat die op individueel niveau echt te ver gaat. En zeker wanneer wij die als gemeente zouden moeten afgeven. Dat zou financieel gezien een veel te groot risico voor de gemeente met zich meebrengen.

De VOORZITTER: Ik ga even ingrijpen, want ik zie dat er nog steeds interrupties komen en ik snap dat ook. Het onderwerp moet goed behandeld worden. We moeten altijd voorkomen dat we de commissievergadering overdoen. Daar zijn wij niet zo heel sterk in, in deze raad, maar dat is toch ook weer een waarschuwing voor nu. We hebben nog twee belangrijke onderwerpen te gaan. We maken de agenda vandaag gewoon af. Er is ook nog een laatste onderwerp aan toegevoegd en ik wil met u voorkomen dat dit midden in de nacht wordt. Dus ik zou u willen vragen om uw interrupties uiterst kort te houden. Dus niet hele verhandelingen, maar kort houden. En ik zou aan de wethouder willen vragen om ook zo kort mogelijk te antwoorden, dan denk ik dat het ons wel gaat lukken. Een interruptie van de heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, heel kort, voorzitter. Wij vragen met deze motie enkel om een prioritering voor de slechtste woningen. En die woonlastengarantie hoeft helemaal niet door de gemeente afgegeven te worden. Dat staat daar ook niet. De wethouder kan dit gerust zien als een extra steun in de rug van de raad om dit in de prestatieafspraken op te nemen. En ik vind de rigide interpretatie van de wethouder wel heel erg flauw.

De VOORZITTER: De heer Rebergen.

De heer REBERGEN (CU): Ja, ik sluit mij daar wel bij aan. Ik had die garantie ook niet zo uitgelegd als de wethouder.

De VOORZITTER: Hebt u nog een vraag?

De heer REBERGEN (CU): Maar de wethouder vindt het dus geen probleem als wij daarmee bedoelen dat er een balans moet zijn tussen de energielasten en de huur?

De VOORZITTER: Het woord is aan de wethouder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, als dat ermee bedoeld wordt, heb ik er geen probleem mee. Alleen het punt is: het staat er niet. Ik kan daar niets anders van maken. En dan zou het ook overbodig zijn, omdat het al staand beleid is. Maar volgens mij zijn we dan een punt aan het herhalen en volgens mij moeten wij het kort houden. Dus het stemadvies van het college is duidelijk.

Motie 6, de motie 'Klimaatmaatregelen particuliere verhuur'. Nou, daarvan deelt het college de analyse die in deze motie staat, dat in ieder geval een deel van de huurwoningen, misschien wel kamerhuurwoningen, weleens het kind van de rekening zou kunnen zijn bij de aandacht voor verduurzaming, omdat daar ook, zeker waar de energierekening niet inclusief is, voor de eigenaar niet direct een prikkel is. Dus wij kunnen ons voorstellen dat we dit met meer nadruk meenemen in het beleid dat wij al hebben op het gebied van de particuliere huurvoorraad en de verduurzaming daarvan. Dus in die zin zouden wij het oordeel willen geven aan de raad, met een kanttekening. Er staat bij 'alle mogelijke middelen die de gemeente heeft om de verhuurders inzichtelijk te laten maken en hier beleid op te ontwikkelen'. Dat vraagt wel om nuancering, in die zin dat, met name als het om vergunningen gaat, wij niet zo heel veel middelen hebben. Die hebben wij op dit moment gewoon niet. Nou, daar zou het tweede in kunnen voorzien. En 'alle mogelijke middelen' scheidt misschien wel iets te veel verwachtingen over wat er op dit punt daadwerkelijk mogelijk is, maar die aandacht zullen wij meenemen en delen wij.

Dan motie 8, 'Bevries de huren totdat de woningen warm zijn'. Ja, ook hiervoor geldt dat het lastige is met die prestatieafspraken, dat op het moment dat wij dit nu zeggen, het vergaande gevolgen heeft. Het is bovendien zo dat het huurbeleid voor een groot deel ook echt een verhaal is van de woningcorporaties zelf. Over huurprijzen maken we zelden afspraken in de prestatieafspraken. Ook deze motie zou ik willen ontraden.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dank, voorzitter. Oké, maar hoe gaan wij dan om met die toekomstige situatie die toch gaat optreden bij een aantal huizen, zeker in het licht van wat de wethouder in het begin zei: sommige huizen kunnen nog maar tien, vijftien of twintig jaar mee? Daar doen we dan niets aan? Die mensen zitten toch in de problemen als wij daar geen goed antwoord op formuleren?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Voorzitter, ik ben het op zich met de heer Ubbens eens. Overigens is dit niet per se een verantwoordelijkheid van ons. Ik vind dat echt dat de corporaties vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid daar ook een rol in hebben, dat zal ook onderdeel worden van de prestatieafspraken hoe daarmee om te gaan. Er zijn wat ons betreft een paar dingen op te zeggen. Het is niet zo, ook al zijn woningen er nog maar twintig jaar en gaan we niet enorm veel investeren, dat er helemaal niets hoeft te gebeuren. Er zullen altijd maatregelen nodig zijn. Coöperaties kunnen ook specifiek voor die groepen huren verlagen of huren bevriezen of nog verder gaan, zodat dit in gelijke tred blijft gaan. Ik ben het op zich eens dat wij voor deze thematiek wel oog moeten blijven houden in de prestatieafspraken.

De VOORZITTER: Een nabrander.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja voorzitter, ik wil dat de wethouder motie 6 heel rigide leest bij wij willen 'alle mogelijke middelen hebben'.

De VOORZITTER: De beraadslagingen zijn gesloten. Ik stel u voor om geen tweede termijn in te voeren. Mijnheer Rebergen?

De heer REBERGEN (CU): Ik zou graag even willen schorsen.

De VOORZITTER: Dat kan. Hoelang?

De heer REBERGEN (CU): Tien minuten?

De VOORZITTER: Nee. Zei u tien of vier?

De heer REBERGEN (CU): Vijf.

De VOORZITTER: Oh. Akkoord. Vijf minuten. Maar dan ook niet langer. De vergadering is geschorst.

(Schorsing 21.07 uur - 21.16 uur)

De VOORZITTER: De vergadering is heropend. Het woord is aan de heer Rebergen.

De heer REBERGEN (CU): Ja, dank u wel, voorzitter. U hebt denk ik in de beantwoording van de wethouder en mijn reactie daarop wel gehoord dat wij motie 5 wij totaal anders lezen. De wethouder heeft aangegeven dat de manier waarop het er nu staat niet haalbaar is, vanwege alles wat hij gezegd heeft. Dat betekent dat wij onze steun aan deze motie intrekken.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij zo meteen de moties in stemming brengen en ik geef u de gelegenheid om de stemverklaringen, voor zover u die wilt afleggen, in een keer te doen op alle moties. Kan dat? De heer Boter.

De heer BOTER (VVD): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik wou graag een stemverklaring afleggen op de laatste twee moties, motie 9 en motie 10. Bij motie 9, de 50% is al een behoorlijk percentage. En om dat te halen is ook al niet heel inclusief, want dan sluit je een heleboel andere partijen uit. Dus 'zich in te spannen om' dat nog hoger te laten, daar zijn wij geen voorstander van, dus wij zullen tegenstemmen. En bij de motie van de Partij Voor de Vrijheid zijn wij eigenlijk tegen dit eerste punt 'de ambities en uitgaven voor de warmtetransitie bij te stellen' en de overige zien we wel zitten.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Rebergen.

De heer REBERGEN (CU): Ja, een stemverklaring bij motie 9. Daarin wordt het college gevraagd zich in te spannen om ruim boven de norm van 50% te komen. Nou, inspanssen vinden wij altijd kunnen, maar we vinden ook dat de norm van 50% al best ambitieus is. Met die kanttekening zullen wij wel voor deze motie stemmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Nieuwenhout.

Mevrouw NIEUWENHOUT (GroenLinks): Dank u wel. Een stemverklaring over motie 5. We zullen tegen de motie stemmen, vanwege de bezwaren van de wethouder, maar we willen wel het idee van deze motie steunen in het terugdringen van energiearmoede. Maar dat kan inderdaad via de dialoog van de prestatieafspraken het beste.

Wat betreft onze eigen motie, motie 9 nog even, om daarop terug te komen: het gaat om alle middelen die de wethouder wel ter beschikking heeft. Dus niet alle mogelijke middelen 'ever'.

De VOORZITTER: Mevrouw Boogaard.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Voorzitter, op motie 5 en 8 zullen we nu tegenstemmen. We begrijpen dat er een ander moment op korte termijn is dat een beter moment is om dit te bespreken. En motie 7, daar zullen wij helaas ook tegenstemmen want wij volgen de wethouder, dat het op dit moment te verstrekkend is. We hopen wel dat de wethouder echt die richting in wil kijken op het moment dat het college de zaak aan het verkennen is.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Voorzitter, motie 9: wij zullen voor deze motie stemmen, omdat wij groot voorstander zijn van het onderzoeken van een collectieve energievoorziening. Voor ons hoort daar ook een gemeentelijk energiebedrijf bij. We hadden liever een plan gezien, maar dat gaat kennelijk om onduidelijke redenen nog te ver.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dank, voorzitter. Eerst motie 8. Daar zullen wij als signaal wel voorstemmen, ondanks het feit dat we het daar later nog over gaan hebben. We zien het meer als input vanuit de raad voor de prestatieafspraken waar we het later nog over gaan hebben.

Wat betreft motie 9 sluit ik mij aan bij de stemverklaring van de ChristenUnie.

De VOORZITTER: De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, met de nuancering van 'alle mogelijke middelen' van motie 6 kunnen wij voor motie 6 stemmen. We hebben al wat over de motie 'Energiebedrijf' gezegd. Dat vinden wij te rigide en we hebben het gewoon ook al: WarmteStad, samen met het waterbedrijf een topclub.

De VOORZITTER: Ik kijk nog even rond. Verder geen stemverklaringen? Dan brengen wij in stemming motie 5. 10 voor, 34 tegen. De motie is verworpen.

Motie 6. 39 voor, 5 tegen. De motie is aanvaard.

Motie 7. 9 voor, 35 tegen. De motie is verworpen.

Motie 8. 10 voor, 34 tegen. De motie is verworpen.

Motie 9. 38 voor, 6 tegen. De motie is aanvaard.

Motie 10. 1 voor, 43 tegen. De motie is verworpen.

Dan breng ik zal meteen in stemming het voorstel zelf. Is er behoefte om daar nog een stemverklaring over te geven? Geen behoefte meer? Dan brengen wij het voorstel zelf in stemming. 43 voor, 1 tegen. Het voorstel is aanvaard.

Ik maak u even deelgenoot van de spreektijd die u allen nog hebt. GroenLinks 14 minuten, PvdA 7, D66 11, SP 3, VVD 10, ChristenUnie 8, Partij voor de Dieren 7, CDA 9, 100% Groningen 6, Stadspartij 11, student en stad 10 en de PVV 3.

8.b: Vaststellen bestemmingsplan Haren Raadhuisplein en Voorbereidingsbesluit Jachtlaan 2, Haren (raadsvoorstel 10 juli 2019)

De VOORZITTER: Aan de orde is het voorstel bestemmingsplan Haren Raadhuisplein en Voorbereidingsbesluit Jachtlaan. Wie mag ik daarover het woord geven?

De heer Sietsma. Ik was al aangenaam verrast dat we zo naar de stemming konden.

De heer SIETSMA (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Voorspellen is lastig en vooral als het de toekomst betreft. Dat geldt uiteraard ook voor de vraag of het voorliggende bestemmingsplan goed zal uitpakken. De verwachtingen daarover vliegen ons niettemin om de oren, in dit debat binnen deze raad en ook daarbuiten. En wat daarbij vooral opvalt is dat die verwachtingen nog diverser zijn dan de langetermijnvoorspellingen van het weer. En daarover bekvechten is vrij nutteloos. Daarom is dit debat niet zozeer een discussie over het voorspellen van risico's; die zijn er zeker, of van ongewenste uitkomsten; dat kan altijd, maar een debat over de politieke moed om te willen investeren in het centrum van Haren. Voorzitter, Haren verdient een levendig centrum. We kunnen niet toestaan dat het dorp verstilt door een gebrek aan levendigheid, winkels, horeca, et cetera. En het is dus mooi dat er eindelijk een invulling komt voor het Raadhuisplein. Het voorliggende bestemmingsplan maakt het mogelijk te investeren in levendigheid, leefbaarheid, duurzaamheid en kansen voor ondernemers en inwoners. Niets doen is wat ons betreft geen verstandige optie. Louter appartementen bouwen aan het Raadhuisplein evenmin. Opnieuw uitstellen omdat zich nu plotsklaps een vastgoedeigenaar meldt met een plan, ook niet. Dat een ontwikkelaar kansen ziet om bedrijvigheid te realiseren aan het Raadhuisplein is een goede gelegenheid om de verdere verdichting van het centrum aan te pakken. Ondernemers kunnen daarbij wel een steuntje in de rug gebruiken. Velen zitten vast in een winkelpand dat hun pensioen is of aan langdurige contracten, die als een molensteen om hun nek hangen. Een Raadhuisplein dat aantrekkelijker en groener wordt kan sommigen helpen de stap van een verhuizing te overwegen, zoals boekhandel Boomker onlangs deed. Een verbetering van het winkelklimaat aan het Raadhuisplein vergroot ook de aantrekkelijkheid van de Brinkhorst, waar nu

leegstand is. GroenLinks was vorig jaar tegenstander van dit plan. Het bestemmingsplan liet toen de hoge te massale bebouwing toe, met allerlei gevolgen voor schaduw, inkijk, slechte verbinding tussen Brinkhorst en Raadhuisplein, et cetera. En dat wordt met dit voorliggende voorstel allemaal gerepareerd, mede door inbreng van omwonenden.

Er is nog een belangrijke reden waarom GroenLinks tegen was.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Dank u, voorzitter. Ik heb even gekeken naar wat GroenLinks vorig jaar in Haren hierover gezegd heeft. Toen waren er meer argumenten dan dit ene argument over bouwvolume. Het ging ook over verkeer, overlast voor omwonenden, het ging over eisen op het gebied van klimaatbestendigheid, waterberging, duurzame bouw ...

De VOORZITTER: Wilt u uw interruptie kort houden?

Mevrouw DE VRIES (VVD): Kan GroenLinks daar nog iets over zeggen?

De heer SIETSMA (GroenLinks): Ja, ik was het nog niet klaar, voorzitter, dus ik ga gewoon door met mijn woordvoering en dan hoort u dat. Ik heb vorig jaar dit plan wel ouderwets genoemd. Het is een groot betonnen gevaarte, dat misschien wel architectonische kwaliteiten heeft, daar gaan wij niet over, maar op duurzaamheidsgebied volstrekt geen meerwaarde biedt. Voorzitter, GroenLinks wil een wereld die ook voor generaties na ons leefbaar is. Niet alleen de mensengeneraties na ons, maar ook planten en dieren. Een wereld waar de natuur gelijke kansen heeft in elk plan dat wij hier bespreken. Dat kan tegenwoordig heel goed. Niet compenseren, niet hier en daar wat schaamgroen, maar het groen integreren in het gebouwonwerp. De omgeving stevig vergroenen. Niet met hier en daar een boompje, maar substantieel. Zo substantieel dat de biodiversiteit erop vooruitgaat. Niet weer een plakje salami van de worst af, omdat je dat op de hele worst toch niet ziet, maar de worst laten groeien. Liefst een vegetarische worst, overigens. Daarom, voorzitter, dienen wij twee moties in.

De VOORZITTER: Mag ik even aandacht, mensen? Even stoppen, want dit murmelt zoveel, dat het te onrustig is om hier een inhoudelijk betoog te houden. Ik dank u. Gaat u verder.

De heer SIETSMA (GroenLinks): Wij dienen twee moties in. Een motie over de verdichting en vergroening van het centrum in Haren, samen met D66, de ChristenUnie en 100% Groningen. En dan motie over de vergroening van de nieuwbouw, het gebouw dat daar zal komen, samen met D66, de Partij voor de Dieren en 100% Groningen.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Ik heb nog een vraag aan GroenLinks. De bezwaren over verkeer en parkeren, die GroenLinks vorig jaar had, zijn die nu weg?

De heer SIETSMA (GroenLinks): Voorzitter, ik zie de bezwaren van verkeer en parkeren best, maar wij kunnen niet wachten totdat al die zaken zijn opgelost en het waren voor ons vorig jaar ook absoluut geen doorslaggevende argumenten.

Motie 11: Vergroening nieuwbouw Raadhuisplein (GroenLinks, D66, de ChristenUnie, 100% Groningen)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september ter bespreking van het raadsbesluit inzake bestemmingsplan Raadhuisplein Haren,

constaterende dat:

- het raadbesluit onder meer behelst om ‘bij de verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwplan binnen dit bestemmingsplan in te zetten op vergroening en verduurzaming van het gebouw’;

overwegende dat:

- klimaatverandering en afnemende biodiversiteit vereisen dat die vergroening en verduurzaming substantieel dienen te zijn;

- voor het nieuwe gebouw enkele monumentale eikenbomen moeten wijken, met groot verlies aan ecologische waarde;
- van een ontwikkelaar verwacht mag worden dat deze dit verlies (meer dan) compenseert;
- er in moderne architectuur veel mogelijkheden zijn voor zogenaamde ‘verticaal groen’¹;
- er checklists beschikbaar zijn² voor het beoordelen van de mate waarin een gebouw bijdraagt aan vergroten van biodiversiteit;
- het college meermalen, o.a. in antwoord op vragen van GroenLinks (28 november 2018) te kennen gaf natuurinclusief bouwen te willen bevorderen;
- een nest voor bijvoorbeeld gierzwaluwen in een nieuw gebouw mooi is, maar dat dat niet volstaat;
- een score van 10 tot 20 punten volgens de systematiek uit Den Haag (noot 2) zeker haalbaar moet zijn;

verzoekt het college:

- bij de verkoop en/of vergunningverlening maximaal in te zetten op het integreren van groene elementen in het ontwerp, waaronder verticaal groen;
- de koop en/of vergunning uitsluitend te verlenen als op een substantieel aantal punten bijgedragen wordt aan natuurinclusiviteit;

en gaat over tot de orde van de dag.

¹ Zie bijvoorbeeld: <http://degroenestad.nl/tag/verticaal-groen>

² Zie bijvoorbeeld het raadsvoorstel ‘De stad natuurlijk’ van Den Haag

- https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7525647/1/RIS302383_bijlage_Magazine_%27De_stad_natuurlijk_-_natuurinclusief_bouwen_in_Den_Haag%27
- <https://www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten>

Motie 12: Verdichting en vergroening centrum Haren (GroenLinks, D66, ChristenUnie)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 25 september ter bespreking van het raadsbesluit inzake bestemmingsplan Raadhuisplein Haren,

constaterende dat:

het raadsbesluit onder meer behelst om ‘een deel van de winst van de ontwikkeling Raadhuisplein in te zetten voor verdere versterking en vergroening van het centrum van Haren en het Raadhuisplein in het bijzonder’;

overwegende dat:

- ondernemers pleiten voor versterking van het centrum van Haren;
- deze wens er al sinds de jaren negentig ligt;
- er in het centrum aanzienlijke leegstand is;
- verdichting van het winkelaanbod daarom voor de hand ligt;
- een aantrekkelijk en groen Raadhuisplein die verdichting kan ondersteunen;
- klimaatverandering en afnemende biodiversiteit vereisen dat die vergroening substantieel dient te zijn;
- voor zowel verdichting als vergroening een actieve rol voor de overheid wenselijk is;
- ‘een deel van de winst ...’ in dat licht te vaag is;

verzoekt het college:

- voor de versterking van het centrum van Haren in te zetten op verdichting;
- hierin ondernemers actief te ondersteunen en stimuleren;
- de verdichting te ondersteunen door met name het Raadhuisplein sterk te vergroenen en de eerste stappen daarvoor zo spoedig mogelijk te zetten;
- hiervoor het overgrote deel van de netto-opbrengst van de kavelverkoop te bestemmen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Er zijn twee moties ingediend. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Bedankt, voorzitter. We hebben twee weken geleden uitgebreid stilgestaan bij het Raadhuisplein in Haren en het is belangrijk, want zo’n groot gebouw heeft een enorme invloed op het centrum van Haren. Het is groot en beeldbepalend, dus het heeft invloed op alle bewoners, maar zeker ook op de omwonenden. Wat natuurlijk wel bijzonder is, is dat er eerst zo’n groot gebouw neergezet wordt en dat we dan pas gaan kijken naar een visie op het hele centrum. Want die visie is wel nodig. We hebben vorige week nog even een rondje in Haren gedaan. Het is een prachtig dorp met een fijne sfeer. Maar waar

je toch van schrikt is de enorme leegstand in Haren. Om het winkelgebouw zie je een bordje hangen met 'te huur'. Dat heeft een invloed op het centrum. En dat er nu een nieuw gebouw neergezet wordt, waar nog meer winkelruimte aan toegevoegd wordt, klinkt gewoon een beetje dom. De redenering is dan dus: ik heb een probleem, maar ik kies ervoor het probleem niet op te lossen, maar om het probleem groter te maken.

De VOORZITTER: De heer Sietsma.

De heer SIETSMA (GroenLinks): En voorzitter, ik heb inmiddels al twee vragen voor mevrouw De Vries. Weet u dat de ondernemers in de afgelopen vijf jaar al twee keer een visie hebben gemaakt voor het centrum van Haren en dat het tijd wordt dat we die gaan invullen en dat zij ook vragen om vaart te maken en dat gebouw er ook gewoon neer te zetten? Ik laat het maar even bij deze eerste vraag.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Ja. Ik weet dat er allemaal plannen gemaakt zijn en worden en dat er al wel dertien jaar nagedacht wordt over hoe het eruit moet komen te zien. Maar wat er nu volgens mij speelt is dat wij een enorm probleem hebben met leegstand en dat probleem speelde dertien jaar geleden of vijf jaar geleden niet of op een andere manier. En de wethouder heeft aangegeven dat het belangrijk is om daarom met een centrumvisie te komen. Nou, daar zijn wij het helemaal mee eens. Maar dan klinkt de volgorde wat raar dat je eerst een groot, beeldbepalend gebouw neer gaat zetten en daarna pas naar een centrumvisie gaat kijken. Want het heeft ontzettend veel invloed op die visie.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Benjamins.

De heer BENJAMINS (D66): Ziet mevrouw De Vries ook mogelijkheden in verdichting van het centrum van Haren?

Mevrouw DE VRIES (VVD): Ik vind het lastig om daar nu heel algemeen wat over te zeggen. Ik denk dat er op het Raadhuisplein zeker niet gebouwd moet worden. Daar zijn we het allemaal over eens, daar moet iets komen. Ik vind alleen niet dat het plan dat er nu ligt, goed past.

De heer BENJAMINS (D66): Voorzitter, hoeveel tijd heeft mevrouw De Vries nog om daar iets te bouwen?

Mevrouw DE VRIES (VVD): Ik kan niet zo goed bouwen.

De heer BENJAMINS (D66): Laat ik het anders formuleren: hoeveel tijd denkt u nog nodig te hebben voordat wij met een nieuw plan zouden kunnen komen en weer iets nieuws zouden kunnen plannen daar? Kunt u daar een antwoord op geven?

Mevrouw DE VRIES (VVD): Zeker. Haren is na de herindeling bij Groningen gekomen en een van de beloftes was dat er een fantastisch ambtenarenapparaat klaar zou staan in Groningen om dingen veel beter te gaan regelen. Dus ik denk dat wij binnen een jaar een prachtig nieuw plan moeten kunnen hebben.

De VOORZITTER: Gaat u verder.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Een groot gebouw in een bewoond centrum zorgt altijd voor veel onrust en het allerbelangrijkste vinden wij dan dat bewoners worden meegenomen. We zijn dan ook blij met de toezegging van de wethouder tijdens de commissie, dat de 10% afwijkingsnorm, dat er dus hoger gebouwd mag worden, elke keer aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Er is immers beloofd dat er niet hoger gebouwd gaat worden dan het oude gemeentehuis. Toch vraagt de VVD zich wel af of de bewoners echt voldoende zijn meegenomen. Daarom wil ik de wethouder ook vragen: is het nu voorliggende plan zo wezenlijk anders dan het plan dat in 2017-2018 gemaakt is? En als dat niet zo is, zijn de bezwaren vanuit Haren dan wel serieus genomen? De raad van Haren heeft het plan immers naar de prullenbak verwezen. En als het plan wel wezenlijk anders is, zijn dan alle formele procedures die er zijn om bewoners goed te betrekken wel gevolgd?

Ten slotte wil ik nog graag iets zeggen over de parkeersituatie in Haren. In Haren wonen veel mensen die graag zelf kiezen of ze ergens met hun misschien wel elektrische auto naartoe gaan en ook veel mensen die daadwerkelijk aangewezen zijn op de auto. Die mensen hebben parkeerplekken nodig. De nieuwbouwplannen voor het Raadhuisplein zorgen voor veel minder parkeerplekken. Dat levert voor de ondernemers, bezoekers en bewoners in Haren problemen op. Die problemen wil de VVD niet en daarom

dienen we samen met het CDA, de SP, de Stadspartij, 100% Groningen en de PVV een motie in waarin we vragen om samen met Ondernemend Haren te kijken naar concrete parkeermaatregelen. Dus geen algemene toezegging om achteraf naar een al ontstaan parkeerprobleem te kijken, maar vooraf actief en serieus deze concrete twee voorstellen van Ondernemend Haren te onderzoeken.

Motie 13: Een inclusief centrum in Haren, parkeren voor iedereen (VVD, CDA, SP, Stadspartij voor Stad en Ommeland, 100% Groningen, PVV)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel ‘Vaststellen bestemmingsplan Haren Raadhuisplein en Voorbereidingsbesluit Jachtlaan 2, Haren’,

constaterende dat:

- er door de nieuwbouwplannen voor het Raadhuisplein veel bestaande parkeerplekken verloren gaan;
- de detailhandel in Haren het momenteel moeilijk heeft en parkeerproblematiek deze moeilijkheden verergert;

overwegende dat:

- de roep van de ondernemers, bewoners en bezoekers in Haren om naar de parkeerproblematiek te kijken serieus genomen moet worden;
- het centrum van Haren aantrekkelijk moet blijven om te bezoeken en voorkomen moet worden dat er nog meer leegstand ontstaat;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met de ondernemers in Haren om zo tot concrete parkeermaatregelen te komen;
- de door de voorzitter van Ondernemend Haren genoemde mogelijke oplossingen voor de parkeerproblematiek, namelijk de parkeerkelder aantrekkelijker maken en te kijken naar de parkeerduur in het hele centrum, serieus te onderzoeken;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Gelet op de tijd die ik nog heb, een tweetal vragen. Waarom wordt er gekozen om dit bestemmingsplan onder de Crisis- en herstelwet te laten vallen, zodat burgers geen enkele juridische beroepsmogelijkheid hebben om in te stellen? Dat is vraag 1.

De tweede vraag: de parkeerproblemen zijn vooralsnog niet opgelost. Graag zou ik van het college willen weten wat aan het nu voorgestelde bestemmingsplan wezenlijk anders is dan het bestemmingsplan uit 2017. Graag een reactie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. Wie mag ik het woord geven? De heer Benjamins.

De heer BENJAMINS (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ga mijn woordvoering uit de commissie ook niet overdoen. Wij hebben gesteld dat Haren vooruit moet in de vaart der volkeren en dat we dat met dit plan zien. Wij stellen voor om de fiets op 1 te zetten, ook in Haren. Onze argumenten zijn van economisch belang, van ruimtelijk en stedenbouwkundig belang en van financieel belang. En het tijdsaspect, dat heb ik ook al benoemd, blijft ook relevant. Er is één dingetje op een toezegging van de wethouder dat in de besluitenlijst van de commissievergadering van ruimte en wonen terecht is gekomen als ‘in de aanloop naar de start van de bouw zal regelmatig met de ondernemers aan tafel worden gegaan’. Dat is een toezegging die gaat over de parkeerplaatsen, maar de wethouder heeft wat ons betreft ook gezegd tijdens de bouw om nog in gesprek te blijven met die ondernemers. Dus daar hoor ik graag de wethouder nog even over.

En dan bereiken ons signalen dat er een nieuwe parkeermeter in de parkeergarage Voorhorst in Haren is geplaatst, waarbij je vooraf je parkeertarief moet betalen. Dat is volgens mij niet bevorderlijk voor het winkelgedrag, want dat betekent dat je op stel en sprong weer terug moet naar je parkeergarage, naar je auto. Het is een technische vraag, dat snap ik, maar hij bereikte ons gisterenavond. Misschien kunt u daar op ingaan? Ik denk in ieder geval dat het zinnig is om er even naar te kijken. Dat was mijn woordvoering. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Mevrouw Moorlag.

Mevrouw MOORLAG (ChristenUnie): Ja, dank, voorzitter. Het is van belang dat het centrum van Haren een aantrekkelijke plek blijft, die recht doet aan het karakter van het dorp. We hebben het idee dat het plan dat nu voor ons ligt dit bevordert en dat het Raadhuisplein in de looproute van het winkelend publiek, dit ten goede komt.

Zoals we al aangaven in de commissie, zijn wat ons betreft de zaken die in het amendement stonden maar onuitvoerbaar bleken, alsnog serieus genomen. Er is kritisch gekeken naar de zaken die door betrokkenen werden aangedragen en we zijn dan ook van mening dat er nu een goed plan ligt dat het centrum van Haren ten goede gaat komen.

De zorgen die er zijn omtrent de leegstand moeten echter wel serieus genomen worden en dat is dan ook de reden dat we samen met D66 en GroenLinks en 100% Groningen zojuist een motie hebben ingediend, waarin we aandacht vragen voor de versterking van het plein en de verdichting van het centrum van Haren. Dank u.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De Partij van de Arbeid-fractie is van mening dat wij met de realisatie van dit plan een impuls kunnen geven aan het dorp Haren. We kunnen het Haderaplein hiermee mooier en groener maken en daarom is het wat ons betreft ook een goed idee om met dit bestemmingsplan vandaag in te stemmen en niet nog een jaar te wachten. We kennen de zorgen over de detailhandel, maar we zijn juist van mening dat voor de economische structuur van Haren de realisatie van dit plan belangrijk is. Concentratie van detailhandel werkt in een situatie van krimp, in gewonemensentaal 'alles bij elkaar op het plein', beter dan alles verspreid.

Het lijkt ons wel een goed idee dat het college in aanloop naar het plan gaat uitzoeken hoe hier het beste aan vorm te geven is. Ik heb hiervoor om een toezegging aangevraagd in de commissie en ook gekregen. En dit brengt mij ook bij mijn laatste punt ten aanzien van het parkeren, omdat daar in de commissie al een en ander over is gewisseld is, dat is toegezegd. Kennelijk zijn die toezeggingen nog niet helemaal geland, dus een vriendelijk verzoek aan het college om die toezeggingen te herhalen, dan wel dat te verwijzen naar wat hierover in de commissie is gezegd. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Ubbens en daarna de heer Duit.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dank, voorzitter. Net als bij de discussie straks over de Brinkschool, gaat het hier over een langlopende discussie, die vanuit de voormalige gemeente Haren nu is doorgeschoven naar deze nieuwe raad. Ook hier geldt voor onze fractie dat we niet helemaal opnieuw willen beginnen. Onze fractie ziet wel degelijk dat het college op veel punten recht heeft gedaan aan het amendement van de raad van Haren. Onze fractie gaf in de commissie al aan dat in het verleden, dus in de voormalige gemeente Haren, onze fractie voorstander van het plan was, mede omdat daarmee een deel van de kosten voor het nieuwe gemeentehuis aldaar kon worden terugverdiend. Ook de financiële situatie van onze nieuwe gemeente is zeer zorgelijk, dus daarin is in wezen niets veranderd. Dat argument blijft dus voor ons bestaan. Dan wel alvast een vraag aan de wethouder over de moties. Een van de moties geeft aan zoveel mogelijk van de opbrengsten, de wethouder zei het ook in de commissie, te gaan investeren in het plein. Dat betekent dus dat er niet veel geld terugvloeit naar onze gemeentebegroting, terwijl we daar wel gigantische gaten in hebben. Dus de vraag is of dit wel 'zoveel mogelijk' moet zijn of dat we dat beter een beetje kunnen afbakenen.

Een zorgpunt van onze fractie blijft wel de parkeervoorziening. Wij dienen daarom met onder andere de VVD een motie in om vooraf een plan te maken om de parkeerproblemen te voorkomen en daarbij in overleg te gaan met de ondernemers. De wethouder heeft daar inderdaad een toezegging over gedaan, maar die was nogal vaag. Hij zei: ik ga met de ondernemers nog in gesprek daarover. Wij willen dat met deze motie wat steviger aanzetten, zodat we dat wat meer vastleggen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, voorzitter, dank u wel. Wat ons betreft moeten we rekening houden met het winkelgebied en de leegstand die zich daar vormt. We zien in het Ommeland veel meer voorbeelden van lege winkelcentra. Bouwen daar waar nu al leegstand is, kan tricky zijn. Daarom de vraag aan het college in het verlengde hiervan, of het bereid is om, net als bijvoorbeeld in Stadskanaal, waar een volledige rij winkelpanden wordt omgetoverd tot een prachtig plein, hier ook winkelpanden te sluiten en eventueel te slopen als dat nodig is voor de leefbaarheid. In dat licht ondersteunen wij overigens ook de motie van

D66 en GroenLinks. Daarnaast moet de coalitie wat ons betreft haar slogan waarmaken: groen. Kortom, ook steun voor de andere motie.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, voorzitter, aan deze plannen is volgens mij heel lang gewerkt en er is heel veel over gesproken waarbij mijn fractie geen onderdeel was van de gemeenteraad van Haren. Dus dat geeft, zoals ik in de commissie al zei, een frisse blik. Ik heb in de commissie vier punten aangegeven die voor ons belangrijk waren en waar wij wat twijfel bij hadden. Dat is parkeren, daarvoor hebben wij ook die motie ingediend. Dat is de leegstand; daarvoor heeft volgens mij GroenLinks een nuttige motie ingediend over verdichting, waarbij ik wel moet zeggen dat mijn fractie er wel behoefte aan heeft om een uitgebreid debat te gaan hebben over het centrum van Haren en hoe dat nou moet. Want je kan mooi in een motie gaan opschrijven dat we in moeten gaan zetten op verdichting, maar dat gaat niet zo makkelijk als de heer Duit hier zegt, dat je een aantal winkelpanden hier sloopt en daarmee denkt dat het probleem is opgelost. Ik chargeer een beetje, mijnheer Duit, neem mij niet kwalijk.

En voorzitter, bij de hoogbouw vonden wij het inderdaad goed dat die minder groot en minder hoog was dan eerder en dat er in de commissie de toezegging was gedaan dat, wanneer er sprake zou zijn van gebruikmaken van de afwijkingsbevoegdheid, het college dan eerst bij de raad zou terugkomen.

En tot slot wil ik nog graag een iets helderder antwoord op de vraag over de verkeerssituatie en hoe dit probleem opgelost kan worden. Ik heb even teruggekeken op de band en ik was er nog niet 100% zeker van, dus of het college daar nog op wil ingaan. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Het is ongelooflijk, het is net of de heer Dijk mijn woordvoering aan het voorlezen was. Dus ik sluit mij volledig aan bij wat de heer Dijk net zei, met één toevoeging, namelijk of het ook mogelijk is om eens met alle stakeholders, met alle mensen die daar belanghebbend zijn, een keer aan tafel te gaan. Het is nu zo dat er dan weer met die wordt gesproken, dan weer met die, maar volgens mij is er behoefte aan een integraal overleg. Dank u wel.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Bouwen terwijl er sprake is van een leegstand, dat vindt de Partij voor de Dieren zonde van grondstoffen. Dus wij zijn niet voor dit plan. We zijn wel voor de moties die GroenLinks heeft geïnitieerd, dus die zullen we steunen en zelfs mede indienen, omdat we ervan uitgaan dat het plan toch doorgaat. En daar wilde ik het bij laten.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, voorzitter, ik vind de houding van de Partij voor de Dieren over bouwen terwijl er leegstand is, erg goed. Maar dan zou je toch ook gewoon de bestemming kunnen omzetten en ervoor zorgen dat mensen kunnen wonen? Want er is wel sprake van woningnood. Dus wat dat betreft is het prima om te gaan bouwen.

De VOORZITTER: Ik hoor geen vraag.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ik vind het een uitstekende suggestie, die wat mij betreft mag worden uitgewerkt.

De VOORZITTER: Volgens mij hebben we de eerste termijn van de raad gehad nu. Klopt dat? Ah! De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Dank u wel. Voorzitter, er is in Haren een discussie beloofd over vrij parkeren en er ligt al een aangenomen amendement van de raad van de voormalige gemeente Haren. Dat gaat over de eerste anderhalf uur gratis parkeren. Met het voorstel worden beide voorstellen genegeerd. De vraag aan het college is waarom er niet voor gekozen is om dit alsnog terug te draaien en voor parkeren het afrekenen in de parkeergarage alsnog mogelijk te maken. Want wat nu is gedaan, is nooit door de raad van Haren besloten. Dat had wat mijn fractie betreft wel moeten gebeuren.

Het lijkt erop dat er wel een gewijzigd plan is, maar er op een aantal essentiële punten geen inspraak is geweest. Ik verwees net al naar het feit dat de raad van Haren achteraf wilde betalen en dat dit nu niet het geval is. Wij vinden dat op deze manier ook de ondernemers onvoldoende tegemoetgekomen worden. We hebben daar natuurlijk in het proces voorafgaand aan de gemeentelijke herindeling ook wat anders over gevonden. Het liefst wil men natuurlijk gratis parkeren in Haren, want de stadse tarieven wil je niet in een dorp tegenkomen.

Er gaan ruim negentig parkeerplaatsen vervallen. De leefbaarheid van het winkelgebied lijkt daardoor achteruit te gaan of wordt in elk geval negatief beïnvloed. De ondernemersvereniging in Haren, Ondernemend Haren, heeft inmiddels de noodklok op dit punt geluid en wij willen ook van het college horen of het kan toezeggen dat het aan de wensen van Ondernemend Haren kan toekomen. En ja, het is best lastig als je dit dossier niet van binnen tot buiten kent. Nou ja, wat ik zei: geen inspraak, wel een gewijzigd plan, het lijkt erop dat toch de inwoners van de voormalige gemeente Haren slachtoffer zijn van de gemeentelijke herindeling.

De VOORZITTER: De heer Sietsma.

De heer SIETSMA (GroenLinks): Ja, voorzitter, geen inspraak en wel een gewijzigd plan, dat is een uitspraak waar ik toch een beetje moeite mee heb. Het plan wordt gewijzigd om tegemoet te komen aan de bezwaren van de omwonenden. En als de raad nu dit plan vaststelt, dan doen wij precies wat u wilt dat er gebeurt, namelijk de wensen van omwonenden honoreren. Of ziet u dit anders?

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Nou ja, er zijn natuurlijk niet alleen omwonenden, er zijn ook nog ondernemers die al lang en breed hun grieven bekend hebben gemaakt, ook aan de vorige gemeenteraad van Haren. Nota bene heeft die gemeenteraad van Haren daar een amendement voor aangenomen en dat amendement wordt op dit moment met dit voorstel genegeerd.

De VOORZITTER: Ik dank u. Nog meer bijdragen in de eerste termijn van de raad? Nu niet? Nu echt niet? Dan gaan we naar de wethouder.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Dank u wel, voorzitter. Door een aantal van u is het al gezegd: het is een groot plan voor Haren, niet alleen fysiek, maar ook is de impact groot. Het heeft ook veel discussie opgeleverd, de afgelopen zeven jaar of langer in Haren en het is dus ook om meerdere redenen van belang dat we na zoveel jaren discussie, aanpassing van plannen, heel veel inspraak, laten we dat niet vergeten, samenspraak, afstemming, kijken of wij tot een besluit kunnen komen. Wat ik al zei: een plan met een lange en grote geschiedenis en het is daarom ook van belang, dat is ook een van de redenen waarom het college – en dit heeft uiteindelijk geleid tot dit voorstel – zich de afgelopen maanden heeft ingespannen om met een voorstel te komen, rekening houdend met de lange geschiedenis in de gemeente Haren, om te komen tot een voorstel dat haalbaar zou zijn, dat realiseerbaar zou zijn en dat op een meerderheid zou kunnen rekenen in uw raad. Omdat, en dat zeg ik met nadruk, als er één ding belangrijk is voor het centrum van Haren en de toekomst van het centrum van Haren en ook de helderheid voor ondernemers, het is dat er helderheid komt over hoe dit plan eruit komt te zien. Wat we gaan doen. Dat er gebouwd gaat worden. Dat is buitengewoon belangrijk. De voortdurende onzekerheid en discussie over het wel of niet doorgaan of de aard van dit plan en de effecten die dat op andere dingen heeft, is juist een van de redenen, is onze stellige overtuiging, waarom er onzekerheid is. Dat is het niet goed voor het investeringsklimaat in het centrum van Haren. Natuurlijk zijn er ook een heleboel andere redenen, maar het is van groot belang dat je op een gegeven moment ook als overheid duidelijkheid geeft op een manier die ook nog tegemoetkomt aan de vele bezwaren, bedenkingen die er natuurlijk rond dit plan waren in de gemeenschap van Haren.

Het is dus ook niet zo dat wij, dan corrigeer ik toch even mevrouw De Vries, een plan hebben opgepoetst dat door de gemeente Haren naar de prullenbak was verwezen. Als het plan, het bestemmingsplan al naar de prullenbak was verwezen, die term zou ik op zich niet willen gebruiken, maar dan was het eigenlijk door de gemeente Groningen en de Provincie, omdat wij zeiden: hetgeen aangenomen was in Haren, een bestemmingsplan plus amendementen, was inherent tegenstrijdig met eerdere besluitvorming en daardoor onuitvoerbaar. Daarom hebben we toegezegd: laten we dit niet op deze manier doen, laten we in de nieuwe gemeente als opvolger van Haren en Groningen, kijken of we met een aangepast plan kunnen komen. Als ik dan hoor dat er geen inspraak geweest is, sluit ik mij volledig aan bij raadslid Sietsma. Wat wij de afgelopen maanden gedaan hebben, is goed gekeken naar al die bezwaren, ideeën die er waren, standpunten die waren ingenomen, plannen die waren vastgesteld door Haren, om daar te proberen een evenwicht in te vinden. En inderdaad, als onderdeel van die oriëntatie hebben we ook gesproken met een aantal

omwonenden en een aantal ondernemers. Dat is geen inspraak in formele zin, maar dit was gewoon om ons te oriënteren om een goede keuze te maken. En ik vind eerlijk gezegd dat wij uiteindelijk met dit voorstel het goede evenwicht hebben gevonden. En dat is belangrijk voor Haren, dat het doorgaat.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Dank u, voorzitter. Als ik de wethouder goed begrijp, vindt hij de inspraak en oriëntatie die intern door de ambtenaren is gedaan, gewoon binnen de gemeente, waar de wethouder ongetwijfeld betrokken bij is geweest, en een enkel bezoekje aan bewoners, voldoende als inspraak voor een nieuw bestemmingsplan.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Nou, ik weet niet, het is niet zo dat op het moment dat de gemeente Haren opging in de nieuwe gemeente Groningen, alles wat de gemeente Haren had gedaan plotseling niet meer bestond of niet meer geldig was. Dit plan is een uitvloeisel van zeven jaar lang, inclusief de laatste paar maanden, inspraak, afstemming, op allerlei manieren. Dus het is niet zo dat wij even in een laatste paar weken een nieuw bestemmingsplan hebben gemaakt. Nee, dat bestemmingsplan lag er al. Het was een vastgesteld bestemmingsplan met amendementen door de gemeente Haren, dat inherent tegenstrijdig was, daarom onuitvoerbaar en daardoor hebben we gekeken, op basis van de inspraak, hoe we het zouden kunnen aanpassen. Dat is volledig conform procedures die ook in de ruimtelijke ordening bruikbaar zijn. Op het moment dat je een voorstel voor een plan hebt, je wilt luisteren naar welke bezwaren van wie dan ook, dan pas je het plan aan. Dat is precies wat wij gedaan hebben. En het is niet zo dat wij een nieuwe procedure gestart zijn in januari, met inspraak erbij. Nee, we hebben gewoon de procedure opgepakt waar die in Haren eindigde, omdat de gemeente Haren opging in de nieuwe gemeente. En dat heeft uiteindelijk geleid tot dit voorstel. Dus inderdaad, over die zeven jaar vind ik dat er meer dan voldoende ruimte geweest is voor mensen om daarover mee te praten.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Kan de wethouder dan ook aangeven in hoeverre het huidige plan afwijkt van het oorspronkelijke plan uit 2017? Waarin dan het huidige plan afwijkt van dat oorspronkelijke plan?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ik houd niet van het type antwoord dat ik nu ga geven, voorzitter, maar dat is nou precies waar het raadsvoorstel van A tot Z in voorziet. Daar staat precies in op wat voor manier wij het hebben gewijzigd. Dus ik zou u toch echt gewoon naar de stukken willen verwijzen. Daar staat precies in op welke punten wij het plan hebben gewijzigd, beargumenteerd en ook waarom.

Goed. Dan ga ik nog wel even in op een aantal andere punten die genoemd zijn. Een belangrijk punt is natuurlijk het verkeer en het parkeren. Het moge duidelijk zijn dat met de realisatie van dit plan, het aantal parkeerplaatsen op het Haderaplein/Raadhuisplein vermindert. Het vermindert zelfs meer dan het in de oude situatie was, toen het gemeentehuis er nog stond. Het is dus van belang dat wij dit goed in de gaten blijven houden. Die zorgen zijn in het verleden en ook recent door ondernemers tot ons gekomen. Zorgen over, los even of het plan misschien een goed idee is, dat er met name in het parkeren een probleem ontstaat. We hebben daar een aantal afspraken over gemaakt met elkaar. Die heb ik ook toegelicht in de commissie en die heb ik ook nog wel verder toegelicht, dat wij ook tijdens de bouw met de ondernemers gaan kijken wat voor effecten dit heeft op de parkeerdruk. En dat wij desnoods ook tijdens die bouw bereid zijn om maatregelen te nemen als dat nodig is. We gaan het monitoren, we gaan samen met ondernemers kijken welke maatregelen we doen. Dus die toezegging heb ik al gedaan.

Daarnaast is er natuurlijk een bredere discussie in Haren rond parkeren. Daar gaat ook een motie over, maar daar zal collega Broeksma zo meteen wat meer over vertellen. Dat gaat natuurlijk breder dan alleen maar het effect van dit plan, hoewel daar natuurlijk wel een relatie zit. De heer Dijk vroeg ook nog naar het verkeer en de verkeersstromen. We hebben dit vrij uitgebreid bekeken. In de diverse bijlagen hebben we dat ook proberen te onderbouwen en naar onze overtuiging kan het stratenpatroon dit plan met de toenemende verkeersdruk die het natuurlijk met zich meebrengt, aan. Dus wij denken dat dit kan en we houden dat uiteraard ook in de gaten.

Dan nog even een punt over het centrumverhaal. Los even van de parkeerdiscussie, denk ik dat iedereen die zegt: 'die leegstand in Haren is zorgwekkend', natuurlijk gelijk heeft. Tegelijkertijd is de overtuiging van dit college dat het niet zou helpen die leegstand te bestrijden door dit plan maar weer uit te stellen en weer een nieuwe discussie te beginnen, na zeven jaar lang praten. Het is ook niet zo dat wij eerst een

gebouw neer gaan zetten en dan pas een visie gaan maken. Het is eerder andersom. Dit plan is natuurlijk voortgekomen uit eerdere visies en die gaan we nu eindelijk realiseren. Alleen is het zo met elke visie en met elke ontwikkeling, dat het altijd goed is om de zaak te actualiseren, en dat gaan we de komende tijd ook in nauw overleg, ook samen met collega De Rook, die er nu even niet zit, en collega Broeksma samen met de ondernemers doen.

Even kijken. Dan tot slot nog ...

De VOORZITTER: Misschien in die tussentijd de heer Van Kesteren nog even?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, voorzitter, ik zou de wethouder willen vragen: dat u nu vaart wilt zetten, is misschien wel begrijpelijk, maar is het ook de reden waarom u dit onder de Crisis- en herstelwet laat vallen? Om de bewoners geen enkele gelegenheid meer te geven?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, dat was het volgende punt dat ik wilde behandelen; uw opmerking over de mogelijkheden voor burgers. Het is zo dat mensen die een zienswijze hebben ingediend, gewoon een beroepsmogelijkheid hebben. Het is niet zo dat die Crisis- en herstelwet dit onderuithaalt. Dat is niet aan de orde. Ze kunnen gewoon naar de Raad van State, de mensen die een zienswijze hebben ingediend dan. En dat is bij andere bouwplannen ook zo.

Dan had ik nog een punt, de heer Ubbens over de opbrengsten. Dan loop ik al een beetje vooruit op de beantwoording van motie 12. Ik stel voor dat ik bij motie 12 even op dit punt inga. Ik begin maar eerst bij motie 11, even in de volgorde van indiening.

Nou, deze motie zou ik het oordeel willen geven aan de raad. Elementen van deze benadering zitten natuurlijk sterk in dit plan, dat we meer willen inzetten op aan de andere vergroening. Dit scherpt het als het ware nog wat aan door te zeggen: kijk nou bij die vergunningverlening en bij de verkoop van de kavels wat je kunt doen. Ik denk dat bij de verkoop er meer mogelijkheden liggen dan bij de vergunningverlening, maar op zich denk ik dat wij hier ons best voor kunnen doen. Het zijn ook voor ons, niet alleen hier maar in zijn algemeenheid, zeer belangrijke punten, groen en natuurinclusiviteit. Binnenkort volgt er een aparte sessie over natuurinclusief bouwen, dus wat ons betreft is het oordeel aan de raad.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Dank u, voorzitter. Ik weet niet goed of de wethouder deze vraag het beste kan beantwoorden of de indieners, maar ik heb voor het tweede punt bij het verzoek 'de ondernemers actief te ondersteunen en stimuleren' de vraag: Is daar budget voor? Hoe wordt dit gezien?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ik denk dat ik een antwoord kan geven, hoor. Ja, ik ben bij motie 12, maar dan neem ik de vraag gewoon gelijk mee. Wellicht geef ik dan het goede antwoord. Motie 12 kunnen we ook aan het oordeel laten van de raad. Ik denk dat het goed is om op twee punten ook wat ons betreft even een toelichting te geven, waarom wij ook denken dat deze motie het oordeel kan hebben van de raad. Het eerste punt, door mevrouw De Vries aangedragen: is er budget om ondernemers actief te ondersteunen en stimuleren? Ja, wij hebben budget, vanuit het gebiedsteam, vanuit ruimtelijke economie dacht ik, ik zeg het even uit mijn hoofd, om samen met Haren te werken aan een dorpsvisie, of een centrumvisie, excuus. Het volgende punt waar ik iets over wil zeggen, is de netto-opbrengst. Een vraag van de heer Ubbens. Zijn angst is dat, als wij dit zo letterlijk nemen, tenminste zo interpreteert hij het, dat er dan niets meer over zou blijven voor de kas van de gemeente Groningen. De redenering die wij gebruiken met netto-opbrengst is dat wij vinden dat de kosten die drukken of hebben gedrukt, tot kort geleden, dat hangt er even vanaf, op het gemeentehuis van Haren, zeker gedekt moeten worden uit de opbrengst. Dat daarnaast uiteraard plankosten die wij gaan maken, moeten worden gedekt uit de opbrengst. En op het moment dat je het hebt over wat daarbovenop komt, dan heb je het echt over de netto-opbrengst en daarvan hebben wij ook zelf in ons voorstel aangegeven dat het logisch zou zijn om dat primair te besteden aan vergroening. Wat deze motie verder nog zegt is om daar zo snel mogelijk mee te beginnen. Het is wel zo dat we dat zoveel mogelijk met de bouw willen laten oplopen, dus voor de bouw aan lijkt het ons niet zo verstandig.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dan nog even over motie 11. Wat is nu precies de interpretatie van de wethouder van het punt 2, 'een substantieel aantal punten bijdragen aan natuurinclusiviteit'? Ik vind het vrij vaag. Hoe beoordeelt u dat straks? En in hoeverre kan dat dan ten koste gaan van de opbrengst? We

kunnen natuurlijk aan een ontwikkelaar vragen dat maximaal te doen. Dan zegt hij: dat kan ik wel doen, maar ik betaal u niet de volle prijs die u ervoor wilt hebben. En dan hebben wij vervolgens geen geld om het plein te vergroenen. Dus hoe doen we dat dan?

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, voorzitter, dat heeft de heer Ubbens op zich scherp gezien. Dit zijn schuivende panelen die op elkaar invloed hebben. Maar kijk, natuurlijk kan een ontwikkelaar zeggen: als u hogere eisen dan normaal stelt, natuurinclusiviteit, dan kan dit ten koste gaan van iets. Dat heeft invloed op elkaar. Maar ik denk dat het wel verstandig is, eerlijk gezegd, en daarom vind ik wel dat die moties met elkaar in evenwicht zijn, om als je het hebt over vergroenen niet alleen te kijken naar het plein, maar ook naar het gebouw zelf.

Voor motie 13 zou graag het woord willen geven aan collega Broeksma, als u het goedvindt.

Wethouder BROEKSMA: Dank u wel, voorzitter. Er is een motie ingediend en er is gevraagd naar de situatie rond de parkeergarage Voorhorst. Om met het laatste te beginnen: waarom is daar opeens een ander regime? Wij voeren eigenlijk een besluit uit van het toenmalige college van B en W van Haren, dat in 2015 genomen is, om van Voorhorst straatparkeren te maken. Dat voeren we uit. Dat is nooit goed gebeurd en onlangs is dat geëffectueerd. Ja, ik lees voor van een instructie die ik eerder gehad heb: zou het ook teruggedraaid kunnen worden? Kan het ook vooraf betaald worden, zoals het altijd was? Dan moeten we 21% btw rekenen over die prijzen en, wat belangrijker is, de Wet markt en overheid gebiedt ons dan de kosten die we in de garage maken, ook te dekken uit de opbrengsten, de inkomsten van die garage. Dus dat moet een gesloten systeem worden en gezien onder andere de grote bak achterstallig onderhoud die eraan zit te komen, zou dat tot in feite onbetaalbare parkeerplaatsen leiden. Overigens, voor mensen die vooraf willen betalen of willen betalen voor de duur van hun parkeren, bestaan er verschillende apps. Ik noem Yellowbrick, er zijn ook andere, waarbij u kunt betalen per feitelijke minuut dat u daar staat.

Als het gaat over motie 13, is door een van de indieners ook gezegd: de wethouder heeft dit al toegezegd. Ja, we hebben regelmatig gesproken over parkeren en parkeertarieven en over de manier waarop dit gaat en we hebben steeds een uitzondering gemaakt voor Haren, omdat daar de wens leeft gratis te parkeren of om anderhalf uur te parkeren, en welk tarief zou dit dan moeten zijn en welke belangen spelen daar allemaal, van bewoners, van ondernemers, van bezoekers, om dat complex op een goede manier aan te pakken. U weet hoe het gegaan is met het besluit dat de gemeente Haren eerder genomen heeft. We gaan dat op een zorgvuldige manier doen en we staan op het punt om dit op te starten. Toevallig spraken we gisteren nog met de voorzitter van Ondernemend Haren om daarmee aan de gang te gaan. Wij willen op een zorgvuldige manier naar het parkeerregime in Haren kijken, zoals ik u ook eerder heb toegezegd. De wethouder geeft aan: tijdens de bouw monitoren we ook het parkeergebeuren daar. Dus in die zin is deze motie volstrekt overbodig, omdat wij dit gaan doen. Daarmee ontraden wij motie 13. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Dijk. En daarna mevrouw De Vries.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, nou gaat het een beetje zwaar klinken hoor, maar er moet mij toch wel echt even iets van het hart. Als ik dan de twee moties zo naast elkaar leg, motie 13 over parkeren, waarbij er gewoon een oproep komt uit de raad om daar voortvarend mee aan de slag te gaan, dan wordt die 'volstrekt overbodig' genoemd. En dan neem ik motie 11 en dat is dan een beetje ingewikkeld, omdat je dan twee wethouders tegenover je hebt, die allebei een andere motie beoordelen, dan gaat het erover bij de verkoop en de bouw groene elementen en natuurinclusiviteit mee te nemen. Ja sorry, maar ik ben in de veronderstelling dat we dat altijd meenemen, zulke dingen. En hier wordt dan een soort uitleg bij gegeven: nee, dit is echt een heel goede motie en die moet je vooral met zijn allen gaan steunen.

De VOORZITTER: Kom tot uw vraag.

De heer DIJK (SP): Ja, mijn vraag is: overtuig mij nou eens waarom deze motie over verticaal groen niet volstrekt overbodig is.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Voorzitter, ik denk dat het het beste is dat ik die beantwoord, want de vraag gaat over die motie. Hij is naar het oordeel van het college inderdaad niet volstrekt overbodig, al is het maar omdat, en dat bleek denk ik wel net uit het debatje met de heer Ubbens, wanneer u deze motie aanneemt, dat dus ook financiële consequenties kan hebben.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries. Hoeft het niet meer?

Mevrouw DE VRIES (VVD): Zeker wel, ik had nog een dringende vraag.

De VOORZITTER: Akkoord, gaat uw gang.

Mevrouw DE VRIES (VVD): De in de commissie genoemde concrete voorstellen van Ondernemend Haren zijn er twee, namelijk het aantrekkelijker maken van de parkeerkelder – volgens mij heeft dat niet direct invloed op heel spannende belangen wat betreft parkeren in Haren – en te kijken naar de parkeerduur in het centrum. Om die twee serieus te onderzoeken is volgens mij nog net iets anders dan de vage toezeggingen over: we gaan in gesprek. Heel veel belangen, heel moeilijk en uiteindelijk is er nog niets concreets. Kan de wethouder daar nog iets over zeggen?

Wethouder BROEKSMA: Nou, uw kwalificatie van mijn laatste toezegging, daar ga ik niet mee akkoord, dat die vaag zou zijn. We hebben eerder gezegd dat we met alle belangengroepen, alle belanghebbenden in gesprek gaan over parkeren in het centrum van Haren. Dat willen we op een zorgvuldige manier doen. Daar is niets vaags aan. We gaan met iedereen in gesprek, onder andere met de ondernemers, onder andere met bewoners, en ook met bezoekers. Dat gaan we doen. En we nemen alles mee wat parkeren betreft. Dat gaat over de garage Voorhorst, dat gaat over alle andere parkeerplekken die daar aan de orde zijn. Dus daar is niets vaags aan. Die motie die het CDA heeft, daarvan heeft de wethouder toegezegd: dit gaan we gewoon doen, dit wordt opgestart, een projectleider erbij. We starten het nu op. Daar is niets vaags aan.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Een korte vraag dan. Kan de wethouder iets zeggen over ...?

De VOORZITTER: De heer Ubbens heeft het woord.

De heer UBBENS (CDA): Dank, voorzitter. De wethouder geeft net aan dat in de commissie de wethouder dit al had toegezegd. Ik heb al een keer uitgelegd, de wethouder zei in de commissie alleen: in de verdere planvorming ga ik nog wel een keer met de ondernemers in gesprek hierover. De motie gaat veel verder dan dat. We willen dat, voordat dit concrete plan wordt uitgevoerd, in relatie tot het plan concrete parkeermaatregelen worden uitgewerkt. Daarom hebben wij deze motie ingediend.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Kan de wethouder ook iets zeggen over wanneer hij met een parkeerplan voor Haren komt? Wanneer de gesprekken ongeveer beginnen?

Wethouder BROEKSMA: Dat verwachten we in de loop van volgend jaar. Rond de zomer. We willen het goed doen.

En een reactie op de heer Ubbens nog. Als het zover gaat als u zegt: u hebt wethouder Van der Schaaf gehoord, dat er gemonitord wordt tijdens de bouw. We willen een zorgvuldig proces als het gaat over het totale parkeerregime in Haren, zoals ik eerder heb aangegeven. Rond de zomer verwachten we daar de uitkomst van. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik beschouw de beraadslagingen nu als afgerond en ik stel voor dat wij overgaan tot besluitvorming. We hebben motie 11, 12 en 13. Als er behoefte is aan stemverklaringen dan zou ik u willen voorstellen om die in een keer te doen. De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, een stemverklaring aangaande motie 13. Groningen is wat ons betreft dé fietsgemeente van Nederland. Wij begrijpen de problematiek, maar we zien liever dat inwoners geënthousiasmeerd worden om de fiets te pakken, dan meer parkeerplaatsen beschikbaar te maken. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De VOORZITTER: Mevrouw De Vries.

Mevrouw DE VRIES (VVD): Wij lezen de motie 12 zo dat de vierde, die netto-opbrengst, inderdaad in algemene zin voor de verdichting van Haren wordt ingezet en dan zijn wij voor.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet? Dan brengen wij in stemming motie 11, de vergroening nieuwbouw. 33 voor, 11 tegen. De motie is aanvaard.

Motie 12. Mijnheer Dijk, even opletten. Motie 12. 42 voor, 2 tegen. De motie is aanvaard.

Motie 13. 15 voor, 29 tegen. De motie is verworpen.

Dan kom ik aan de besluitvorming van het raadsvoorstel zelf. Is er behoefte om daar nog een stemverklaring op af te leggen? Niemand? Gaat uw gang. 33 voor, 11 tegen. Het voorstel is aanvaard.

8.c: Herhuisvesting obs Brinkschool en Peter Petersenschool Haren (raadsvoorstel 10 juli 2019)

De VOORZITTER: Wij gaan over tot behandeling van 8c, en dat is de herhuisvesting van de Brinkschool en de Peter Petersenschool in Haren. Ik geef het woord aan de heer Lo-A-Njoe voor zijn maidenspeech. Mag ik uw aandacht?

De heer LO-A-NJOE (D66): Dank u, voorzitter. De laatste maidenspeech in deze raad in bijzijn van deze burgemeester. Een burgemeester die absoluut een stempel op deze stad heeft gedrukt en voor wie ik graag vanaf deze plek, bij deze voor mij bijzondere aangelegenheid, mijn dank uitspreek. Een burgemeester die ik de afgelopen jaren regelmatig tegenkwam als ik over de gele steentjes van de Brugstraat terugfietste naar huis vanaf de school van mijn zoontje, om vervolgens naar mijn werk te gaan. Woon-school-werkverkeer, zeg maar. Ik zou natuurlijk ook mijn zoontje met de auto naar school kunnen brengen om vervolgens rechtstreeks naar de Zernikecampus te rijden. Maar, dat is ten eerste helemaal niet sneller, en ten tweede zou de kans dat ik deze burgemeester dan even vriendelijk goedendag zou kunnen wensen dan ook verkeken zijn. Fietsend en wandelend maak je immers eenvoudig contact met de mensen die je tegenkomt.

Maar ten derde, misschien nog wel belangrijker, het brengen van je kind met de fiets naar school dient ook een maatschappelijk belang. Er zijn op individueel niveau natuurlijk vele redenen te bedenken om je kind wel of niet wandelend of fietsend naar school te brengen. Voor mij geldt bijvoorbeeld dat ik het heerlijk vind om elke dag in elk seizoen met mijn kleine mannetje door het Noorderplantsoen en langs de Lage der A naar zijn school te fietsen.

Het leidt regelmatig tot de meest uiteenlopende leuke gesprekken en hij is er verkeersvaardiger door geworden. En ongetwijfeld draagt het twee keer vijftien minuten fietsen bij aan onze gezondheid. In ieder geval aan die van zijn vader, die sinds hij in de politiek zit, helaas niet zo vaak meer aan sporten toekomt. Wat voor mij geldt en belangrijk is, hoeft echter voor een ander niet ook te gelden of praktisch te zijn. De vrijheid om zelf te kiezen wat goed voor jou en je kinderen is, is een groot goed, vinden we. Hoewel ik daarmee wel moet opmerken dat het gezondheidseffect van dagelijks een stukje fietsen of lopen met je kinderen toch echt voor iedereen positief uitpakt. Een aanrader.

Enfin, terug naar het maatschappelijk belang van het brengen van je kind met de fiets naar school. Als veel ouders ervoor kiezen om hun kroost met de auto te brengen, dan wordt de resterende ruimte rondom de school voor fietsers vanzelf minder groot. En dat kan vervolgens invloed hebben op de beleefde veiligheid. Sommige ouders beleven die nu, rondom de Rummerinkhof, als niet prettig, maar andere ouders geven ons aan dat de route Harener Holt-Rummerinkhof-Oude Brinkschool op de fiets heel goed te doen is. Zo goed dat sommige ouders zelfs zeggen dat hun kind prima alleen naar school kan fietsen of wandelen op die route. Zij ervaren de huidige situatie juist als wel veilig. Er zijn blijkbaar nogal wat verschillen in de beleefde veiligheid. Wij hebben echter beide geluiden duidelijk gehoord en vragen het college in zijn verdere planuitwerking deze geluiden te vertalen. Het sleutelwoord daarin, voorzitter, is wat ons betreft 'verleiden'.

Verleiden door het fietsen en wandelen zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor ouders en kinderen. Verleiden door de omgeving van de school groen, veilig en beweeginclusief in te richten. En vooral niet verleiden door meer dan nodig parkeerplekken bij de school te realiseren. Landelijk wordt hiervoor in de meeste gemeenten de CROW-norm gehanteerd. Onderzoek wijst uit dat naarmate het aantal parkeerplekken bij een school toeneemt, meer ouders hun kinderen naar school brengen met de auto. Resultaat is dat de beleefde veiligheid afneemt en vervolgens nog meer mensen voor de auto kiezen. In die negatieve verkeersspiraal wil je niet terechtkomen. De bouw van deze twee scholen is dé gelegenheid om de omgeving zodanig in te richten dat kinderen veilig, gezond en zelfstandig naar school kunnen.

Daarom dien ik samen met de collega's van GroenLinks, SP, CU en de PvdA een motie in, die enerzijds oproept tot het verleiden tot fietsen en lopen naar school en anderzijds oproept om in de gesprekken met de scholen in te zetten op een verdere vermindering van het aantal parkeerplaatsen in het plan. En dat ten gunste van meer groen, meer speelruimte en fijn lopen en fietsen naar school.

Voorzitter, ik kom tot een afsluiting. Mijn fractie zet zich al een aantal collegeperiodes in op een fietsvriendelijke omgeving, in het bijzonder rondom scholen. En dat is precies wat we ook voor de scholen

aan de Rummerinkhof vragen: zet de fiets en de wandelaar op 1 en verleid mensen om hun kind te voet of op de fiets naar school te brengen. Zo zorgen we er samen voor dat het ook in Haren fijn blijft om met de fiets naar school te gaan. Dank u wel.

(Applaus)

Motie 14: Fijn op de fiets naar school en Haren (D66, GroenLinks, SP, ChristenUnie, PvdA)

De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel Herhuisvesting obs Brinkschool en Peter Petersenschool Haren,

constaterende dat:

- in alle vier varianten voor herhuisvesting van obs Brinkschool en de Peter Petersenschool aan de locatie Rummerinkhof te Haren, uit wordt gegaan van een bijzonder groot aantal parkeerplaatsen (83 tot 87);
- er in het raadsvoorstel nadrukkelijk wordt afgeweken van de CROW-norm die de gemeente hanteert bij andere scholen in de gemeente Groningen;
- deze afwijking ook voor de toekomst wordt geëxtrapoleerd;
- volgens het college de gemiddelde afstand van de woning naar de Rummerinkhof van leerlingen van de Peter Petersenschool binnen fietsafstand (< 2km) en van de Brinkschool binnen wandelafstand (< 1km) ligt;

overwegende dat:

- de verkeersonveiligheid rondom basisscholen toeneemt naarmate meer ouders hun kind met de auto naar school brengen;
- de beleving van de verkeersveiligheid rondom en naar de school, het zwaarst weegt in de afweging van ouders om hun eigen kind (al dan niet zelfstandig) naar school te laten fietsen of lopen;
- experts zoals de Groningse hoogleraar verkeerspsychologie Karel Brookhuis (RUG) helder uiteenzetten dat een toename van het aantal parkeerplaatsen bij basisscholen leidt tot meer ouders die hun kind(eren) brengen met de auto;
- de (her)bouw van een school de gelegenheid is om de omgeving zodanig in te richten dat kinderen veilig, gezond en zelfstandig naar school kunnen;
- dagelijks samen fietsen of wandelen naar school positief bijdraagt aan de gezondheid en welzijn van ouder en kind;
- door minder parkeerplaatsen te realiseren dan voorgesteld, er meer ruimte overblijft voor groen(behoud) en beweeg- en speelruimte rondom de school;

verzoekt het college:

- bij de uitwerking van de plannen in overleg met de scholen in te zetten op een verdere vermindering van het aantal parkeerplaatsen ten gunste van meer groen en meer speelruimte;
- de openbare ruimte en de verkeersmaatregelen op de route naar en van de school zodanig vorm te geven dat:
 - o ouders op een prettige en veilige manier met hun kind naar school kunnen fietsen of lopen;
 - o het op de fiets of te voet brengen van kinderen wordt gestimuleerd en;
 - o er geen maatregelen worden getroffen die ouders juist stimuleren om hun kind met de auto naar school te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. De heer Boter.

De heer BOTER (VVD): Gelijk het advies van mijn voorganger maar opvolgen om een klein stukje te gaan lopen, na al die uren zitten. Maar voor ons liggen hier de mooie bouwplannen voor de verbouw en herbouw van de Peter Petersenschool, de nieuwbouw van de Brinkschool en ook nog eens de inrichting van de directe omgeving van die beide scholen. Dat is hartstikke mooi. Het is een mooi plan, daar zijn we al jaren mee bezig en wij zijn een warm voorstander van de plannen, zoals ze er liggen.

Verkeer is echter wel een issue. Het is al door mijn voorganger gememoreerd en ook in de raadscommissie aan de orde gesteld. Wanneer is het dan met name druk? In het rush hour. Op maandag, dinsdag, donderdag, in iets mindere mate de woensdag en de vrijdag, als iedereen op de fiets springt om naar school te gaan, gaat wandelen, een bakfiets pakt, misschien de bus neemt en ook de auto neemt om naar het werk te gaan. Verder niet, want als je 's avonds een keer naar Haren gaat, kun je er prima fietsen, kun je er prima met een auto langs, mits je 30 km per uur rijdt is er weinig aan de hand.

De inrichting van de school is binnen de beperking van deze verkeerskundige mogelijkheden die lastig zijn, aan de Rummerinkhof, zo gemaakt dat het prima is. Je kunt op een veilige wijze je kind naar school brengen, maar daarbij geldt wel: of je dat met auto of fiets doet, dat je op elkaar let en met name op je kroost let.

Naar een goed gebruik, het zal u niet verbazen, gaan wij toch nog even verder op de auto. Want het is een forensengemeente, dat werd door de wethouder vorige week al gememoreerd, en mensen zullen met een auto naar hun werkplek moeten. En als je dan een kind naar school moet brengen en die afspraken zitten heel krap op elkaar, dan is het toch wel handig om ook de mogelijkheid te hebben om met een auto naar het werk te gaan, maar ook met een auto naar school te gaan. De vorige keer heb ik al gezegd: er zijn geen smok-en-d'ruut-plekken, nou tuut-en-d'ruut is de Friese variant ervan. Die zijn er niet, dus je zult in enige mate parkeerplekken nodig hebben. Wij zijn er dan ook voor dat die parkeerplekken er komen. Het zijn er nu 80, in de voorliggende plannen en het waren er al 140 in eerdere plannen. Dus het is al flink gereduceerd, het is fietsvriendelijker gemaakt.

De VOORZITTER: Ik ga mevrouw Folkerts het woord geven voor een interruptie.

Mevrouw FOLKERTS (GroenLinks): Ja, u en andere partijen hebben het over het woord 'forensengemeente'. En dat is natuurlijk zo. Maar datzelfde geldt voor andere dorpen. Datzelfde geldt ook voor wijken hier in de stad, dat ouders inderdaad met de auto, maar dat is ook een keuze, naar het werk moeten, vrij snel na de school. Maar dat verklaart niet het enorme verschil tussen de Harense situatie en eigenlijk alle andere situaties elders in Nederland. Want die CROW-normen houden natuurlijk wel rekening met het feit dat er ook forensen bestaan.

De heer BOTER (VVD): In zoverre wel. Maar om maar eens even op de CROW-normen in te gaan: dat zijn redelijk stedelijke normen. Om daar nou naartoe te gaan, dan krijg je wel heel weinig parkeerplekken. Dus daar zijn wij geen voorstander van. En aan de andere kant zie je dat ook bepaalde scholen, en daar is de Peter Petersenschool een voorbeeld van, vanwege het jenaplanonderwijs heel veel leerlingen trekken die niet heel dicht in de buurt van de school wonen. En een uur wandelen naar school kan heel gezond zijn, maar misschien tijds technisch toch wat lastig.

De VOORZITTER: Mevrouw Folkerts, uw interruptie doet u net als een sportjournalist: die stellen geen vragen en dan is er toch de neiging om antwoord te geven. Dat doen er meer hoor, maar misschien kunt u ook tot een vraag komen.

Mevrouw FOLKERTS (GroenLinks): Is de heer Boter op de hoogte van het feit dat ook bij de Peter Petersenschool, waar inderdaad de afstand iets groter is, maar toch nog onder de 2 km gemiddeld, er geloof ik twaalf gezinnen zijn die niet uit de gemeente Haren komen? Ook de groei van de Peter Petersenschool komt voor het allergrootste deel op het conto van de groei van het Harener Holt.

De heer BOTER (VVD): Dat is een mooie vraag van mevrouw Folkerts en het ideale bruggetje van wat ik ook wil vertellen. Want ik had al de auto gehad, maar de VVD'er is in de regel, en dat zult u ook met mij eens zijn, redelijk pragmatisch ingesteld. En alle leerlingen van de Peter Petersenschool en de Brinkschool met de auto brengen, wordt een grote chaos. Dus dat moet je niet willen. Dus ik ben wel voor wat de heer Lo-A-Njoe zegt van D66, om te komen tot verleiding. Zorg er nou voor dat je wel op de fiets gaat. Want je bent lekker in de buitenlucht, je bent aan het bewegen, je leert je kind ook nog eens om te fietsen in een drukke omgeving, wat ook geen kwaad kan. En je bent lekker uitgerust, fris, als het niet te veel regent en je komt op school aan en voor veel leerlingen is het een korte afstand. Dat is precies de reden dat wij als VVD wel de motie die net is ingediend, zullen steunen.

Dan zijn we ook zo vrij geweest om zelf nog een motie in te dienen, want dan houden we de tijd ook nog een beetje aan en dan kan meneer de burgemeester ook nog even genieten van zijn laatste vergadering. En dat is 'Ruimte voor de toekomstige gymzaal de Rummerinkhof'. Want er is een gymzaal gepland in de nieuwbouw. En wij dachten: als we nou eens wat dingen integraal gaan doen, daar hebben we het net al over gehad bij het parkeren, dan zou het toch zo mooi zijn dat voor dat bewegingsonderwijs van de school of de gymles, zoals ik het vroeger nog noemde, die twee uur al geregeld kunnen worden, misschien de ambitie ooit kan worden om het nog vaker te doen, maar ook in de buitenschoolse uren de zaal net iets anders kan worden ingericht, of het overwogen kan worden en meegenomen, opdat er dan ook in de buitenschoolse uren voor binnen sportverenigingen een aantrekkelijke hal wordt toegevoegd aan het

bestand in onze mooie gemeente en het mooie Haren. En nou, ik noem maar even de partij die haar niet mede indient, want dat is de Partij voor de Dieren. Alle andere partij staan er wel op.

Motie 15: Ruimte voor én in de toekomstige gymzaal Rummerinkhof voor school en sport (VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, Student en Stad, 100% Groningen, CDA, PVV)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel 'Herhuisvesting obs De Brinkschool en Peter Petersenschool Haren',

constaterende dat:

- er bouwplannen voorliggen voor de verbouw van de Peter Petersenschool en de nieuwbouw van obs De Brinkschool;
- een gymzaal onderdeel is van de nieuwbouwplannen aan de Rummerinkhof 8 te Haren van obs De Brinkschool;
- de gymzaal geschikt is voor lessen lichamelijke opvoeding;

overwegende dat:

- de gymzalen wel geschikt zijn voor lessen bewegingsonderwijs, maar niet geschikt zijn voor de trainingen van een deel van de veel beoefende (zaal)sporten;

verzoekt het college:

- in de planuitwerking ook nader onderzoek te doen naar de mogelijkheid (financieel en ruimte-technisch) om de gymzaal zodanig in te richten, dat buiten de schooluren de gymzaal aan de Rummerinkhof 8 mede geschikt is en gebruikt kan worden voor (zaal)sportverenigingen (door bijvoorbeeld voldoende uitloopruijme in de hal en een eigen ingang voor de sportverenigingen);

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. Nou, deze motie is zeker voldoende ondersteund, lijkt me. Wie mag ik het woord geven? De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Eerst nog gefeliciteerd, collega Jim – de achternaam is voor mij wat moeilijk, maar dat komt nog –, met uw maidenspeech. Die omwonenden van die twee nieuwe scholen hebben wel een punt, vind ik. Over die verkeersdrukte. De VVD gaf het ook al aan, dat mensen bewust een keuze maken voor jenaplanonderwijs en dan komen ze van ver. Ook mensen die gehaast naar hun werk gaan, nog even hun kinderen afzetten bij school. Daar kun je niet omheen. Daar moet je ook ruimte aan bieden. Dus de PVV, 100% Groningen en de Stadspartij hebben een motie gemaakt, waarin een aantal alternatieven wordt genoemd en uiteraard mag het college daarmee doen wat het wil, maar het zou heel mooi zijn als het college toch de moeite zou nemen om die alternatieven te bekijken en daar aandacht aan zou willen besteden. Niets meer en niets minder. Kijk, een toezegging daartoe zou al hartstikke mooi zijn. Dus vandaar. En dan heb ik ook nog tijd over, voorzitter, voor mijn laatste motie. Dus het is allemaal heel afgemeten.

De VOORZITTER: Nou, u snapt wel dat ik u tijdens mijn laatste vergadering niet opnieuw op de valreep op een minuut afhamer. Ik beloof u in ieder geval dat de volgende raadsvergadering een stuk korter zal zijn.

Motie 16: Herhuisvesting leidt tot verkeerschaos (PVV, 100% Groningen, Stadspartij voor Stad en Ommeland)

De raad van de gemeente Groningen, op 25 september 2019 in vergadering bijeen ter behandeling van de herhuisvesting OBS Brinkschool en Peter Petersenschool Haren,

constaterende dat:

- de verhuizing van de Brinkschool naar de Rummerinkhof tot grote onveiligheid voor kinderen en ouders leidt;
- aan de Rummerinkhof er met de Peter Petersenschool en de Brinkschool twee basisscholen zullen worden gevestigd, terwijl er nu al sprake is van verkeerschaos, die de verkeersveiligheid absoluut niet ten goede komen;
- met de zogenaamde toegangsstraat van en naar deze scholen het wandel-, fiets- en autoverkeer er zeer gevaarlijke verkeerssituaties zullen ontstaan;

overwegende dat:

- scholen een goed onderkomen moeten hebben, maar dat het algemeen belang een (veilige verkeerssituatie) de hoogste prioriteit verdient;

- te verwachten structurele gevaarlijke verkeerssituaties en chaos om en nabij deze scholen niet de bedoeling kan zijn;
- het argument om de auto te weren niet geldt als er:
 1. veel woon- en werkforensen hun kinderen komen halen en brengen (jenaplanonderwijs trekt immers ook bezoekers van buiten Haren);
 2. bezoekers na het brengen van hun kinderen verder moeten reizen naar hun werk elders, ver buiten de gemeentegrenzen;

roept het college op de volgende alternatieven te overwegen/onderzoeken:

- het weer in gebruik nemen van het schoolgebouw van de inmiddels gesloten obs De Linde;
- de bouw van een nieuw schoolgebouw in het stationsgebied, omdat daar meer ruimte is;
- het weer in gebruik nemen van lege schoolgebouwen, zoals een deel van locatie De Wissel en De Linde die momenteel leegstaan, en de Brinkschool kunnen verlossen van een huisvestingsprobleem;
- te kijken naar een nieuwe locatie richting de stad Groningen waar nieuwbouwprojecten (huizen) worden uitgevoerd;
- de toegangsstraat van en naar de betreffende scholen zo te construeren dat men in een lus in een richting om deze scholen heen kan waardoor elkaar tegemoetkomend verkeer wordt voorkomen, en de veiligheid aanzienlijk wordt vergroot;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): En dan, voorzitter. Ik had op een 1-minuutinterventie gerekend, dus ik hoop dat u mij niet kwalijk neemt dat ik het kort houd. Met de ontwikkeling van de wijk Harener Holt had wellicht in het verleden al veel eerder een goede aanpak gerealiseerd moeten worden voor het onderwijs aldaar, maar bijvoorbeeld ook voor een goede verkeersafwikkeling. Verkeersproblematiek speelt in heel Haren en in een veel breder gebied dan waar we het nu over hebben. Alhoewel wij als fractie zeker niet onverdeeld enthousiast zijn over het voorliggende plan, kunnen wij er wel mee leven. Zeker omdat er al lang over wordt gediscussieerd en de capaciteit van beide basisscholen nu echt te beperkt is. Een struikelpunt voor ons is nog altijd de verkeersveiligheid in de toekomstige situatie. Wij snappen de twijfels die er zijn rondom het voorgestelde fietsstraatconcept. Aan de andere kant is het ook zo dat beide scholen wel vertrouwen hebben in de veiligheid van de toekomstige inrichting. Wij zouden echter graag zien dat de toekomstige verkeerssituatie goed gemonitord wordt en dat, wanneer er toch een onveilige situatie ontstaat, met bijvoorbeeld het sharedspaceconcept, er aanpassingen gedaan kunnen worden. Dus dat in de huidige inrichting al mogelijkheden bestaan om bijvoorbeeld straks fiets- en autoverkeer toch te gaan scheiden. Daarvoor dien ik samen met D66, 100% Groningen en de VVD een motie in met als doel om in de verdere planvorming voldoende ruimte over te laten om in de toekomst wellicht alsnog een vrijliggende fietsroute te kunnen aanleggen.

Motie 17: Monitoren verkeersveiligheid Rummerinkhof (CDA, D66, 100% Groningen, VVD)

De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 25 september 2019, besprekende het raadsvoorstel Herhuisvesting obs Brinkschool en Peter Petersenschool Haren,

constaterende dat:

- in het voorstel nu een keuze wordt gemaakt voor een verkeerskundige oplossing met een fietsstraat waarbij een doorlopende fietsroute wordt gemengd met autoverkeer van en naar de scholen;
- de keuze in het raadsvoorstel voor bovengenoemde variant mede gebaseerd is op het behoud van de houtwallen en de omvang van de speeltuin van de Peter Petersenschool;

overwegende dat:

- er initiatieven zijn om het aantal autobewegingen rond de school terug te brengen, bijvoorbeeld door het aantal parkeerplaatsen in te perken, maar dit geen zekerheid biedt over de werkelijke hoeveelheid autobewegingen in de toekomstige situatie;
- een goede monitoring van daadwerkelijke verkeersveiligheid situatie rond de scholen noodzakelijk is zodat eventueel aanpassingen in de inrichting kunnen worden gedaan wanneer het aantal auto's niet daalt volgens verwachting;
- bij blijvende verkeersonveiligheid op basis van het huidige voorstel, de optie van gescheiden fiets- en autoverkeer mogelijk moet zijn;

verzoekt het college:

- na afronding van de nieuwbouw en inrichting van het gebied de verkeerssituatie goed te monitoren en te evalueren met alle betrokkenen;
- bij het uitwerken van de infrastructurele maatregelen rekening te houden met de mogelijkheid in de toekomst alsnog gescheiden fiets en autoroutes te kunnen aanleggen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? Gaat uw gang.

Mevrouw FOLKERTS (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Er werd tijdens het vorige debat ook al even aan gerefereerd: wij nemen hier vanavond eigenlijk in twee langlopende dossiers uit Haren eindelijk een goede stap. Wij zijn heel blij dat er nu een goed en gedragen plan ligt, waardoor dit dossier echt verder kan. Het is een plan waar beide scholen achter staan en zij er ook echt op vooruitgaan, waarbij het groen gespaard wordt, er een prachtig fris schoolgebouw komt met sportzaal en ook nog eens energieneutraal. Wij hebben er vertrouwen in dat er met alle verkeersmaatregelen een verkeersveilige situatie zou worden gecreëerd, maar daarbij vindt GroenLinks wel, echt los van de veiligheid, dat het gewoon raar is om zoveel parkeerplaatsen aan te leggen, omdat wij nou eenmaal graag groen, gezond en gelukkig gedrag willen stimuleren. En massaal je kind met de auto naar school brengen staat daar natuurlijk wel een beetje haaks op. Alle ruimte die je niet aan blik op straat hoeft te besteden, maar kunt gebruiken voor wandelen, fietsen, groen, spelen, wat al niet, is voor ons goed nieuws en we staan dan ook onder de motie die hiertoe oproept.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Dank u, voorzitter. Ja, als GroenLinks het dan zo belangrijk vindt dat er minder parkeerplaatsen komen, waarom dient u dan nu geen voorstel in om meer parkeerplaatsen uit dit plan te halen? En daar ook een tweede vraag bij: hoe serieus moet ik dan het coalitieakkoord nemen?

Mevrouw FOLKERTS (GroenLinks): Ja, ik wou bijna mijn woordvoering beginnen met: 'Ik zal mijn woordvoering uit de commissie niet overdoen, maar ...' Want hier hebben we het in de commissie zeer uitgebreid over gehad. We hebben natuurlijk te maken met een bestaande Harense situatie, waar we niet in een keer plotsklaps een stedelijke norm op moeten loslaten. Kijk, het liefst willen wij meteen de hele gemeente autovrij en het liefst morgen, maar zelfs GroenLinks wil nadenken over draagvlak en – de verkeerswoordvoerder begint hier heel hard te lachen naast me – wij denken dat dit een goede stap is. We zijn van 140 naar 80 gegaan in het aantal parkeerplaatsen. Wat ons betreft moet er nog meer af, maar staat nog wel overeind dat daar uiteraard ook volgens de CROW-normen zoiets bestaat als een parkeerplaats bij een school. Daar zullen wij niet aan tornen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Voor een interruptie? Of een woordvoering? Een interruptie. Gaat uw gang, mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, mevrouw Folkerts doet net alsof een auto een soort keuzevrijheid is. Maar kunt u zich ook voorstellen dat een auto heel vaak gewoon nodig is? Dat je vaak niet zonder auto kan?

Mevrouw FOLKERTS (GroenLinks): Ja, ik kan mij echt wel iets voorstellen bij een kind met een gebroken been of dat je net 2 m³ wc-rolletjes komt brengen en dat je dat met een auto doet. Maar in eigenlijk alle andere situaties denk ik dat je gewoon lekker op de fiets, desnoods met een elektrische bakfiets een heel eind komt.

De VOORZITTER: Ik stop dit zijweggetje even, als u het goedvindt. Wie wil nog meer het woord? De heer Brandsema en daarna de heer Sijbolts.

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Mag ik uw aandacht nog?

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Ja, in de commissie is al veel gezegd over dit raadsvoorstel en als ChristenUnie kunnen we het voorstel dan ook steunen. Wel ziet mijn fractie dat er zorgen zijn rond de verkeersveiligheid en daarom zijn wij mede-indiener van de motie van D66, die oproept om in de verdere planuitwerking te kijken of het aantal parkeerplaatsen verminderd kan worden. Daarbij wil mijn fractie wel opmerken dat dit vraagstuk vanuit de Harense context bekeken moet worden. We kunnen niet zomaar stadse normen op een dorp als Haren plakken. Het stimuleren van fietsen en lopen van en naar school vindt de ChristenUnie belangrijk. Minder auto's en meer fietsen vergroot de verkeersveiligheid en stimuleert het contact tussen ouders onderling en tussen volwassenen en kinderen.

Een ander punt in dit raadsvoorstel is de bouw van een nieuwe gymzaal. Om deze efficiënt in te zetten, vindt de ChristenUnie het interessant om te onderzoeken of het mogelijk is om deze na schooltijd in te zetten voor sportverenigingen en daarom zijn wij mede-indiener van de motie van de VVD, die om dit onderzoek vraagt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Ja, dank u wel, voorzitter. Buurtbewoners, zo'n tachtig huishoudens, maken zich ernstige zorgen over de verkeersveiligheid. Niet alleen hun eigen verkeersveiligheid, maar vooral de verkeersveiligheid van kinderen die zich straks in deze onveilig lijkende situatie moeten gaan voortbewegen. Er zit bijvoorbeeld een bedrijventerrein in de buurt waar meer dan honderd werknemers voornamelijk met de auto naartoe gaan. En straks, in die onveilige verkeerssituatie, moeten de kinderen zich voortbewegen. De Stadspartij deelt dan ook de zorgen van die omwonenden. Mijn fractie was en is en blijft een groot voorstander van verkeersveiligheid nabij scholen. Wat ons betreft zul je dan soms ook onderwijs moeten spreiden. Niet alleen in de stad, maar ook in de verschillende dorpen. Bij het integraal huisvestingsplan zullen wij daar dan op terugkomen. Het was dan ook niet voor niets dat de Stadspartij vorig jaar bijvoorbeeld stemde tegen de bouwplannen van een woonwinkellootatie bij De Mérodelaan nabij de Brederoschool. Ook hier werd onvoldoende rekening gehouden, in onze ogen, met de verkeersveiligheid van die schoolgaande kinderen.

De maatregelen voor de kruising Oosterweg-Rummerinkhof-Kromme Elleboog moeten nog onderzocht worden, maar wat mijn fractie betreft had dit al gebeurd moeten zijn. En wat mijn fractie betreft staat dit raadsvoorstel haaks op een aantal ambities van dit coalitieakkoord: gezond groen en gelukkig Groningen, spoor 2: "We hebben oog voor verkeersonveiligheid, zowel in stad als in dorpen." En spoor 5: "Ook de veiligheid in de wijken geven wij aandacht en we betrekken actief bewoners bij veiligheidsthema's in hun eigen leefomgeving." Wat mijn fractie betreft is daar onvoldoende aan tegemoetgekomen en u zult begrijpen dat de Stadspartij, mede gelet op voorgaande, tegen dit raadsvoorstel zal stemmen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Pechler.

De heer PECHLER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. In de commissie Onderwijs en Welzijn heb ik al uitgebreid het woord gevoerd over dit onderwerp, dus ik houd het nu bij nog eens drie zinnen. Onze fractie maakt zich zorgen over de verkeersveiligheid rondom dit plan. En tijdens de commissie heeft de wethouder in de beantwoording van vragen die zorgen iets verlicht, maar onvoldoende voor ons om voor deze plannen te stemmen. Omdat zich toen al wel een duidelijke raadsmeerderheid voor dit plan aftekende, zullen wij alle moties steunen die wij zien als een optimalisatie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Wobma.

Mevrouw WOBMA (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP is blij dat het lange traject met de scholen tot een goed einde is gekomen. De verkeerssituatie is nog niet ideaal, maar verbetert een stuk in 2021, met onder andere de aanleg van de fietsstraat. Wij steunen de moties van D66 en VVD en dienen die mede in.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Boogaard.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben het voldoende behandeld in de commissie. Daarom alleen even wat opmerkingen over de twee moties die wij mede indienen. Het zijn grotendeels de auto's van ouders van scholieren die de situatie rond de start van scholen onveilig en onprettig maken. Daarin hebben wij niet alleen een vrije keus, maar ook een gedeelde verantwoordelijkheid. Lopend of op de fiets als het kan, in de auto als het moet. Een strenge blik van de directeur kan al veel bereiken daarin. Het is heel normaal voor scholen om ouders die dichtbij wonen en dus zonder veel

tijdsverlies even op en neer kunnen te vragen om niet met de auto te komen, of je nou in Haren of in de stad woont. Daarom staan wij ook onder de motie die zojuist is ingediend door D66. We zijn ervan overtuigd dat een kleiner aantal parkeerplekken als gevolg van minder autobewegingen of vice versa haalbaar kan zijn.

Dan de moties van de VVD, die zojuist ook namens ons is ingediend. Met het bestaande ruimtegebrek aan sportlocaties is het zonde om dit niet direct mee te nemen, als dit tegen relatief geringe kosten zou kunnen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, voorzitter, eigenlijk een stemverklaring, maar gezien wij mede-indiener zijn van de motie, even als woordvoering. Er is een groot gebrek aan binnensportgelegenheden in het zuiden van de gemeente. Daar moet veel aan gebeuren. En de motie met betrekking tot de toekomstige speelhal draagt hieraan bij. Daarom zijn we mede-indiener.

En dan gelijk de volgende ook maar even, want zoals ik net ook al noemde, wij zijn wat ons betreft dé fietsgemeente. Dus ook steun voor de motie van D66 en consorten.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja. Wij sluiten ons aan bij de woordvoering van de heer Pechler. En nog even een opmerking naar mevrouw Folkerts: weet u, ik ben aan het solliciteren en bij iedere vacature staat dan dat je verplicht een rijbewijs moet hebben. Nou, ik heb nog geen kinderen, maar ik kan mij voorstellen dat als je je kinderen dan naar school moet brengen en je daarna direct door naar je werk moet gaan, dat je dan op je werk moeilijk zegt: nou, van GroenLinks moest ik eerst mijn kinderen met de fiets naar school brengen en dan weer teruggaan en dan pas met de auto, dus ik ben een half uurtje later. Dat is niet de realiteit. Dat wilde ik nog even zeggen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. Geen woordvoeringen meer vanuit de raad? Het woord is aan de wethouder.

Wethouder BLOEMHOFF: Dank u wel, voorzitter. Ja, een langlopend dossier, u zei het al. Diverse fracties hebben het al aangegeven: een langlopend dossier dat wij als nieuwe gemeente Groningen hebben overgenomen van de oude gemeente Haren. Een belangrijk dossier voor het dorp. Diverse fracties hebben het coalitieakkoord aangehaald en een van de woorden daarin is ook 'gelukkig'. En wie er erg gelukkig worden van dit besluit dat we vanavond nemen, zijn de kinderen in Haren. Heel veel kinderen, 360 leerlingen die op dit moment naar de Brinkschool gaan en alle leerlingen die op dit moment naar de Peter Petersenschool gaan. Want de leerlingen van de Brinkschool krijgen met het besluit dat nu voorligt nieuwbouw, dat ook niet in het oude besluit zat. Een mooi, fris en duurzaam schoolgebouw. En de leerlingen van de Petersenschool krijgen een renovatie, een groter pand en een prachtige schooltuin erbij. En zo zijn beide scholen tevreden met het plan, zijn de leerlingen van de scholen tevreden met het plan en zijn ook de ondernemers tevreden met dit plan.

Is het plan dan perfect? Nee. Het is eenmaal zo dat wij moesten kijken op een aantal locaties. Er zijn in het totaal elf locaties onderzocht waar de nieuwbouw van de Brinkschool zou kunnen plaatsvinden en er zijn vier locaties nader onderzocht. En dan heeft iedereen gelijk die zegt: twee scholen op die plek, dat is best spannend. We hebben onderzocht of het past. Het past. Onze verkeerskundigen zeggen op dit moment dat het een veilige situatie is. De scholen, die natuurlijk ook zorgen hebben om de kinderen, vinden dat al ook en daarom is dit op dit moment het beste plan.

Er zijn diverse moties ingediend die eigenlijk een spanningsveld aangeven tussen op de fiets naar school gaan en verkeersveiligheid. Want vanuit de gemeente Groningen zeggen we natuurlijk: lopen, wandelen of fietsen naar school is het beste. Eigenlijk vinden we dat elke ouder zijn kind op de fiets naar school moet brengen. Ik denk dat de scholen dit ook voor het grootste deel vinden. Alleen hebben we ook te maken met een forensendorp Haren, diverse raadsleden hebben dat al aangehaald, waar gewoon op dit moment het feit is dat veel ouders hun kind afzetten bij school, naar de A28 doorrijden naar het werk. Dat is op dit moment de situatie en daar begint het verhaal. Dus daar rekenen we mee in de plannen. Wat is er op dit moment nodig aan parkeerplaatsen bij de Brinkschool en de Petersenschool, en vervolgens kijken we hoe we dit aantal parkeerplaatsen misschien kunnen terugbrengen. Op dit moment zien wij echt dat die parkeerplekken nodig zijn voor de verkeersveiligheid. Zou je nu bijvoorbeeld besluiten om aan de voorkant al allerlei

parkeerplekken te gaan schrappen, dan leidt dit mogelijk tot wildparkeren in de rest van de buurt. Daar zijn mensen niet blij mee. Dus wat ons betreft biedt dit ruimte voor een verkeersveilig ontwerp.

Wat ik nog even toe wil voegen, is dat er natuurlijk aanpassingen zijn geweest ten opzichte van het oude ontwerp als het gaat om eenrichtingsverkeer op de Rummerinkhof en dat er een fietsstraat wordt ingevoerd, waarbij het natuurlijk zo is dat bij een fietsstraat de auto te gast is en de fietser hoofdgebruiker. Dus dat wij dat op een manier gaan inrichten dat je gewoon achter fietsers aan, in een sukkelgangetje moet rijden en niet daar doorheen gaat scheuren. Wie ook ter plekke is geweest, ziet dat dit eigenlijk nu al niet kan, maar zeker als het een fietsstraat is, is dat niet meer de bedoeling.

Dan zijn er verschillende moties ingediend waar ik nu graag even op in wil gaan. De eerste motie die is ingediend: 'Fijn op de fiets naar school in Haren'. Nou, wie kan daar nou tegen zijn, fijn op de fiets naar school in Haren? Daarvan is eigenlijk het verzoekpunt om bij de uitwerking van de plannen te kijken of we kunnen komen tot minder parkeerplaatsen. Nou, dat kunnen we zeker doen, maar daarbij is wel het uitgangspunt: voor het verkeersveilig inrichten hebben we op dit moment het aantal parkeerplaatsen echt nodig. Maar we willen wel heel graag met de scholen gaan kijken hoe we kunnen verleiden dat meer ouders op de fiets naar school gaan, waarbij het natuurlijk wel zo is dat de Brinkschool dit makkelijker kan realiseren dan de Petersenschool, aangezien de Petersenschool ook een regionale functie heeft, waarbij leerlingen van verder weg komen en er natuurlijk ook altijd parkeerplaatsen nodig zijn voor het personeel. Kortom, met die toelichting kan ik die motie aan het oordeel van de raad laten.

Dan de motie van de VVD en heel veel andere partijen over de gymzaal Rummerinkhof, in de planuitwerking nader onderzoek te doen of we het ook breder kunnen inzetten. Nou, dat heb ik volgens mij in de commissie ook al aangegeven, maar dat doe ik ook nu: dat kunnen we doen. Wij kunnen kijken of die gymzaal beter benut kan worden binnen het huidige plan.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, nog even terug naar de vorige motie. Ik moest het even op me laten inwerken. Is het nou zo dat de wethouder het zo interpreteert: we gaan mensen verleiden minder met de auto te komen en als er dan, naar aanleiding daarvan heel veel parkeerplekken niet meer gebruikt worden, dan halen we ze weg? Of ziet u het ook voor zich dat wij toch eerst parkeerplekken gaan weghalen om daarmee mensen te verleiden niet meer met de auto te komen?

Wethouder BLOEMHOFF: Nou, ik denk eigenlijk dat het meer uw eerste interpretatie is, maar ik wil nog wel in de uitwerking van de plannen – want dit is puur de locatiekeuze, vervolgens gaan we dit verder uitwerken – kijken of wij met de scholen tot een aanpassing kunnen komen. Maar die kans acht ik niet zo groot op dit moment, omdat we op dit moment naar het huidige gebruik kijken. Op langere termijn vind ik wel dat je moet stimuleren dat die parkeerplaatsen voor een deel niet nodig zijn. Maar, ik zeg erbij: het oude plan ging al uit van ik geloof 140 parkeerplaatsen en dit is al lager. Dus op dit moment is dat het realistische scenario.

Dan de gymzaal. Die motie geef ik ook oordeel aan de raad.

De VOORZITTER: De heer Boter nog even, moment.

De heer BOTER (VVD): Nog een kleine vraag voor de wethouder, want ik hoor eigenlijk een toezegging. Als de wethouder nou gewoon gaat doen wat verzocht wordt, dan is de motie overbodig. Dan hoeft ze ook niet meer als oordeel aan de raad geadviseerd te worden, praktisch gezegd.

Wethouder BLOEMHOFF: Ja, ik kan dat gewoon toezeggen.

De heer BOTER (VVD): Oké.

Wethouder BLOEMHOFF: Of u de motie nauw aanneemt of dat ik die toezegging doe, in beide gevallen gaan we het doen. Het maakt voor mij niet zoveel uit.

Dan: de motie 'Herhuisvesting leidt tot verkeerschaos'. Nou, de titel van de motie, daar zijn we het natuurlijk niet mee eens. Want volgens ons leidt het helemaal niet tot verkeerschaos, anders zouden we dit plan namelijk niet presenteren. We gaan ervan uit dat het op een verkeersveilige manier gaat. De school moet er goed uitzien, maar natuurlijk moeten ook de kinderen die naar school gaan, op een veilige manier naar school. Dan staat er een aantal punten die het college eigenlijk oproepen om andere varianten opnieuw naar voren te halen. In de commissie heb ik al uitgebreid betoogd dat De Linde geen optie is. De Linde is

niet voor niets gesloten in Haren. Daar was een gebrek aan leerlingen. Op verzoek van de leerkrachten is dat gebouw gesloten. Ten tweede is De Linde ook heel ver weg van waar de leerlingen van de Brinkschool op dit moment wonen. Dus als je zou kiezen om De Linde open te laten, dan kies je er feitelijk voor om hele groepen kinderen dwars door het dorp Haren te sturen in plaats van naar een school dicht in de buurt. Dus dat is geen optie. Bij het stationsgebied wordt er even aan voorbijgegaan dat het erg onveilig is. 50 m van een spoorwegovergang willen wij helemaal geen school vestigen, et cetera. Dus er worden gewoon een aantal varianten genoemd die al uitgezocht zijn en allemaal zijn afgefallen, plus er wordt nog geïnsinueerd dat er andere dingen zijn. Wij hebben een goede locatiestudie gedaan; wij gaan voor deze variant, dus ik ontraad deze motie zeer.

Dan hebben we nog de motie van het CDA en de andere partijen. De verkeersveiligheid aan de Rummerinkhof monitoren. Ja, die motie krijgt ook het oordeel aan de raad. We kunnen natuurlijk gaan monitoren wat de verkeerssituatie doet. Dit waren we sowieso al van plan. Het lijkt mij heel verstandig, gelet op de zorgen die veel ouders ook hebben, dus dat gaan we goed doen en we willen ook bij de uitwerking wel kijken of we in de toekomst alsnog gescheiden fiets- en autoroutes kunnen aanleggen, waarbij ik wel een winstwaarschuwing wil afgeven want de ruimte tussen beide scholen is op dit moment niet zo groot. Dus het heeft wel gevolgen voor de mogelijke Torteltuin van de jenaplanschool, de Petersenschool. Met de houtwallen zitten we dan dus voor de praktische uitwerking, dan moeten we even kijken hoe dat gaat, maar wij komen daar gewoon in een nadere uitwerking op terug hoe we daar vorm aan gaan geven. Dus ook met die uitleg: oordeel aan de raad. Volgens mij ben ik er dan doorheen, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik kijk even rond. Is dit het geval? Niemand protesteert, dus dan hebt u gelijk. Dank u. Wij gaan niet nog een tweede termijn doen. Volgens mij zijn de beraadslagingen nu keurig afgerond. Ik stel u voor dat wij eerst de moties in stemming brengen en ik geef u de gelegenheid om, als u dat wilt, in een keer de stemverklaringen te doen die u wenst te doen. Is daar behoefte aan? Ik kijk van links naar rechts. De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, maar moet ik even kijken. Motie 14. Met de uitleg van de wethouder kunnen wij hier wel mee instemmen.

De VOORZITTER: Ik ga even verder. Mevrouw Boogaard.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Ja, over motie 17. Hier twijfelden wij al over, maar wij denken dat we dan te veel gaan sleutelen aan de afspraken die er gemaakt zijn en wij doen het liever niet en we gaan verder met het plan zoals het er nu ligt.

De VOORZITTER: Verder niet? Dan gaan wij in stemming brengen motie 14, 'Fijn op de fiets naar school in Haren'. 40 voor, 4 tegen. De motie is aanvaard.

Motie 15, 'Ruimte voor en in de toekomstige gymzaal Rummerinkhof'. 44 voor, 0 tegen. De motie is aanvaard.

Dan motie 16, 'Herhuisvesting leidt tot verkeerschaos'. 7 voor, 37 tegen. De motie is verworpen.

Dan hebben we motie 17, 'Verkeersveiligheid Rummerinkhof'. 38 voor, 6 tegen. De motie is aanvaard.

Dan brengen wij zo meteen in stemming het voorstel zelf. Is er behoefte om daar nog een stemverklaring op af te leggen? Ik kijk even rond. Die behoefte is er, zie ik, niet. Dan gaan wij het voorstel in stemming brengen. 37 voor en 7 tegen. Het voorstel is aanvaard.

9. Motie vreemd aan de orde van de dag

De VOORZITTER: Dan hebben wij nog te gaan de motie vreemd aan de orde van de dag. Het woord is aan de heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Afgelopen jaar waren er tijdens een kinderfeest, de intocht van sinterklaas, minimaal twee incidenten met volwassen demonstranten waarbij de politie heeft moeten ingrijpen. Daarnaast is op filmpjes op internet te horen dat er met name tijdens dit kinderfeest grove en onwenselijke taal wordt gebezigd door volwassen demonstranten. Wij hebben het hier over een kinderfeest, dat door zelfingenomen volwassenen wordt versjeurd. De PVV houdt haar hart vast voor de komende intocht van sinterklaas en vindt dat de intocht van sinterklaas een kinderfeest moet blijven. Een kinderfeest dat ook tijdens de dag van de intocht een kinderfeest moet blijven.

Ik citeer, voorzitter, artikel 3, lid 1 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind: “De belangen van het kind vormen de eerste overweging bij alle maatregelen, betreffend kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen.” Einde citaat. We verzoeken dan ook het college door middel van deze motie, die ik straks in ga dienen, om geen enkele demonstratie toe te laten in de nabijheid van de intocht van sinterklaas, zodat onze kinderen tijdens een kinderfeestje niet moedwillig en onnodig blootgesteld zullen worden aan verbaal of misschien zelfs wel fysiek geweld, door opgewonden en zelfingenomen beroepsactivisten. Dank u wel.

Motie 4: Geef de kinderen hun feestje terug (PVV)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 25 september 2019,

constaterende dat:

- afgelopen jaar in de nabije publieke ruimte rond de route van de intocht van sinterklaas zowel voor- en tegenstanders van zwarte piet voor ongeregelde zorgden en hiermee de openbare orde in het geding brachten;
- kinderen tijdens een kinderfeest niet blootgesteld horen te worden aan geweld of grof taalgebruik of ongeregelde heden en de overheid er alles aan moet doen om kinderen te beschermen;

overwegende dat:

- de intocht van sinterklaas van oudsher een kinderfeest is en dat op deze dag de nabije publieke ruimte rond de route van de intocht gevuld zal zijn met kinderen;
- de burgemeester de bevoegdheid heeft een demonstratie geen doorgang te laten vinden op de door de demonstranten gewenste plek, maar deze te verplaatsen;

verzoekt het college:

- om geen enkele demonstratie in de nabije publieke ruimte rond de route van de intocht en alle officiële plekken die sinterklaas deze dag een bezoek brengt toe te staan tijdens de door Volksvermaken Groningen georganiseerde intocht van sinterklaas;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. Ik geef even een halve minuut om de motie te lezen. Als u die gelezen hebt, dan zal ik zelf – als u het goedvindt doe ik dat even vanaf deze plaats – namens het college deze motie beantwoorden.

Er zijn eigenlijk twee zaken die ik hier naar voren wil brengen. Allereerst is het wel of niet toestaan dan wel het verbieden van demonstraties geen bevoegdheid van het college. Daar begin ik even mee. Het is de bevoegdheid van de burgemeester als bestuursorgaan en dat betekent dat de burgemeester dus moet afwegen of een demonstratie zodanig kan plaatsvinden dat zowel de veiligheid van de demonstranten als die van de omgeving kan worden geborgd. Het is dus puur een openbareordeafweging die de burgemeester maakt en niet een voorkeursafweging. Dus niet in de buurt van kinderen die daar mogelijk emotionele schade van ondervinden of iets anders, niet in de buurt van wel of niet een sinterklaasintocht in dit geval. En dat heeft te maken met het feit dat het recht van demonstratie een grondrecht is. Dat recht moet verdedigd worden en dat betekent dat demonstranten ook geen vergunning hoeven aan te vragen voor een demonstratie. Zij melden die demonstratie en dan kijken wij, meestal in de driehoek met de politiechef en de officier van justitie of die demonstratie onder veilige omstandigheden en zonder openbare wanordelijkheden kan plaatsvinden. En als daarvoor de demonstranten bescherming van de politie nodig hebben, dan zal die bescherming gegeven moeten worden. Dat is dus geen afweging. Dat is ook de reden waarom bijvoorbeeld in steden ook verenigingen als Pegida altijd weer ruimte krijgen om te demonstreren. Dat heeft met dit grondrecht te maken.

Nu is de opvatting van de heer Van Kesteren dat dit hoe dan ook bij de intocht weggehouden zou moeten worden. De vorige keer is het hier zo gebeurd dat er aan het begin van de tocht een plek is geweest waar betekenisvol kon worden gedemonstreerd. Dus je kunt demonstranten in een weiland zetten, dan kan de demonstratie doorgaan, maar dan hinder je ze toch in het proberen hun standpunt op een redelijke manier voor het voetlicht te brengen. Er is een plek gezocht helemaal aan het begin van de route, waardoor de rest van de route helemaal gevrijwaard werd van demonstranten. Dat is op zichzelf een plek die aan alle voorwaarden voldoet en ondertussen ook, wat u wilt, wat wij eigenlijk ook wilden, de intocht van sinterklaas zoveel mogelijk ongestoord heeft laten doorgaan. Dat is wat er toen is gebeurd en dit was de ruimte die wij ook hebben gevonden om dat op deze manier te doen.

Dat betekent dus dat u de burgemeester kunt aanspreken, je kunt hem altijd ter verantwoording roepen, maar als de raad deze motie aanneemt, dan zal de burgemeester ook altijd de feitelijke omstandigheid wegen

en als de feitelijke omstandigheid verdediging van het grondrecht is en het wel in staat stellen zo'n demonstratie zonder wanordelijkheden te laten plaatsvinden, inhoudt dat de toekomstige burgemeester deze motie niet uitvoert, dan is die kans relatief groot. Want u gaat er niet over en de burgemeester gaat er wel over.

De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Maar voorzitter, het is geen pleidooi om een verbod in te stellen om überhaupt te demonstreren. Het is heel duidelijk een pleidooi om kinderen en hun ouders die van de intocht van sinterklaas willen genieten, niet te confronteren met verbale uitingen, wellicht fysieke uitingen van demonstranten. En dat is heel iets anders dan de situatie zoals u die schetst.

De VOORZITTER: Ik denk eerlijk gezegd, mijnheer Van Kesteren, dat het sympathiek is wat u wilt. Maar ik geef even de feitelijke beleidsruimte aan die een burgemeester heeft. En die staan tegenover elkaar.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ik vind het toch heel belangrijk dat u ook de standpunten en het gevoel van ouders met kinderen die straks daarbij de intocht aanwezig zullen zijn, begrijpt en dat zij het heel prettig zullen vinden als er een raad is die deze mensen wil beschermen tegen fysiek en verbaal geweld, waar een heel grote kans op is bij demonstraties tegen de intocht van sinterklaas en zwartepiet. En dat is het pleidooi dat ik houd en dat is ook namens al die mensen die dat graag zouden zien.

De VOORZITTER: Ik begrijp dat heel goed en zolang het verbaal geweld binnen de wet geoorloofd is, kan de burgemeester daaraan niets doen. Ik stel u voor dat wij gaan stemmen. Nou, laatste puntje. Mag eigenlijk niet, maar goed.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nee maar goed, dat u daar niets aan kan doen, dat is onzin. Je kunt best op zo'n afstand de demonstratie toelaten en helemaal niet in een weiland in Hoornse Meer ergens, maar gewoon op gepaste afstand, dat de intocht van sinterklaas en zwartepiet geen gevaar loopt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Waarvan akte. De heer Brandsema nog.

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Mag ik een stemverklaring geven, voorzitter?

De VOORZITTER: Dat lijkt me goed, maar dan stel ik voor dat wij overgaan tot stemming en dan mag u de eerste stemverklaring afgeven.

De heer BRANDSEMA (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Nou, wat de ChristenUnie betreft is er geen woord Spaans bij wat de voorzitter gezegd heeft, dus wij zullen tegen deze motie stemmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Jacobs.

Mevrouw JACOBS-SETZ (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb de burgemeester ook geen Spaans horen spreken, maar ik heb de heer Van Kesteren ook geen Spaans horen spreken en wij steunen de oproep van de heer Van Kesteren om te zorgen voor een ongestoorde intocht van sinterklaas en voor een kinderfeest. Wij zouden ook het liefst hebben dat er gedemonstreerd wordt in januari, maar ik begrijp dat dit niet betekenisvol demonstreren is. Maar wij vertrouwen op de woorden zoals de burgemeester ze gebruikt, dat hij zorgt voor een niet-grimmige sfeer en voor een ordentelijk verloop van de intocht en we vertrouwen erop dat de nieuwe burgemeester dat ook doet en het is voor ons lastig om een motie die in die zin geen juridische betekenis heeft, te steunen, hoe sympathiek wij de gedachte erachter ook vinden.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij voor Stad en Ommeland): Ja, dank u wel, voorzitter. Het idee achter deze motie van de heer Van Kesteren is sympathiek en zijn uitleg overigens ook, maar het staat inderdaad wel haaks op de uitleg van de burgemeester, dus wij zullen de motie vreemd aan de orde van de dag niet steunen.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, een prachtige uitleg van de burgemeester over het recht op demonstreren. Volgens mij leven wij in een stad waar wij heel vaak dit soort demonstraties, helaas ook tijdens sinterklaasintochten, op een goede manier hebben weten op te lossen. En ik zou eigenlijk toch willen afsluiten met een oproep aan alle partijen om de komende tijd vooral geen olie op het vuur te gaan gooien. Ik ben heel blij met de uitleg van de burgemeester en zal daarom de motie niet steunen.

(Applaus)

De VOORZITTER: De heer Van Zoelen.

De heer VAN ZOELLEN (PvdD): Ik ben blij met de uitleg van de burgemeester en ik vind deze motie een aantasting van het grondrecht van de mensen en wat ik eigenlijk kwalijk vind bij het indienen van deze motie, is dat er een valse voorstelling van feiten wordt weergegeven. Want tijdens de laatste intocht zijn mensen die gebruik hebben gemaakt van hun recht van betoging, aangevallen. En het recht van betoging moeten wij te allen tijde beschermen.

(Applaus)

De VOORZITTER: De heer Benjamins.

De heer BENJAMINS (D66): Wij hebben alle vertrouwen in de wijsheid van onze burgemeester en van de lokale driehoek en ik ben blij dat deze avond voorbij is, want voor de laatste keer sluit ik mij aan bij de heer Dijk.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Ik sluit mij ook aan bij de woordvoering van de heren Dijk en Benjamins. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Bolle.

De heer BOLLE (CDA): Ja, voorzitter, hoezeer ik misschien ook zou willen dat er niet gedemonstreerd wordt tijdens de sinterklaasintocht en hoe sympathiek dat ook moge zijn, dat grondrecht weegt wat ons betreft zwaarder en dat mandaat ligt ook bij de burgemeester, dus wij zullen deze motie niet steunen.

De VOORZITTER: De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): Ja, we hebben een rijke keuze bij wie wij ons aan willen sluiten, maar vanwege het woordgrapje is het deze keer de ChristenUnie.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ik zie de boodschap van de heer Van Kesteren wel degelijk. Vorig jaar was er af en toe een grimmige sfeer en ik denk, in de geest van deze motie, dat de heer Van Kesteren dat dan ook even goed naar voren wilde brengen. Van: hoe kunnen we dat een volgende keer voorkomen, ongeacht voor wie dat ook mag zijn, of welke betogers?

De VOORZITTER: U bent bezig met een stemverklaring, hoor.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja, nou ja, goed. Wat ik probeer te zeggen is dat ik de geest van de motie begrijp, maar ook het juridische aspect, waar de burgemeester tegenaan loopt. Dus wij zullen tegen de motie zijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Nee, mijnheer Van Kesteren. Ja, ik kan het allemaal niet helpen. De heer Van Hoorn.

De heer VAN HOORN (GroenLinks): Wij sluiten ons tot slot aan bij de woordvoering van de heer Van Zoelen en zullen vanzelfsprekend tegenstemmen.

De VOORZITTER: We gaan stemmen. 1 voor, 43 tegen. De motie is verworpen.

10. Sluiting

De VOORZITTER: Vergadering is gesloten.

(Sluiting 22.36 uur)